

Fredagen den 12 december

Kl. 09.00–16.33

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:167

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:167 Vårdval

av Per Åsling (C)

Interpellationen kommer inte att kunna besvaras inom den föreskrivna tiden.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 10 december 2014

Finansdepartementet

Ardalan Shekarabi (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:171

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:171 Sveriges motståndskraft mot ryska hot om användning av kärnvapen

av Allan Widman (FP)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 22 januari 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 10 december 2014

Utrikesdepartementet

Margot Wallström (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Jörgensen

Expeditionschef

§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Propositioner
2014/15:22 till försvarsutskottet
2014/15:29 till justitieutskottet

Skrivelse
2014/15:16 till miljö- och jordbruksutskottet

§ 3 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Konstitutionsutskottets betänkande
2014/15:KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Arbetsmarknadsutskottets betänkande
2014/15:AU1 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Skatteutskottets betänkande
2014/15:SkU1 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

*Ekonomisk trygghet
vid sjukdom och
funktionsnedsättning*

§ 4 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU1
Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och
funktionsnedsättning (prop. 2014/15:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 1 PHIA ANDERSSON (S):

Herr talman! Under de senaste åren har sjukförsäkringen genomgått stora förändringar. Tidsgränser har införts i sjukförsäkringen, och den mest omdiskuterade av dessa tidsgränser är den bortre gränsen för hur länge sjukpenningen kan betalas ut. Det är en administrativ gräns, som inte har något att göra med om en person är frisk eller inte. Inte heller tar detta datum hänsyn till vilken arbetsförmåga en person har eller hur sjuk personen är.

Det har dessutom visat sig att det inte hade den förväntade effekten, då antalet sjukskrivningar återigen stiger. Fram till augusti i år hade 90 418 utförsäkrats sedan regeringen skärpte reglerna 2008. 8 900 personer har dessutom utförsäkrats två gånger.

Enligt siffror som Dagens Arena begärt ut från Försäkringskassan visar det sig att ytterligare 13 200 kommer att utförsäkras 2015, och ca 2 240 kommer att utförsäkras för andra gången. Vissa riskerar till och med att bli utförsäkrade en tredje gång.

Siffror är det lätt att rabbla upp, men bakom varje siffra finns en människa – en människa som har drabbats av stelbenta tidsgränser och en ersättning som har urholkats. Vi har alla hört om svårt cancersjuka som

prövas på arbetsmarknaden i hela Sverige efter 180 dagar och som senare utförsäkras utan att vara friska nog att arbeta.

Jag har här Borås Tidning från den 19 mars 2009. En borgerlig sjukförsäkringsminister tröstar en förtvivlad utförsäkrad kvinna, som tigger och ber: Snälla, ge mig tid att bli frisk!

Denna kvinna är inte ensam. Som jag sa är det över 90 000 människor som har utförsäkrats sedan reglerna infördes. En stor andel av dessa har utförsäkrats två gånger och är till och med, som jag sade tidigare, på väg att bli det en tredje gång 2015. Det är inte rimligt, och jag tycker att det är en skam att behandla sjuka människor på detta sätt.

Jag har sparat denna tidning för att ständigt påminnas om hur människor far illa av dessa tidsgränser och hur obarmhärtiga de är. Vi socialdemokrater kommer att göra allt som står i vår makt för att ta bort dessa tidsgränser och skapa en human sjukförsäkring.

Väldigt få av dem som är utförsäkrade har gått till reguljärt arbete. En del kvinnor lever nu på försörjningsstöd eller är helt beroende av sin mans inkomst. Förtida uttag av pensioner har ökat dramatiskt i denna grupp.

Vår förhoppning stod till att vi skulle kunna samarbeta för att få en human sjukförsäkring utan tidsgränser som skulle stödja människor till återgång i arbete men också för att se vad som kunde göras i förebyggande syfte så att människor inte blir sjuka på grund av arbetet.

Detta har allianspartierna sagt nej till, och de har väckt en motion om att tidsgränserna ska vara kvar. Detta yrkande har Sverigedemokraterna ställt sig bakom, och på så sätt får det en majoritet i riksdagen. Det gjordes redan innan budgeten togs här den 3 december.

På så sätt har de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna säkerställt att ytterligare 13 200 människor blir utförsäkrade 2015 – 13 200 människor i samma situation som den kvinna jag nämnde var i 2009.

Vi socialdemokrater vill att tidsgränserna i sjukförsäkringen tas bort, och jag yrkar därför bifall till vår reservation nr 3.

Anf. 2 LINUS BYLUND (SD):

Herr talman! Sverigedemokraterna är hela Sveriges parti. Vi är ett parti för alla svenska medborgare, för friska såväl som för sjuka. I Sverigedemokraternas Sverige är det viktigt och en självklarhet att människor med funktionsnedsättning och människor som drabbas av sjukdom har en trygg och likvärdig försäkring.

Sverige har ett socialförsäkringssystem som i många stycken är väldigt bra. Jag tycker att det ibland glöms bort i trätan mellan partier här i kammaren och i andra forum. Vi har ett system som i alla fall jag menar att vi har all anledning att vara stolta över.

Men ingenting är perfekt. Allting kan förbättras. I en föränderlig värld måste också socialförsäkringssystem förbättras.

Sverigedemokraterna avsätter i vårt förslag till budget för utgiftsområde 10 för år 2015 2,9 miljarder kronor mer än regeringen och 3,4 miljarder kronor mer än i den nu gällande borgerliga budgeten. Vi gör detta dessutom med full finansiering eftersom vi vill effektivisera och göra invandringspolitiken mer ansvarsfull, i linje med våra europeiska grannar.

Vi vill förbättra sjukpenningen så att fler som arbetar faktiskt får ut 80 procent av sin lön vid sjukdom. En fullgod sjukförsäkring ökar inte bara den enskildes trygghet utan borgar också för färre dagar som man går till arbetet trots att man inte borde, så att fler faktiskt har råd att stanna hemma den där måndagen efter vinterkräksjuka på helgen eller en torsdag och en fredag för att kurera en envis snuva – till allas goda.

Förutom den generella sjukförsäkringen vill vi också förstärka sjukpenningen för arbetslösa. Sammanlagt ökar vi anslagen för dessa ändamål med närmare 700 miljoner kronor för år 2015.

Ser man, herr talman, i ett vidare perspektiv kan det också vara värt att nämna Sverigedemokraternas vårdlyft, där vi i våras presenterade förslag om kraftiga förstärkningar inom vård och omsorg. Sammantaget vill vi satsa 37 miljarder kronor under kommande budgetperiod.

Som en del i detta har vi avsatt en så kallad tillgänglighetsmiljard för kortare kötider inom framför allt akutsjukvården. Det är alltså 1 miljard extra per år för åren 2015–2018.

Vi har även föreslagit ett omvårdnadslyft, där syftet är att öka kompetensen inom vårdyrkena.

En av partiets viktigaste reformer – i förslaget till budget såväl som i den troligtvis stundande valrörelsen – är förslaget om rätt till heltid i offentlig sektor. Det är en viktig reform för jämställdheten, för sysselsättningen och inte minst för fler händer i vården.

Men den tyngsta och i mina ögon absolut mest angelägna satsning som vi gör här, på utgiftsområde 10, är att vi föreslår en reform för företagens sjuklöneansvar. Vi föreslår och – märk väl – budgeterar för att staten övertar sjuklöneansvaret från arbetsgivaren för upp till nio anställda. Det är vår övertygelse att en sådan reform skulle få åtminstone två skilda positiva effekter.

För det första tror vi att tröskeln för att nyanställa skulle sänkas märkbart för mindre företag med relativt få anställda. Det är angeläget för tillväxten och för att få ned arbetslösheten att företag med potential får möjlighet att expandera och kanske dessutom i vissa fall bli morgondagens stora företag.

För det andra hoppas och tror vi att en sådan reform skulle underlätta för människor med en sjukdomshistoria då de söker arbete. Vi tror helt enkelt att fler i den outnyttjade arbetskraften skulle betraktas som attraktiva att anställa med en sådan reform – en vinst för både samhället och den arbetssökande.

Låt mig avsluta med att yrka bifall till samtliga sverigedemokratiska reservationer, det vill säga 1, 2, 5 och 6 samt 8, 9, 10 och 11.

Anf. 3 PHIA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Linus Bylund säger i sitt anförande att man är hela Sveriges parti, att man har en sjukförsäkring att vara stolt över. Men en bortre tidsgräns som försätter svårt sjuka människor i mycket svåra ekonomiska situationer, är det humant?

Jag tycker att du ska titta på den här kvinnan, Linus Bylund. Den förtvivlan som hon känner kommer 13 200 personer till att känna nästa år för att ni röstade för att den bortre tidsgränsen ska vara kvar. Är ni stolta över det?

Anf. 4 LINUS BYLUND (SD) replik:

Herr talman! Det bär mig emot att försvara det system som finns i dag, men alternativet är tyvärr sämre.

Jag tycker att det är välkommet att Socialdemokraterna talar om samarbete och överenskommelser, för jag tror att det här är ett område där vi kan komma överens. Min dörr står öppen. Jag vill inte heller ha det här systemet, men alternativet att helt ta bort den bortre gränsen är ett dåligt alternativ. Därför var vi tvungna att stödja det minst dåliga alternativet.

Anf. 5 PHIA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Att jobba förebyggande för att se till att människor inte blir sjuka på arbetet och att ha en human väg tillbaka där människors värdighet får vara kvar under processen och där man inte gör människor fattigare för att de blir sjuka – det är en sjukförsäkring som alla skulle kunna arbeta för att vi ska ha. Men Sverigedemokraterna har hjälpt till att bevara den bortre parentesen och tidsgränsen i sjukförsäkringen som gör att den är inhuman. Jag frågar igen: Är ni stolta över det?

Anf. 6 LINUS BYLUND (SD) replik:

Herr talman! Det är inte en hemlighet att det finns en rad områden där Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna har en väldigt likartad syn på många frågor. Det här skulle kunna vara ett av dem. Det gäller för övrigt även arbetsmarknadsfrågor i många stycken.

Ett parti vägrar att tala med det andra partiet. Det andra partiets dörrar står öppna för samtal varje dag, 24 timmar om dygnet. Det är inga problem för oss att komma överens om ganska många saker, tror jag, och det här skulle kunna vara en av dem.

(Applåder)

Anf. 7 RICKARD PERSSON (MP):

Herr talman! Vi behandlar nu ett utgiftsområde som berör något så viktigt som ekonomisk trygghet för människor som av en eller annan anledning inte kan delta i samhället fullt ut, till exempel genom arbete.

Ingen människa önskar sig att bli sjuk eller att drabbas av en olycka och bli funktionsnedsatt, kanske för resten av livet. För dessa människor måste det finnas en ekonomisk grundtrygghet så att deras dagliga liv – för en del resten av deras liv – ändå kan kännas meningsfullt. De ska inte utsättas för kontinuerlig press och stress på grund av oro för sin ekonomiska situation – ekonomisk stress som verkligen inte främjar ett tillfrisknande i de fall det är möjligt.

Under åren med allianspolitik har dessa människor sett sina ekonomiska ersättningar urholkas rejält. Även i år lägger allianspartierna fram ett budgetförslag som ännu en gång urholkar dessa och leder till minskad och inte ökad välfärd. Det leder också till följdverkningar som till exempel ökad barnfattigdom.

Sverigedemokraterna gav i valet löfte om stärkt ekonomi för sjuka, funktionsnedsatta, pensionärer och barnfamiljer. Men nu har ni röstat mot en budget som skulle ge just det, helt oavsett vad Linus Bylund precis sa här i talarstolen. Vilka vallöften Sverigedemokraterna än

kommer dragande med inför ett eventuellt extraval kan inte väljarna lita på att de hålls. Det har vi nu facit på.

Dessutom lägger man i utskottet reservationer mot den budget som man precis har röstat för. Det är rena rama cirkusen. I cirkusars maneger brukar det ofta förekomma pajaskonster av de mest oväntade slag, men detta tar faktiskt priset.

Med det budgetförslag som regeringen lagt fram skulle vi påbörja en återställning till ekonomiskt rimliga villkor för dem som är drabbade av sjukdom, skada eller funktionsnedsättning. Det är i grunden en fråga om politiska prioriteringar. För Miljöpartiets del är det vår ambition att i möjligaste mån prioritera en höjning av socialförsäkringssystemets ersättningar. Vi kommer också att arbeta för att fler ska omfattas av socialförsäkringssystemet.

Herr talman! Sjukskrivningarna och det så kallade ohälsotalet har ökat. Vi är nu tillbaka på 2010 års nivåer när det gäller sjukfrånvaron. Inte minst har sjukfrånvaron på grund av psykisk ohälsa ökat och då främst bland kvinnor.

Nu krävs det en samlad insats med kunskapsinhämtning – som delvis pågår – och en dialog med arbetsmarknadens parter samt de egna myndigheterna för att hejda utvecklingen och för att förebygga ohälsa. Regeringen har redan påbörjat en sådan process.

Vi vill inte ha den så kallade borte gränsen i sjukförsäkringen. Verkligheten är inte sådan att människor blir friska ett visst datum. Denna naturliga gräns har också lett till en försämrad ekonomisk situation för många.

Det är enligt min mening viktigt att sjuka och funktionsnedsatta som behöver hjälp med rehabilitering eller återgång till arbete befinner sig i rätt system och hos rätt myndighet eller annan aktör som kan hjälpa dem med det. Den borte gränsen främjar inte detta.

Nybeviljandet av aktivitetsersättning för unga fortsätter att öka. Ökningen har varit störst hos dem som beviljats aktivitetsersättning på grund av så kallad förlängd skolgång. Det är ungdomar som på grund av sjukdom eller funktionshinder inte lyckats få godkända slutbetyg i grund- eller gymnasieskola. En av anledningarna är att stödinsatserna från skolans sida har varit undermåliga. Det beror bland annat på att det under åren med Alliansen vid makten har skett en kraftig minskning av stödinsatser och stödpersonal på landets skolor. Många gånger hade det bara behövts en liten insats för att dessa ungdomar skulle klara sina slutbetyg.

Herr talman! Jag vill återigen betona, vilket Miljöpartiet har gjort under lång tid, det förebyggande och proaktiva arbetet mot ohälsa, vilket kommer att vara en nyckelfaktor för att uppnå en låg och stabil sjukskrivningsnivå. Det finns flera viktiga aktörer i detta arbete: arbetsmarknadens parter, sjukvården, företagshälsovården, Arbetsförmedlingen och inte minst Försäkringskassan.

När det gäller de statliga aktörerna är det enligt min mening viktigt att de handläggare som ska hjälpa människor i deras aktuella livssituation själva har en rimlig arbetsbörda. Detta kan åstadkommas med regelförändringar som leder till enklare och smidigare handläggning samt en väl avvägd resurstilldelning så att handläggarna har det antal ärenden som är avsett för att de ska klara sin uppgift. Det är rimligt att staten som

arbetsgivare föregår med gott exempel när det gäller att förebygga ohälsa.

Slutligen noterar jag att det i den parlamentariska socialförsäkringsutredningen som snart kommer med ett slutbetänkande finns ett antal reformförslag som berör det vi nu diskuterar. Jag upplever att det i utredningen i allt väsentligt finns en samsyn över blockgränserna. De förslag som kommer att lämnas från utredningen kommer, om de genomförs, ytterligare att bidra till en effektivare och humanare socialförsäkring.

Herr talman! Med vad jag nu har anfört vill jag yrka bifall till S, MP:s och V:s gemensamma reservation 3 i utskottet gällande utgiftsområde 10.

Anf. 8 LINUS BYLUND (SD) replik:

Herr talman! Det är ingen hemlighet att det på utgiftsområdena 10, 11 och 12 finns väldigt långtgående beröringspunkter mellan Sverigedemokraternas och den nuvarande regeringens budgetförslag och politik. Jag har en enkel fråga till Rickard Persson: Är du beredd att komma över till vårt kansli eller något annat ställe och diskutera hur vi kan komma överens i de viktiga frågor där det finns en samsyn och en majoritet i Sveriges riksdag?

Anf. 9 RICKARD PERSSON (MP) replik:

Herr talman! Nej. Jag noterar att Sverigedemokraterna för någon vecka sedan hade chansen att rösta för en budget som innebar förstärkt ekonomi, en grundtrygghet och ett minskande av de urholkningar av ersättningarna som människor nu drabbas av. Ni hade chansen att då rösta på en sådan budget. Nu får ni ta ansvar för att ni inte gjorde det.

Nu kommer ni i efterhand och försöker lämna konstiga reservationer i utskottet för att bortförklara att ni röstade mot en budget som skulle innebära ekonomisk förstärkning för dessa människor.

Anf. 10 LINUS BYLUND (SD) replik:

Herr talman! Jag tror inte att det finns någon i den här kammaren eller någon över huvud taget som inte förstår att om man ska ta ställning till två helhetsförslag kommer man att behöva välja bort bra saker i det förslag man väljer bort och godta dåliga saker i det förslag man väljer. Så funkar det i politiken, och det är inget konstigt.

Jag uppfattade att Rickard Perssons svar var nej. Det tycker jag är väldigt tråkigt.

Anf. 11 RICKARD PERSSON (MP) replik:

Herr talman! Det har funnits förslag i regeringens budget när det gäller sysselsättning, villkoren för egenföretagare, höjda ersättningar för sjuka och funktionsnedsatta, en grön politik med klimatansvar och så vidare. Jag konstaterar att ni sverigedemokrater för er i mitt tycke absurda migrationspolitiks skull valde bort allt detta som Sveriges invånare och era väljare hade förväntat sig att ni skulle biträda. Det tycker jag är tragiskt.

Anf. 12 WIWI-ANNE JOHANSSON (V):

Herr talman! ”Vi lever i ett politiskt system som förklarat krig mot sina egna, sjukdomsdrabbade medborgare.”

Så beskriver signaturen A-a sin syn på det politiska system som hon drabbats av efter en olycka. Signaturen A-a:s berättelse går att läsa i *Onådiga luntan*, som kom ut för ett par år sedan. Det är berättelser från dem som ställts utanför. Där kan man läsa denna och ytterligare ett trettiotal liknande berättelser om människor som drabbats av ett nytt och omänskligt sätt att se på sjuka.

Onådiga luntan och dess berättelser kom till som ett förtvivlat rop på en annan ordning under den borgerliga regeringen för två år sedan. Då hade rehabiliteringskedjan och stupstockens effekter drabbat tiotusentals sjuka. Tiotusentals människor hade redan då valsat runt i systemet mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingens arbetslivsintroduktion.

I dag känner jag stor sorg för alla som på grund av tricks och fix med det parlamentariska systemet drabbats av att sjuka inte får de förbättringar som Vänsterpartiet tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet ville genomföra i budgetpropositionen. Vi ville genomföra förbättringar för alla som har haft otur att bli sjuka.

Tyvärr, alla som har blivit fattiga av låga ersättningar och dessutom piskade av märkliga tidsgränser, Alliansen har tillsammans med Sverigedemokraterna gjort helt klart att de tycker att ni har det bra som ni har det. Alliansen och Sverigedemokraterna vill fortsätta att utförsäkra sjuka som inte ser till att bli friska i tid. Det blir heller ingen höjning av sjukpenningen för arbetslösa. Det blir ingen höjning av sjuk- och aktivitetsersättningen, som redan i dag är alldeles för låg.

Detta, herr talman, är ren och skär klasskamp. Det är borgarnas kamp för att hålla sjuka och fattiga på mattan. Drivkraften för att bli frisk tycks vara att bli fattig. Jag tror att alla förstår att det är en dålig kombination.

Hittills har ungefär 90 000 utförsäkrats. De flesta kommer in igen efter en sväng eller två – kanske till och med tre snart – i ALI, arbetslivsintroduktion.

Alliansen med stöd av SD säger nej till en höjning av sjukpenningen för en arbetslös med 57 kronor om dagen. Alliansen med stöd av SD säger alltså nej till en höjning av a-kassan trots att allt färre får ut några 80 procent.

Alliansen med stöd av SD säger också nej till en höjning av sjuk- och aktivitetsersättningen med ett par hundralappar i månaden. 200 kronor mer skulle de få med regeringens budgetproposition. Det är faktiskt pengar för den som inga har. 223 000 personer drabbas. 60 procent av dem är kvinnor.

Detta, herr talman, är inget annat än ett krig mot sjuka och arbetslösa – ett krig mot dem som har haft mest otur, och ett krig mot vår gemensamma välfärd.

Vi vet genom en rapport från LO att det är betydligt vanligare att den som utförsäkras från sjukförsäkringen har jobbat inom hotell och restaurang, städbranschen, handeln eller som kommunalanställd före långtidssjukskrivningen. Framför allt är det kvinnor och låginkomsttagare med tunga jobb som drabbas.

I klartext innebär den gamla högerregeringens politik, som nu får fortsatt stöd av Sverigedemokraterna, en utslagning av arbetarklassens

kvinnor, samtidigt som man har sänkt skatterna mest för dem som tjänar mest i samhället. Majoriteten av dem är män.

Till alla er som redan drabbats och som kommer att drabbas trots en ny regering och förslag till förbättringar som Vänsterpartiet varit framgångsrikt i att få till i budgetpropositionen vill jag säga att Vänsterpartiet kommer att fortsätta att föra kampen för en mänsklig sjukförsäkring och rimliga ersättningar för dem som så behöver.

Till sist vill jag säga att det är mycket märkligt att se hur Sverigedemokraterna, som har gått till val på bättre ersättningar till både pensionärer och andra, nu gör precis tvärtom. De vill både äta kakan och ha den kvar. Man röstar på Alliansens budget så att den vinner, och här står deras företrädare i talarstolen och låtsas som om de inte säger nej till de här förbättringarna. Man har faktiskt två budgetar, men varken Sverigedemokraterna eller något annat parti klarar av den konsten. Det fungerar inte på det viset.

Jag yrkar bifall till reservation 3.

Anf. 13 LINUS BYLUND (SD) replik:

Herr talman! Det är risk att jag kommer att bli tjugitig. Det är ingen hemlighet att det under den föregående budgetperioden fanns majoritet för en rad olika viktiga reformer inom a-kassan och de andra områden som vi debatterar här i dag. De kunde aldrig genomföras, för det fördes inget samtal mellan de rödgröna partierna och Sverigedemokraterna, men det fanns en majoritet i kammaren.

De som drabbas av att man inte pratar med varandra är väljarna. Trots att det finns majoritet för viktiga reformer genomförs de inte.

Jag tänker ställa samma fråga till Wiwi-Anne som jag ställde till tidigare talare: Är du beredd, givet att majoritetsförhållandena efter nyvalet ser någorlunda liknande ut, att samtala med sverigedemokrater om hur vi kan lösa de här problemen?

Anf. 14 WIWI-ANNE JOHANSSON (V) replik:

Herr talman! Vi står här och samtalar i dag. Det är den typ av samtal som vi har parlamentariskt mellan oss, och så tycker jag att det kan vara. Men för dem som är sjuka, arbetslösa och fattiga och dem som blir utförsäkrade handlar det kanske inte om vilken typ av samtal vi har. Vi kan läsa innantill. Ni har nu bidragit till att sjuka fortsatt blir utförsäkrade, att de kommer in i rullar med arbetslivsintroduktion och att de blir fortsatt fattiga på grund av detta. Detta medverkar ni till.

Jag tycker att det är lite löjligt att stå här i kammaren och säga: Vi ska diskutera.

Vi pratar om en välfärd som ska gynna människor. De ska vara försäkrade i en gemensam välfärd, men ni har förstört allt det och försöker nu tala med dubbla tungor. Ni försöker ha två budgetar. Ni stöder Alliansens politik. Det blir inga höjda dagpenningar. Det blir ingen höjning i aktivitetsstödet. Ni fortsätter att utförsäkra. Det är realpolitik som människor här ute lever i, och ni ser till att de fortsatt får vara fattiga. Det är mitt svar.

Anf. 15 LINUS BYLUND (SD) replik:

Herr talman! Jag noterar att svaret blir att vi inte kan ha några andra samtal än dem som förs här. Och här kommer inga överenskommelser att göras – det är jag tämligen övertygad om.

Jag vill förtydliga en sak avseende vårt ställningstagande rörande budgeten. Det är inte så att vi har röstat på Alliansens budget för att vi tycker att den är särdeles bra. Vi har röstat på Alliansens budget för att få bort en regering som vi menar är farlig för vårt samhälle, en tillväxtfientlig regering som i vissa stycken, precis som jag var inne på, har alldeles rätt politik men tyvärr inte helheten.

Anf. 16 WIWI-ANNE JOHANSSON (V) replik:

Herr talman! Jag undrar vad det är som är så farligt med att se till att sjuka inte behöver utförsäkras och att sjukpenningen för en arbetslös höjs med 57 kronor om dagen. Vad är det som är så farligt med att höja akassan? I dag är det nästan ingen arbetslös som får 80 procent. Vad är det som är så farligt med att höja sjuk- och aktivitetsersättningen för människor som knappast klarar sig över dagen? Det förstår inte jag.

Detta är inget annat än ett krig mot fattiga och arbetslösa. Det är en människosyn som jag tycker är beklaglig, medan ni har en annan retorik. Det fungerar inte riktigt så. Ni har lagt fram en egen budget. Då får ni stå för den. Normalt sett brukar man rösta på den budgeten. Men nu har ni valt att göra på ett annat sätt, nämligen att rösta för Alliansens budget. Då är det alliansbudgeten som Linus Bylund och Sverigedemokraterna bör stå här och säga att ni tycker är bra. Ni medverkar ju i alla fall till att det är den politik som måste föras här i landet.

Anf. 17 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Som ni hör är inte min debattröst med mig i dag, men jag vill väldigt gärna yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer. Sedan kommer allianskollegerna att ta hand om resten.

Anf. 18 SOLVEIG ZANDER (C):

Herr talman! Först vill jag tacka socialförsäkringsministern, som är här i salen i dag och lyssnar på debatten om den budget som ministern förmodligen ska driva efter nyår.

Det är ett väldigt viktigt betänkande som vi nu pratar om. Jag blir olycklig, herr talman, när jag hör att Socialdemokraterna och Phia Andersson och även de andra i den socialdemokratiska vänsterregeringen pratar om forna tider. Phia Andersson visade en artikel från 2009. Hon sade att en person blev utförsäkrad eller inte fick någon sjukpenning trots att personen var under behandling för sin cancer.

Vi ändrade detta och tydliggjorde snabbt vad som skulle gälla. Därmed undanröjdes detta hinder. Det var åtta år sedan den artikeln skrevs, Phia Andersson. Dessutom är det så att det viktigaste för en person som är sjukskriven är att få hjälp, stöd och rehabilitering för att kunna återgå i arbete. Det är nämligen arbetet som medverkar till att vi kan behålla vår välfärd. Det handlar om att fler arbetar.

Detta insåg Göran Persson, den tidigare statsministern. Men det är tydligen andra vindar i Socialdemokraterna nu för tiden. Han

medverkade till att man tittade över vad som skulle göras med de höga sjukskrivningstalen. Det som föreslogs i den utredning som han fick var att man skulle införa tydliga tidsgränser.

Detta verkställde den alliansregering som tog över. Då är vi där vi är i dag, det vill säga att vi medverkar till att vi har tidsgränser där man följer upp personer och inte lämnar dem till att drivas hur långt som helst och vara sjukskrivna hur länge som helst utan hjälp och stöd.

Det är den bortre tidsgränsen som den socialistiska vänsterregeringen vill ta bort. Det är ingen annan tidsgräns som man i detta betänkande har föreslagit att man ska ta bort. Det är den bortre tidsgränsen.

I dag kan man vara sjukskriven 914 dagar, det vill säga två och ett halvt år. År 2012, den 1 januari, fick vi en ny lagstiftning som sade att man kunde få fortsatt sjukskrivning om det var speciella omständigheter. Det har man tydligen missat från den socialdemokratiska vänsterregeringens sida.

Herr talman! Det gör mig fundersam. Vad är det ni socialdemokrater, tillsammans med era regeringskolleger, tänker ändra på i fråga om den bortre tidsgränsen? Tänker ni inte ha något regelverk som talar om vad det är personen ska få bli sjukskriven för? Tänker ni låta det vara ett fritt lopp igen? Ska man kunna vara sjukskriven hur länge som helst utan att någon hjälper, stöder och ger möjligheter till återgång i arbete?

Tänker ni fortsätta med att 140 personer per dag får sjukersättning? Det var det som gällde när ni satt i regeringen. Jag vill definitivt inte utsätta svenska folket för det. De är värda att få hjälp och stöd när de är sjukskrivna.

Med detta, herr talman, vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslå reservationerna.

Anf. 19 PHIA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag sade aldrig att den här personen hade cancer, Solveig Zander. Hade du varit uppmärksam hade du hört att jag nämnde det i ett helt annat sammanhang.

Vi får alltid höra hur många det var som var utförsäkrade. Vi får alltid höra att det är den bortre tidsgränsen som gör att alla människor helt plötsligt blir friska i det här landet.

Människor blir utan ersättning. I augusti i år var det 90 418 personer som blivit utförsäkrade. Flera av dem har ingen inkomst alls längre utan är helt hänvisade till att leva på sin mans inkomst. En del har fått göra förtida uttag av pensionen. En del går på försörjningsstöd i kommunerna. Det är inte humant. Det står inte i relation till att man gör mängder av insatser för att människor ska komma tillbaka, inte minst förebyggande insatser på arbetsplatserna.

Kom inte dragande med talet om de 140 varje gång! Det är sandlådenivå på det. Det är lite som att säga: Du tog min spade för åtta år sedan. Det ska du få höra resten av livet.

Det är inte det som det handlar om. Det är människor vi pratar om, människor som behöver en chans och en möjlighet att komma tillbaka till arbete. Låt oss diskutera vilka insatser som skulle vara bra för det – inte en administrativ tidsgräns! Skulle inte Solveig Zander kunna medverka till det?

Anf. 20 SOLVEIG ZANDER (C) replik:

Herr talman! Phia Andersson! Visst vill jag medverka till att socialförsäkringen blir bättre. I fyra och ett halvt år har vi haft en parlamentarisk socialförsäkringsutredning. Den kommer att redovisa sitt slutbetänkande efter nyår, och där finns det väldigt många bra förslag. Men jag tänker inte stå här i dag och säga hur dessa förslag ser ut, för vi har inte justerat betänkandet än. Där finns dock många bra förslag som vi är överens om.

Därför blir jag olycklig när jag lyssnar på Phia Andersson och Vänsterpartiet, som återigen använder ord som ”stupstocken” och bara tar fram det som har varit negativt med den sjukförsäkring vi har nu.

Vi vet också att oerhört många får hjälp och stöd under de olika tidsgränser som finns i rehabiliteringskedjan. De allra flesta går faktiskt tillbaka till arbetet innan sjukskrivningarna blir långa.

Vi är olyckliga i dag för att sjukskrivningarna ökar, och vi ska alla tillsammans försöka hitta utvägar ur det. Men jag blir oerhört fundersam när man fortfarande säger att 90 000 utförsäkras – utan att tala om vad man gör med alla dessa människor för att hjälpa dem tillbaka. Hälften och lite till får möjlighet att komma närmare arbetsmarknaden, även om de inte går tillbaka till ett jobb direkt.

Det är det vi ska prata om, och vi ska givetvis hjälpa alla, för det är nödvändigt. Men det viktigaste är ändå att människor får hjälp att komma tillbaka till arbete, och det medverkar Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen till i allra högsta grad nu.

Anf. 21 PHIA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Låt mig fråga en sak: Skulle man inte kunna ta bort den borte gränsen men ändå göra allt det goda som Solveig Zander står och räknar upp? Varför måste den borte tidsgränsen vara där för att man ska agera? Det är klart att man kan göra allt det goda ändå.

Solveig Zander säger själv att vi lyfter upp det negativa. Ja, för det är det vi vill ta bort. Det goda vill vi ha kvar. Vi vill till och med förstärka det. Vill inte Solveig Zander medverka till det?

Anf. 22 SOLVEIG ZANDER (C) replik:

Herr talman! Den socialdemokratiska vänsterregeringen vädjar om samarbete, och när det gäller sjukskrivningarna är alla överenskommelser väldigt välkomna.

Vi vet samtidigt att den tidigare socialförsäkringen, som inte hade de här tydliga gränserna, medverkade till att människor inte fick hjälp. Man kunde vara sjukskriven i tio år utan att någon hade hört av sig. Tidsgränserna är därför oerhört viktiga för att få en avstämning, och därför vill vi i Centerpartiet och Alliansen behålla dem.

När det gäller den borte tidsgränsen vet vi att den för många blev väldigt dikt och strikt. Därför ändrade vi på detta den 1 januari 2012 så att man individuellt kunde titta på om det fanns personer som behövde en längre sjukskrivning under särskilda omständigheter.

Detta gäller nu, och därför vet vi att den borte tidsgränsen inte har blivit så strikt. Den har hjälpt väldigt många fler att få några dagar till, precis som de behöver.

Då undrar jag, och det har ni inte svarat på från den socialdemokratiska vänsterregeringens sida, om ni inte tänker ha några gränser över huvud taget. Tänker ni återigen låta detta flyta fritt? Det kan i rimlighetens namn inte vara möjligt.

Jag tänker göra vad jag kan för att vi ska få en ännu bättre sjukförsäkring än den vi har i dag, för det är svenska folket värt. Där är det många saker vi kan göra bättre, och jag tänker göra vad jag kan.

Anf. 23 WIWI-ANNE JOHANSSON (V) replik:

Herr talman! Solveig Zander tog i sitt replikskifte med Phia Andersson upp myten om hur folk förtidspensionerades i parti och minut förr i tiden. Jag tänker inte fördjupa mig i det, för det är liksom inte riktigt själva grejen.

Grejen är den att eftersom det har blivit så svårt att få sjukersättning, vilket ju är den nya benämningen på förtidspension, visar det sig att allt fler över 61 år med tunga och lågbetalda yrken väljer att ta ut förtida pension därför att de inte orkar jobba fram till 65 år. Det har Inspektionen för socialförsäkringen visat i en rapport i våras.

Skälet till det heter utfall av en striktare sjukförsäkring, och det var därför som Inspektionen för socialförsäkringen ville se vad som händer med de personer som tidigare, i det andra systemet, kanske kunde få sjukersättning de sista tuffa åren fram till pensionen efter att ha slitit ut sig i arbetslivet. Nu får de inte det.

Det betyder att de betalar för sitt tuffa arbetsliv och sin slitna kropp genom att ta ut förtida pension, vilket de sedan får betala vid den riktiga pensionen med en betydligt lägre pension. Det tycker inte jag och Vänsterpartiet är rimligt att man ska göra.

Jag undrar därför vad Solveig Zander, Centerpartiet och Alliansen vill göra åt att det här fenomenet breder ut sig.

Anf. 24 SOLVEIG ZANDER (C) replik:

Herr talman! För det första måste vi göra klart att sjukförsäkringen får vi för att vi förlorar arbetsförtjänst när vi är sjuka. Det är oerhört viktigt.

För det andra berättade i går Inspektionen för socialförsäkringen, som Wiwi-Anne Johansson redogjorde för, för oss från en utredning att man ärver sjukskrivning. Om ens föräldrar har haft en lång sjukskrivning överförs det till barnen. Då har väl vi en skyldighet, Wiwi-Anne Johansson, att medverka till att föräldrar kan arbeta så att också barnen får möjligheter till det.

Det kan inte vara meningen att Wiwi-Anne Johansson har för avsikt att föreslå att man ska få sjukersättning för att man inte kan arbeta. Nog är det väl ändå arbetsgivarens skyldighet att medverka till att arbetsmiljön möjliggör att man kan jobba till pensionsåldern.

Från pensionsgruppen har vi också haft samtal med arbetsmarknadens parter och påbörjat detta som ska möjliggöra för personer att kunna jobba ännu längre än till dagens 65 år. Vi ska ju inte använda sjukförsäkringen som en arbetsmiljöåtgärd för att arbetsgivarna inte gör vad de kan för att personer ska kunna fortsätta att arbeta. Det kan inte vara Vänsterpartiets avsikt. Jag hoppas verkligen att jag hörde fel, herr talman.

Anf. 25 WIWI-ANNE JOHANSSON (V) replik:

Herr talman! Jag vet inte vad Solveig Zander hör eller inte hör, men jag förstår att hon inte förstår vad jag pratar om. Det är helt uppenbart.

Jag menar självklart inte att arbetsgivarna ska slippa ifrån sitt ansvar för en god arbetsmiljö. Men det vore ju himla bra om det var på det viset att arbetsgivare kunde tala om för mig som arbetstagare att jag inte kan bli sjuk eftersom arbetsmiljön är så bra!

Solveig Zander måste väl ändå veta att människor kan bli sjuka. Vissa jobb är också tuffare än andra. Jag vet inte om Solveig Zander har jobbat inom äldreomsorgen eller annan omsorg, men jag har gjort det en hel del under min period som riksdagsledamot. De här jobben där man har mycket kontakt med andra människor är jättetuffa och sliter både fysiskt och psykiskt.

Det kan vi ta ett ansvar för politiskt och se till att man får bättre villkor. Men när folk blir så sjuka att de borde få sjukersättning, borde bli förtidspensionerade, är det i stort sett omöjligt att få det i Sverige.

Solveig Zander vet precis lika väl som jag att det bara är Mexiko inom OECD-länderna där det är svårare att få sjukersättning än vad det är i Sverige.

Det är naturligtvis inte så att jag och Vänsterpartiet, eller någon annan heller, tycker att vi ska ge folk sjukersättning i parti och minut. Är det rimligt att människor med tuffa jobb och ofta låga löner, som inte orkar jobba därför att de har slitit ut sina kroppar utan väljer att vid 61 års ålder ta ut sin förtida pension, ska ta den ekonomiska smällen själva? Det tycker inte jag.

Anf. 26 SOLVEIG ZANDER (C) replik:

Herr talman! Innan jag kom in i riksdagen var jag kurator och jobbade inom rehabenheterna på Enköpings lasarett. Jag har jobbat som kurator i hela mitt liv, och jag har sett en hel del av hur människor har det i samhället. Därom råder inga tvivel.

Sjukersättningen är till för den som inte kan jobba mer i sitt liv eller under en överskådlig tid framåt. Det är meningen. Man ska inte ha arbetsförmåga.

Om man har arbetsförmåga ska man få all den hjälp, herr talman, som över huvud taget går att få så att man kan fortsätta att arbeta. Vi har fakta från så många undersökningar att det bästa för en person ändå är att finnas kvar i ett sammanhang, att känna att man betyder något, det vill säga att man kan vara på arbetet. Det betyder inte att man ska fortsätta med det arbete som är tungt och som man inte kan utföra, utan det betyder att man ska få hjälp och stöd att komma tillbaka till arbetsmarknaden men kanske i ett annat arbete som är lättare, kanske inte på heltid utan på deltid.

Vi som politiker är skyldiga varenda människa i detta samhälle att hjälpa dem så mycket vi kan. Det är den sjukförsäkring vi har formulerat nu, och det är den som vi naturligtvis ska förbättra. Våra myndigheter kan bli ännu bättre på att hjälpa till och stödja. Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och inte minst sjukvården måste få tydligare ansvar att ge rehabilitering och stöd för att återgå i arbete. Det är det viktigaste, herr talman.

(Applåder)

Anf. 27 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP):

Herr talman! Att vara behövd och bli sedd som en viktig person är grundläggande för alla individer. I livet har vi olika roller – i familjen, bland vännerna, i civilsamhället och inte minst i våra yrkesliv.

När någon drabbas av sjukdom som gör att man inte kan vara delaktig i sin roll på arbetet förlorar man en stor del av sin trygghet i livet. Vi

drabbas alla av sjukdomar som gör att vi inte klarar av att utföra vårt arbete. För de flesta av oss handlar det om en förkylning, en influensa eller andra åkommor som är snabbt övergående. Inom några dagar är vi tillbaka på arbetsplatsen igen.

Men tyvärr drabbas en del av oss av allvarligare sjukdomar eller skador som gör att vi kommer att vara frånvarande en betydligt längre tid från vårt arbete. Vid dessa tillfällen är det viktigt att vi har en sjukförsäkring som träder in och som ger oss den ekonomiska trygghet vi behöver. Det är också viktigt att vi har en kontinuerlig uppföljning där man får stöd och rehabilitering för att så fort som möjligt komma tillbaka till arbetet. Arbetsgivaren och Försäkringskassan har en viktig roll att fylla tillsammans med den försäkrade för att det ska bli så bra som möjligt.

Men bara för att man har en sjukdom innebär det inte att man behöver vara sjukskriven. Men om man har en sjukdom eller skada som gör att man inte kan utföra sitt arbete ska man veta att försäkringen finns där och innebär att man kan vara sjukskriven och få ekonomisk ersättning. Vi vet också att ju längre man är sjukskriven och borta från arbetsmarknaden, desto svårare är det att komma tillbaka till sitt arbete. Därför är det viktigt med dessa rehabiliterande insatser. Det är viktigt med återkommande uppföljningstider, den så kallade rehabiliteringskedjan. Det är för att den enskilde inte ska bli bortglömd utan få möjlighet att återgå i arbete.

I dag finns möjligheten att vara sjukskriven på hel- eller deltid. Oftast är det till gagn för den enskilde om det finns möjlighet att arbeta några timmar i veckan. Man har då fortfarande kvar kontakten med arbetsplatsen, och man håller fast vid sina viktiga rutiner. Att gå till jobbet och känna att man behövs och veta att någon frågar efter en är viktigt för att må bra.

Tidigare kunde sjukskrivningen löpa på – i värsta fall i flera år – utan att någon tog ansvar och undersökte om det fanns möjlighet till rehabilitering och återgång till arbete. Den bortre tidsgränsen i rehabiliteringskedjan är inte till för att stälpa utan för att hjälpa. Vi har hört vittnesmål om individer som har varit rädda för att delta i ALI, arbetslivsintroduktionen, därför att de har trott att de ska dit på heltid i flera månader. Men efteråt har jag träffat många människor som har gått igenom arbetslivsintroduktionen och insett att de tillsammans har kunnat göra en kartläggning av situationen för att veta hur de ska gå vidare. När de väl har genomgått ALI inser de att den var bra. De har fått känna att någon lyssnar, och ofta leder den fram till ett beslut som den enskilde kan känna sig nöjd med.

Oavsett om den enskilde blir omförsäkrad i sjukförsäkringen eller har möjlighet att återgå till förvärvsarbete har denne blivit synliggjord. Den enskilde har inte blivit bortglömd och endast en siffra i statistiken.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 28 WIWI-ANNE JOHANSSON (V) replik:

Herr talman! Varför säger ni nej till en höjning av sjukpenningen med 57 kronor om dagen för en arbetslös, Emma Löfdahl? Tycker ni att de

har nog? I dag är sjukpenningen 486 kronor, och vi vill höja den till 543 kronor.

Ni säger också nej till höjning av a-kassan, trots att färre får ut 80 procent av sin lön i ersättning. Ni säger även nej till en höjning av sjuk- och aktivitetsersättningen. I regeringens proposition föreslås 200 kronor mer till människor med låga ersättningar.

Varför tycker Emma Carlsson Löfdahl att det är så bra att de med låg ersättning betalar mer skatt än de som jobbar?

Anf. 29 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP) replik:

Herr talman! När nuvarande regeringen tillträdde hörde jag finansministern säga att ladorna var tomma. Därför tycker jag att det är intressant när samma regering vid en genomgång av budgeten inte längre har tomma lador.

Jag är helt säker på att vi är överens i kammaren att vi skulle vilja höja alla dessa ersättningar, men vi måste se till att vi kommer till ett stabilt läge i ekonomin som gör det möjligt att göra dessa höjningar. Jag tror att Sverige inom en snar framtid kommer att vara på fötter och att vi då har fått fart på ekonomin igen. Jag är trygg i att det kommer att bli så utifrån att det finns en alliansbudget att jobba efter nästa år där vi värnar jobben och möjligheten för människor att ha en inkomst.

Anf. 30 WIWI-ANNE JOHANSSON (V) replik:

Herr talman! Emma Carlsson Löfdahl menar alltså att om sjuka och arbetslösa fick 57 kronor mer om dagen och om aktivitetsersättningen för de ganska små men utsatta grupperna blev 200 kronor mer om dagen skulle det vända ekonomin över ända. Så är naturligtvis inte fallet.

De tomma ladorna kan man så småningom fylla genom att försöka utjämna de skatteskillnader som Emma Carlsson Löfdahl och den gamla regeringen genom jobbskatteavdragen ökade på mellan den som jobbar och den som inte jobbar utan får sin inkomst av annat skäl.

Om regeringens proposition gick igenom skulle Emma Carlsson Löfdahl och jag betala 250 kronor mer i skatt på vårt höga arvode. Det skulle ge en del pengar. Det är omfördelning. Det är så skatt fungerar. Jag vet inte om Folkpartiet har missat hela idén med vad man använder skatter till.

Man kan alltså delvis fylla ladorna med skattepengar. Det är de inkomster som staten har. Vi gräver ju inte guld någonstans.

Skulle Emma Carlsson Löfdahl vara beredd att avstå 250 kronor av arvodet varje månad för att vara en av dem som hjälper till och fyller ladan?

Anf. 31 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP) replik:

Herr talman! Vi har nog lite olika uppfattning om hur arbeten skapas i vårt land. Vi politiker skapar inga arbeten. Vi skapar förutsättningar för att företagare ska kunna skapa arbeten. Det är genom dessa arbeten vi får skatteintäkter i landet och kan ha en fördelning genom skattepolitiken. Vi kommer inte att få in mer skatt om vi inte jobbar mer.

Med Alliansens budget kommer vi att fortsätta att se att företagen skapar fler jobb. Det skapar fler förutsättningar för högre skatter, och då kan vi börja diskutera höjningar av dessa bidrag.

Anf. 32 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Bland det allra viktigaste i livet är att ha ett arbete. Det ger självkänsla och gör att man bidrar, och man blir en del av ett sammanhang. Den kände psykologen Aaron Antonovsky har myntat uttrycket kasam, känsla av sammanhang. Att uppleva sig vara del av ett sammanhang och ha en uppgift är livets mening. Därför är det så viktigt att finnas med i arbetslivet. Det förhindrar också många tillfällen till felaktiga beslut.

Jag mötte Karin – vi kan kalla henne så – i Mellansverige 2008. Hon berättade att hon hade varit långtidssjukskriven i tio år på grund av utmattning. Under dessa tio år hade hon inte vid ett enda tillfälle hört något från Försäkringskassan. Under tio års tid hade ingen frågat: Skulle du kunna bidra på något sätt? Har du någon arbetsförmåga som du skulle kunna bidra med? Under tio år kom det aldrig en fråga.

Hennes självkänsla var i botten, men när vi träffades 2008 hade hon fått komma in i en aktivitet på en second hand-butik. Det kan måhända låta enkelt, men för henne var det en fullständig förändring i livet. Hon blev en del av ett sammanhang, och hon hade en uppgift. Hon var glad och tacksam, och hon hade börjat arbeta på sin självkänsla och självsäkerhet.

Arbete handlar om att få egenmakt. Det är vad arbetslinjen handlar om. Det är inte bara krav och samhällsekonomisk nytta.

Jag tror att alla här inne, och alla andra också, vet och förstår att det är viktigt att ha ett arbete. Göran Persson insåg det. Därför är det lite obegripligt att man försöker vrida klockan tillbaka.

För Karin innebar i alla fall vägen in i arbetslivet en ny positiv situation.

Herr talman! Det finns tydliga risker med sjukfrånvaro. Det ger inte bara en ökad risk för följsjukdomar utan även för social isolering och psykisk ohälsa. Utgångspunkten för sjukförsäkringen är att den ska ge ekonomisk trygghet för den som drabbas av sjukdom eller skada och inte kan försörja sig genom eget arbete. Samtidigt läggs fokus på tidiga och aktiva insatser så att sjukskrivna kan ta sig tillbaka till arbete.

Vad hände då under Alliansen och efter sjukförsäkringsreformen 2008? Sjukfrånvaron har gått ned. Den har gått från att vara bland de högsta i världen till att närma sig ett EU-genomsnitt. Antalet personer som har sjukersättning har minskat kraftigt, och de långa sjukskrivningarna har i princip halverats sedan 2006.

Tidsgränserna i sjukförsäkringsreformen, som vi har talat mycket om i dag, har bidragit till en sjukskrivningsprocess som präglas av mer aktivitet, tidigare insatser och tydligare regler. Försäkringskassan och andra aktörer bedöms i dag i större utsträckning bidra till den ökade aktiviteten i sjukskrivningsprocessen. En betydande andel av dem som når den borte tidsgränsen kommer i arbete eller fortsätter i arbetsmarknadspolitiska insatser.

I går hade vi ISF, Inspektionen för socialförsäkringen, på besök i utskottet. Ett uttalande fastnade särskilt hos mig: Rehabiliteringskedjan har ökat återgången till arbete.

Nej, allt blev inte bra från början. Det fanns och finns säkert än i dag personer som har farit illa. Men som Centerpartiets Solveig Zander beskrev åtgärdades 2011 mycket av det som kunde drabba människor.

Uppföljningar visar att ungefär 10 procent av dem som lämnat sjukförsäkringen efter 2 ½ års sjukskrivning har gått till arbete. 40 procent fortsätter i arbetsmarknadspolitiska program hos Arbetsförmedlingen. Det handlar alltså om åtskilliga tusen personer som har gått tillbaka till arbete eller tagit ett steg närmare arbetsmarknaden.

Vi kristdemokrater vill ta till vara varje persons arbetsförmåga. Något annat vore ett slöseri på mänskliga och samhälleliga resurser.

Anf. 33 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Jag ska börja med att läsa från ett upprop som jag har fått.

”I början av 1980-talet bröts utvecklingen mot ökad jämlikhet, som pågått fram till dess. I stället påbörjades en utveckling med ökande ojämlikhet. De sociala klyftorna i samhället har därefter tillåtits öka kontinuerligt och ökar nu fortare i Sverige än i något annat OECD-land ... På tio år har vi gått från mest jämlika land till en 14:e plats i OECD.

Andelen fattiga bland arbetslösa, sjuka och förtidspensionärer tredubblades mellan 2004 och 2012. Allt fler i denna grupp utsatta svenskar riskerar att hamna i relativ fattigdom ...

Sverige har aldrig varit rikare än i dag. De flesta människor har aldrig haft det bättre, men de fattigaste har inte fått det bättre, utan sämre.”

Det är ett citat som jag mottog i samband med att diakonerna i Stockholm överlämnade ett upprop till mig för ungefär två och en halv vecka sedan. Det står också så här:

”Kyrkan är en plats dit människor i nöd vänder sig. Vi diakoner i Stockholms stift har under lång tid sett hur människor, som redan har det svårt och lever på marginalen, har börjat få det allt svårare. Vi har valt att lyfta fram erfarenheter ur vår vardag, för att visa på hur människor faktiskt kan ha det år 2014. Vi hoppas att våra politiker tar del av dessa berättelser och gör något åt situationen. För det är ju inte bara diakonerna i Stockholms stift som upplever detta, utan många röster har höjts av diakoner runt om i landet.”

Det är vi som är dessa politiker som man vänder sig till, och det är vi som har att göra ett vägval. Vad vill vi ha för samhälle, och hur skapar vi trygghet för människor i livets mest utsatta stunder?

Vi vill ha ett Sverige där vi är en global förebild i vår utveckling, vår jämlikhet, vår jämställdhet och vårt ledarskap, ett land som kännetecknas av alla människors lika värde, självförtroende, solidaritet och tron på att framtiden går att förändra.

Med tanke på att regeringens förslag till budget inte gick igenom kan vi nu, som flera har sagt, konstatera: Det blir ingen höjd sjukpenning för de arbetslösa och ingen höjd sjuk- och aktivitetsersättning, och den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen blir kvar. 90 000 har utförsäkrats sedan 2010. Sedan 2010 har vi också haft en ökande andel av sjukskrivna i Sverige.

I år kommer 13 200 personer att utförsäkras. Det är många gånger ett lidande för enskilda. Jag tror att det var Phia här som lyfte fram en artikel

och sa att den var åtta år gammal. Som socialförsäkringsminister får jag brev med de berättelserna varje dag – det är verkligheten.

Samtidigt som vi har detta stora antal utförsäkrade har sjukpenningtalet stigit med 50 procent för kvinnor och 36 procent för män sedan 2010. Jag tror att vi alla vill att sjukfrånvaron ska vara så låg som möjligt. Det är ingen av oss som vill tillbaka till en tid då människor förtidspensioneras bort från svensk arbetsmarknad.

Men det får inte heller bli politisk prestige när man kan konstatera att vi har åtgärder i sjukförsäkringen som inte fungerar. När vi talar med myndigheter som är ansvariga för ALI – Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen – säger de att när människor kommer till ALI efter två och ett halvt år är det människor som är oroade för sin ekonomiska situation, människor som därför inte klarar av att ta till sig åtgärderna, människor som är för sjuka för att ta till sig åtgärderna.

Faktum är att det tar stora resurser från dessa myndigheter, resurser som vi i dag skulle behöva lägga på att förbättra när det gäller det förebyggande arbetet, en mer arbetsfokuserad hälso- och sjukvård, samarbetet mellan arbetsgivare och hälso- och sjukvården och tidiga insatser från Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens sida. Där skulle vi behöva lägga krutet. Där skulle vi behöva lägga resurserna.

Där skulle vi över blockgränsen behöva föra samtal om hur vi åstadkommer en mänsklig sjukförsäkring som samtidigt snabbt leder människor tillbaka till det som Roland Utbult så förtjänstfullt stod här och talade om alldeles nyss: arbete, en känsla av sammanhang, att få delta i samhället och i gemenskapen. Jag tror att vi har precis samma ambitioner när det gäller detta. Man kan inte hålla fast vid en åtgärd som såväl myndigheter som andra säger orsakar mänskligt lidande och som dessutom inte leder till de resultat som vi hade önskat.

Vi hörde att många återförsäkras in i sjukförsäkringen igen. Det vet vi. Av dem som utförsäkras första gången tror jag att 60 procent går tillbaka in i sjukförsäkringen. Av dem som utförsäkras för andra gången går 70 procent tillbaka in i sjukförsäkringen. Många av dessa – den absolut övervägande andelen – är kvinnor.

Det var inte det resultatet vi ville se. Jag tror att ambitionsnivån från de borgerligas sida när detta infördes var att ungefär 10 procent skulle gå tillbaka in i sjukförsäkringen. Ibland måste man väl helt enkelt bara säga: Det här blev inte riktigt som vi hade tänkt. Nu behöver vi lägga fokus, tid, kraft och politiskt engagemang på att förbättra de delar i sjukförsäkringen som faktiskt leder mot målet att människor kommer tillbaka i arbete igen. Och de som är sjuka ska självklart vara i sjukförsäkringen tills man blir frisk och få de insatser som man behöver där.

Jag stannar där så länge.
(Applåder)

Anf. 34 SOLVEIG ZANDER (C) replik:

Herr talman! Det var intressant att lyssna till ministern. Självklart vill vi göra mer för att få fler att komma tillbaka till arbetet tidigare. Framför allt gäller det kvinnor.

Vad den tidigare regeringen, alliansregeringen, införde var en rehabgaranti som betydde att de lättare psykiska åkommorna var det man

skulle få hjälp från. Då var det KBT som metod som gällde. Vi hade för avsikt att utveckla även det och även att det skulle bli andra metoder också, för den hjälpte inte. Det var framför allt kvinnor som hade sådana diagnoser.

Det behövs fler åtgärder. Alliansregeringen tillsatte flera utredningar där vi hade tänkt medverka.

Ministern har synpunkter på att det skulle behövas fler förslag. Då tittar jag i listan över propositioner under våren med förslag just på det här området, men där finns ingenting. Jag undrar vad ministern hade tänkt skulle göras som nu inte blir gjort. Det skulle vara intressant att höra.

Sedan undrar jag om ministern tror att personer blir friskare därför att man tar bort den bortre gränsen. Rehabiliteringskedjan är till för att man ska följa upp. Vore det inte bättre att titta på vad man gör under rehabiliteringskedjan än att ta bort den bortre gränsen? Att ta bort den gör ju inte människor friskare. Vi vet att långa sjukskrivningar gör människor ännu sämre. Eller har ministern någon annan syn på detta?

Anf. 35 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)
replik:

Herr talman! Tack, Solveig Zander, för det inlägget!

Jag kan konstatera att utförsäkringar inte heller gör människor friskare, för att svara på den delen. Det är inte så att man blir friskare därför att man efter en viss tid behöver föras över till Arbetsförmedlingen och genomgå en arbetslivsintroduktion fast man inte är i stånd att göra det.

Det jag skulle vilja komma tillbaka till är: Ja, vi har ett antal pågående utredningar inom det här området. Vi har bland annat den parlamentariska socialförsäkringsutredningen, som kommer med sitt betänkande i slutet av januari. Jag har en förhoppning om att det kommer att finnas saker där som vi kan ta vidare gemensamt.

Vad som också har pågått under hösten är en dialog till exempel med arbetsmarknadens parter om hur de kan ta en större del i arbetet, inte minst när det gäller det förebyggande arbetet och tidig rehabilitering på arbetsplatsen för återgång i tjänst. Dessa samtal kommer att fortsätta.

Men jag tror inte att någon gynnas, framför allt inte de som är sjuka, av fler snabba påhitt från politiken. Jag tror i stället att vi behöver ta ett ordentligt grepp när det gäller sjukskrivningarna med utgångspunkt i utredningar, forskning och evidens och faktiskt satsa på det som vi vet fungerar. Några delar som vi vet är viktiga och där vi behöver satsa mer framåt är till exempel en mer arbetsfokuserad hälso- och sjukvård. Det är också att åstadkomma ett förstärkt förebyggande arbete. Det hade också varit att utöka forskningen kring kvinnors ohälsa, där regeringen ville satsa en hel del på Arbetsmiljöverket i den delen. Det är satsningar som nu inte kommer att bli av.

Anf. 36 SOLVEIG ZANDER (C) replik:

Herr talman! Jag undrade varför det inte fanns några förslag och propositioner under våren som vi hade kunnat ta ställning till. Det betyder, om jag tolkade ministern rätt, att ni var tämligen oförberedda när

ni kom till regeringsmakten och inte hade några klara idéer om vad som skulle göras för att underlätta på detta område.

När man är i rehabiliteringskedjan finns det olika uppföljningsdelar. Den borte gränsen, som vi nu talar om, infaller efter 914 dagar. Om denna tid skulle förlängas, vilka ytterligare åtgärder ska då vidtas om man inte har särskilda skäl till att få en förlängning?

Efter 914 dagar sägs att man inte kan göra mer inom sjukförsäkringen utan man behöver bedöma vilken arbetsförmåga som finns. Det är därför som dessa personer får gå tillbaka till Arbetsförmedlingen för att man ska se vilka möjligheter som finns för att komma fram till ett annat sätt för dem att få hjälp och stöd för att återgå i arbete.

Då undrar jag följande: Om man får fortsätta att vara sjukskriven, vad hjälper det? Vi vet ju av erfarenhet och forskning att långa sjukskrivningstider inte gör att det blir lättare att komma tillbaka till arbetsmarknaden.

Ministern måste naturligtvis vänta på den parlamentariska socialförsäkringsutredningen. Men det måste finnas något annat som ministern hade kunnat komma med som ett förslag som vi hade kunnat få ta ställning till i vår. Varför var det tomt på propositionslistan?

Anf. 37 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)
replik:

Herr talman! Jag blir lite förvånad när jag lyssnar till dig, Solveig Zander, eftersom du hela tiden talar om att vi på något sätt fokuserar på att folk ska fortsätta att gå väldigt länge i sjukskrivning. Det som jag säger är precis tvärtom, nämligen att vår målsättning är att se till att man får insatser ännu tidigare än vad man får i dag.

Vad vi talar om här är till exempel kvinnor och psykisk ohälsa. Där visar forskningen mycket tydligt att det är oerhört viktigt med tidiga insatser. Det är också oerhört viktigt att man, även om man är dålig, i den mån det är möjligt har en fot kvar på sin arbetsplats så länge det någonsin går.

Vad vi säger att vi behöver förstärka är det förebyggande arbetet ute på arbetsplatserna. Vi har tidigare i dag talat om den situation som inte minst kvinnor har på många arbetsplatser – kvinnor som befinner sig i människonära yrken. Det är många gånger dessa kvinnor som vi nu ser ökar i statistiken.

Faktum är att sjukskrivningarna har ökat sedan 2010. Jag skulle därför kunna ställa en fråga till er. Varför har inte ni gjort mer under dessa fyra år för att hålla tillbaka sjukskrivningarna i stället för att hålla fast vid åtgärder som uppenbarligen inte leder mot målet?

Vad vi vill göra är att stärka de tidiga rehabiliteringsinsatserna och skapa förutsättningar för Försäkringskassan att ännu tidigare kunna satsa sina resurser på att faktiskt se till att människor får åtgärder i tid. Dessutom behöver vi stärka arbetsgivarnas ansvar ute på arbetsplatserna för att stödja medarbetarna för en tidig återgång i arbete. Det är så man får tillbaka människor till arbetslivet.

Anf. 38 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar socialförsäkringsministern för hennes inlägg. Det är bra att hon deltar i debatten i dag. Det känns inspirerande.

Jag har under tio år arbetat i Göteborgs Räddningsmission med människor som lever i absolut utsatthet och som är hemlösa – de fattigaste av de fattiga, som Moder Teresa en gång kallade dem. Jag känner därför bra till den diakonala verksamhet som bland andra kyrkorna bedriver med enorma insatser. Jag är glad att ministern lyfter fram detta. Det görs nämligen stora insatser inte bara av kyrkorna utan också av många andra civila instanser, föreningar och så vidare.

Ministern läste upp ett brev eller mejl från diakonerna i Stockholm. Jag blev då jätteintresserad av att höra vad ministern svarade diakonerna.

Anf. 39 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)
replik:

Herr talman! Jag tackar dig, Roland Utbult, för ditt inlägg. Jag håller med dig om att de diakonala verksamheterna och det civila samhället gör mycket stora insatser i dag. Jag hoppas också få komma tillbaka till det under dagens debatt.

Samtidigt är det så att när man är som svagast behöver samhället vara som starkast. Vi måste ha system i Sverige – vi är ett välfärdssamhälle – som kan finnas där för människor när de befinner sig i sina svåraste stunder.

Vid mitt samtal med diakonerna fick de ge mig sin bild av det som de ser runt om i Stockholm i dag och berätta om sitt arbete. Jag sade att vi naturligtvis har en ambition. Vi ser att det behövs förbättringar för dem som har det sämst ställt. Därför föreslog regeringen bland annat ett höjt underhållsstöd på 300 kronor per månad och barn som en del i detta. Vi lär återkomma till det när vi debatterar den delen av våra utgiftsområden. Men vi föreslog också en höjning av sjukpenningen för arbetslösa och en höjning av sjuk- och aktivitetsersättningen som några steg för att förbättra för dem som har det absolut sämst ställt.

Anf. 40 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar socialförsäkringsministern för svaret.

De stora bekymren med sjukskrivningar och så vidare började inte under Alliansens tid, utan de började under 90-talet och accelererade. Göran Persson insåg detta och vidtog åtgärder. Han försökte i alla fall bromsa detta. Det skedde en enorm ökning under en tid, som vi har hört om här i dag. Sedan har det planat ut, kan man säga. Det gäller även barnfattigdom.

Jag hörde i en interpellationsdebatt att ministern sade att det som moderaten Finn Bengtsson lyfte fram om hur det var tidigare – han som läkare hade sjukskrivit människor – ville hon inte ha tillbaka, alltså den tiden då det såg ut på det sättet.

Åsa Romson har om sysselsättningsfasen sagt att det inte handlar om att slänga ut folk i ingenting.

Vi har hört talas ganska mycket om det förfärliga uttrycket stupstock och så vidare, och jag tror att många människor har fått en känsla av att man hamnar i ingenting. Men så är det inte.

Min fråga är: Hur ser ministern på vikten av rehabilitering och rehabiliteringskedjan?

Anf. 41 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)
replik:

Herr talman! Rehabilitering är naturligtvis A och O. I ett första steg har vi också varit tydliga med att vi inte vill ha tillbaka den tid vi hade då människor förtidspensionerades bort från den svenska arbetsmarknaden. Det är inte bra, och en sådan återgång vill vi naturligtvis inte se.

Rehabilitering är A och O, och vi har i dag flera tidsgränser i sjukförsäkringen. Vi tror att de tidsgränserna behöver ses över; de kan med största säkerhet förbättras. Vi tror att de behöver förstärkas, kanske på så sätt att man säkerställer att människor faktiskt får rätt åtgärder i rätt tid. Vi vet också i dag, med det samordningsuppdrag Försäkringskassan har, att det ibland tar väl lång tid innan man kommer igång med rehabiliteringen. Det behöver vi förändra, och det behöver vi förbättra.

Rehabilitering är alltså A och O för att få tillbaka människor till arbetsmarknaden. Det ska vara en bra och individanpassad rehabilitering där såväl samhället som arbetsgivare naturligtvis har ett ansvar för att tillgodose att det fungerar på ett bra sätt.

Anf. 42 MATHIAS TEGNÉR (S):

Herr talman! Det känns viktigt och lite nervöst att stå här i dag – inte bara för att det är första gången för mig i riksdagens talarstol, och inte bara för att jag talar direkt efter socialförsäkringsministerns mycket utmärkta anförande, utan också för att det handlar om centrala frågor för den svenska välfärden.

Detta är centrala frågor för den svenska modellen. Man skulle nästan kunna säga att det är en del av hjärtat i den svenska modellen vi pratar om. Vi vet ju att alla människor kan bli sjuka och att alla människor kan bli arbetslösa, och vårt system bygger på idén att det är smartare med gemensamma lösningar än att var och en ska hitta privata försäkringar. Det är smartare att vi gemensamt löser problem.

Under de senaste 20–25 åren har våra sociala försäkringar förändrats. I mitten av 1990-talet omfattades ungefär 90 procent av alla som arbetade av en ersättningsnivå på 80 procent. Den siffran har successivt sjunkit, och i dag omfattas någonstans mellan 50 och 60 procent av möjligheten att få 80 procent av sin lön. Den utvecklingen är ett hot mot vår gemensamma välfärd. Det är också så att det är fel väg att gå – det urholkar grundtanken för våra gemensamma system och slår hårt mot de människor som drabbas. Det är helt enkelt en återvändsgränd.

Därför såg jag positivt på regeringens budgetproposition, som föreslog en höjning av taket i a-kassan. Det innebär även en höjning av taket för de sjuka som också är arbetslösa. Det ska ses som ett första steg för att höja taken i våra sociala försäkringar. Ett nästa steg skulle för oss socialdemokrater kunna vara att se över taken i sjukförsäkringen. För det finns det flera starka argument, och jag ska nämna tre.

1. Generella försäkringar är effektivare än privata.
2. Trygga människor vågar mer. Det har tjänat oss väl under en lång tid och innebär att människor vågar byta arbete och bostadsort.

3. Det är bättre för jobben. Om man tittar sig om i världen är det i länder med starka generella välfärdssystem man har den högsta sysselsättningsgraden och låg arbetslöshet.

Därför, herr talman, hävdar jag att det är riktigt, viktigt och nödvändigt att höja taken i våra sociala försäkringar. Det är nämligen effektivare, det ger tryggare människor och det är bättre för jobbens skull.

Jag yrkar därför bifall till Socialdemokraternas och Miljöpartiets reservationer, som är ett första steg mot att förbättra våra sociala försäkringar för att möta de utmaningar vi står inför i framtiden.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

§ 5 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU2

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom (prop. 2014/15:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 43 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S):

Herr talman! Vi har nu tagit steget från debatten om ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning för att i stället debattera utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom. Det är ett område som berör oss alla – alla som är pensionärer och alla vi som en dag blir det – och jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 1 och 3.

Jag tycker också att det är viktigt att börja debatten med att slå fast att jobben är helt avgörande för pensionerna. Det enda sättet att säkra framtidens pensioner är att skapa fler jobb och bekämpa arbetslösheten. Därför är regeringens tydliga mål, alltså att Sverige ska öka antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin så mycket att vi når lägst arbetslöshet i EU, så otroligt viktigt.

Allt fler blir allt äldre. Det är en stor framgång för vårt välfärdssamhälle. Pensioneringen kommer efter ett långt arbetsliv där man under åren har satt av delar av lönen till pension. Ju mer pengar som kommer in i pensionssystemet, desto mer kommer ut i form av pensioner. Att bekämpa arbetslösheten är därför viktigt för pensionerna och för pensionärerna.

Den moderatledda regeringen lovade lägre arbetslöshet och tuffare arbetslinje. Ambitionen var inte fel, men verkligheten blev en annan. Att sänka skatten och privatisera fungerar inte. Arbetslösheten har under de senaste åren med Reinfeldt som statsminister ökat och bitit sig fast på mycket höga nivåer – högre än i jämförbara länder.

Sverige måste leverera bättre, och därför kan jag bara beklaga att borgarna tillsammans med Sverigedemokraterna röstat fram en annan budget än den regeringen har lagt fram. Man har röstat fram en budget som inte satsar det som skulle behövas för fler jobb och en bättre skola. Det är en budget som innebär att den höjning av bostadstillägget för

pensionärer vi ville genomföra nu inte blir verklighet. Det är också en budget som innebär att den fullständigt orättvisa pensionärsskatten blir kvar. Kort och gott är det uteblivna satsningar och förbättringar för 1,3 miljoner pensionärer. Hur kan detta vara rätt väg att gå?

För mig är det tydligt att fler jobb och lägre arbetslöshet är den viktigaste vägen till att få bra pensioner. Då duger det inte med en fortsättning på de senaste åtta åren, utan det behövs en rödgrön politik. Den rödgröna budgeten hade behövt vinna bifall i kammaren.

Herr talman! För att pensionssystemet ska kunna ge tillräckligt höga pensioner behöver det vara stabilt, såväl ekonomiskt som politiskt. En bred, blocköverskridande överenskommelse om pensionerna är därför så viktig. Vi socialdemokrater är beredda att ta ansvar för dagens pensioner, bland annat genom att minska arbetslösheten, och för morgondagens pensioner genom att medverka till nödvändiga förändringar i pensionssystemet.

Det finns en rad viktiga frågor som utskottet belyser här i vårt betänkande. Det handlar såväl om arbetslivets villkor och arbetsmiljö, så att fler orkar jobba fram till pensioneringen, som om de oacceptabla skillnaderna mellan män och kvinnor, för på samma sätt som jobben är helt avgörande för pensionerna är pensionärernas villkor en jämställdhetsfråga.

I dag är sysselsättningsgraden högre bland män än bland kvinnor. Kvinnor har generellt lägre löner än män. Det medför att kvinnors pensioner är lägre än mäns. Ökad jämställdhet i arbetslivet och bättre arbetsvillkor är den viktigaste insatsen för att höja kvinnors pensioner.

Ett stort antal pensionärer lever under knappa förhållanden. Majoriteten av dem är kvinnor. Därför har samarbetsregeringen lagt fram konkreta förslag som på både lång och kort sikt ska förbättra deras ekonomiska situation. Tyvärr verkar den borgerliga oppositionen inte se allvaret i detta. De rapporter som vi kan ta del av från SCB, från PRO och andra pensionärsorganisationer pekar på den orimliga skillnaden och på att mer politik behöver komma. Tyvärr verkar de borgerliga partierna inte se allvaret i detta.

I den budgetmotion som oppositionen nu röstat igenom lyser satsningarna på pensionärerna med sin frånvaro. Det är tid att ta ansvar.
(Applåder)

Anf. 44 LINUS BYLUND (SD):

Herr talman! Sverigedemokraterna är hela Sveriges parti – ett parti för alla medborgare, unga såväl som gamla. Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti. Det ligger fast och djupt rotat i vår grundläggande ideologi att vårt samhälle ska visa tacksamhet för och vördnad inför, både tidigare generationer svenskar och de äldre som lever i vårt samhälle i dag. Denna tacksamhet och vördnad bör ta sig uttryck i ord och i handling.

Det är, herr talman, måhända något oortodoxt, men jag tänker i alla fall inleda detta viktiga ämne med att tala om barn.

För länge sedan, så länge sedan att ingen i den här kammaren ens var född, föddes en flicka – vi kan kalla henne Gunborg – på en fattig gård i Småland. Redan i skollåldern fick Gunborg och hennes syskon arbeta på gården för att familjen skulle få det att gå ihop.

Det här var innan Sverige blev ett välfärdsland, och det fanns varken försörjningsstöd, studiebidrag eller a-kassa. Livet för den som var fattig, och det var det många som var, var inte alltid så alldeles lätt.

Hur det nu var klarade sig Gunborg och hennes syskon ganska bra. När Gunborg var 18 år gifte hos sig med sitt livs kärlek. Vi kan kalla honom Sven. De flyttade tillsammans till en liten gård utanför Borås där Sven hade fått jobb på en textilfabrik.

Gunborg, som inte hade mycket till skolgång i bagaget men var duktig på att skriva och läsa, gick en kortare utbildning för att lära sig skriva maskin och fick kort därefter anställning som sekreterare på en firma som handlade med tyger. Efter en tid gick det för Gunborg och Sven som det brukar gå och de välsignades med en liten dotter. Senare fick de en dotter till och även en son.

Vid den här tiden fanns varken föräldrapenning eller någon särskilt väl utbyggd barnomsorg i Sverige. Dessutom var det av hävd en mors uppgift att stanna hemma med sina barn, medan en fars uppgift var att försörja sin familj. Så blev det också, och Gunborg var väl inte missnöjd med det. Sven arbetade på fabriken och hon tog hand om barnen.

Tre riktigt lyckade barn blev det också. Förutom att Gunborg tidigt lärde dem att läsa och skriva hade möjligheterna till utbildning kraftigt förbättrats sedan hon själv var barn. Den ena dottern flyttade till Stockholm där hon utbildade sig till civilingenjör och grundade ett storföretag. Den andra dottern intresserade sig för naturvetenskap och kom att satsa på forskning i Uppsala. Sonen flyttade senare till Göteborg där han arbetade framgångsrikt inom varvsindustrin.

Sedermera levde Gunborg och Sven ett strävsamt men stillsamt liv, på det stora hela lyckligt som så många gör när barnen har flugit ut. Men nu ligger hon där, Gunborg, på sitt serviceboende och tänker tillbaka på allting som har hänt i det här landet och hänt henne. Och tänk nu finns allt det där! Nu finns ett ekonomiskt skyddsnät för den som är fattig, nu finns studiebidrag, en möjlighet att skaffa sig en utbildning alldeles gratis, nu finns a-kassa och en massa andra saker, saker som vi ibland tar för givna men som i själva verket har skapats av just Gunborg och Sven och deras generation. Dessutom tänker Gunborg att det inte längre är konstigt att båda föräldrarna i en familj arbetar, att det tvärtom är högst normalt, vilket ju är bra.

Herr talman! Gunborg är bara påhittad. Jag har ljugit ihop hela historien om Gunborg. Hon finns inte, och det gör för övrigt inte heller Sven. Men ändå finns hon. Hon och Sven finns i tusentals och åter tusentals människor som har byggt detta land och som förtjänar att betraktas som det de är, som hjältar och inte som en besvärande utgiftspost.

Herr talman! Jag fick frågan: Varför satsar ni så mycket på pensionärer? De tycks ju i alla fall inte rösta mer på er för det. Det var en journalist som ställde frågan för några år sedan, och det han sade var sant då. Det var inte så många äldre som röstade på Sverigedemokraterna. Men vi vägrar att se politik som ett spel där man gör sina ekonomiska prioriteringar utifrån vilken grupp man tror sig kunna köpa flest röster från.

Vår syn på respekt för den äldre generationen är principiell. Det är därför vi i vårt förslag till budget slopar hela den orättfärdiga

skatteklyftan mellan löntagare och pensionärer. Det är därför vi under 2015 vill satsa 299 miljoner kronor mer än regeringen och närmare en halv miljard mer än den borgerliga oppositionen på utgiftsområde 11. Det är därför vi under mandatperioden vill stärka garantipensionen och på det sättet nå de äldre som har det allra sämst, en förstärkning som skulle ge nästan 800 kronor mer i månaden för en genomsnittlig ogift garantipensionär. Det är också därför vi föreslår kraftfulla satsningar på förlängd omställningspension för den som förlorar sin livspartner.

För morgondagens pensionärer föreslår vi också långtgående förenklingar och förbättringar för de par som vill dela lika på pensionsrätterna som de tjänar in, så att båda får en dräglig pension även om de gör olika livsval på vägen dit och även om de går skilda vägar.

Jag vill avsluta med att yrka bifall till Sverigedemokraternas samtliga reservationer. För tids vinnande poängterar jag reservation nr 2.

Anf. 45 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Herr talman! Sverige är det enda land i världen som beskattar pensionärer högre än löntagare. För mig som socialdemokrat är det fullständigt oacceptabelt. Pension är uppskjuten lön, och det finns ingen rättvisa i att pensionärer ska beskattas högre än alla vi som är mitt i livet och jobbar.

Min fråga till dig, Linus Bylund, efter ditt anförande är varför ni sviker pensionärerna i frågan om pensionärsskatten.

Ni har lagt fram en budget själva, men ni har röstat igenom den borgerliga budgeten, som är nollad i frågan om att rätta till den orättvisa pensionärsskatten.

Anf. 46 LINUS BYLUND (SD) replik:

Herr talman! Vi är helt överens om detta. Pension är uppskjuten lön och ska inte beskattas annorlunda än lön. Det är därför Sverigedemokraternas samtliga ledamöter röstade på den budget där man hade budgeterat för att totalt slopa den orättfärdiga skatten för pensionärer. Den budgeten valde Socialdemokraterna att rösta emot.

Vidare är hela budgetomröstningen en omröstning om två förslag som står emot varandra. Man kan inte plocka ut godbitarna. Jag hade väldigt gärna plockat ut godbiten med sänkt pensionärsskatt, även om den i er budget var blygsam.

Anf. 47 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Herr talman! Från första dagen sedan Reinfeldts regering införde den orättvisa pensionärsskatten har vi varit tydliga med att detta är någonting som ska tas bort. Vi bar frågan genom valrörelsen och lade fram skarpa förslag i vår första budget. Den som har jobbat ett helt liv ska inte straffas med en högre skatt.

Det ni gör är att fulspela. Ni lade fram en budget och låtsades som att det är den politik ni driver. Sedan röstade ni här i kammaren tillsammans med borgarna ned de förslag som skulle ta rejäla steg på vägen mot att plocka bort den orättvisa beskattningen. Du har ansvar för att möta landets pensionärer och säga varför ni sviker dem, Linus Bylund.

PRO och de övriga stora pensionärsorganisationerna har varit tydliga. De är förvånade. De vädjade inför budgetomröstningen om att inte bryta praxis. Ni försöker ge en bild av att ni gör satsningar på viktiga områden,

men samtidigt bidrar ni här i kammaren krasst till att det under kommande år inte finns någonting som kommer att förändra frågan om pensionärsskatten. Den kommer att bli kvar oförändrad, och du och Sverigedemokraterna är tillsammans med de borgerliga oppositionspartierna ansvariga för detta. Varför är det så viktigt att säkerställa att pensionärsskatten blir kvar? Jag och väldigt många andra vill ha svar på den frågan.

Anf. 48 LINUS BYLUND (SD) replik:

Herr talman! Ett snabbt svar på frågan: Det är inte ett dugg viktigt. Vi vill avskaffa den, och det vet Fredrik Lundh Sammeli.

Fredrik Lundh Sammeli pratar om att fulspela. Jag skulle vilja sätta fingret på ett par saker. Man talar sig varm för att man ska ge en slant extra till pensionärerna om man får igenom sin budget. Men man har inte finansiering för budgeten, och man avskaffar inte pensionärsskatten helt, vilket vi gör. Om vi har Europas lägsta arbetslöshet 2020 kommer man att avskaffa pensionärsskatten, säger man. Den typen av löften kan man naturligtvis ställa ut rörande vad som helst. Vi för vår del finansierar och avskaffar hela pensionärsskatten under mandatperioden i vår budget.

(Applåder)

Anf. 49 RICKARD PERSSON (MP):

Herr talman! Målet för regeringens politik när det gäller trygghet vid ålderdom är att kvinnor och män med låg eller ingen inkomstrelaterad pension ska garanteras ett värdesäkrat grundskydd.

Ett steg i förbättringen av den ekonomiska standarden för dessa pensionärer är att avskaffa den orättvisa skatteskillnaden mellan arbetsinkomster och pension. Därför föreslår vi i ett första steg att det förhöjda grundavdraget förstärks. Sammantaget innebär det att de med pension upp till 240 000 kronor kommer att få en bättre ekonomi. Det är ett första steg. Under kommande år har regeringen för avsikt att ytterligare minska skatteskillnaderna.

Regeringen vill också förbättra bostadstillägget för dem som fyllt 65 år och har föreslagit en avsättning i budgeten med 200 miljoner för 2015 och därefter 400 miljoner per år.

Herr talman! Jag noterar att Alliansen inte vill förbättra den ekonomiska situationen för de pensionärer som har minst ekonomiska marginaler. Och jag är mycket förvånad över att Sverigedemokraterna – i motsättning till vad man nu står och säger här i talarstolen – röstat mot en budget som skulle stärka dessa pensionärsers ekonomi och därmed också på ett anmärkningsvärt vis brutit det vallöfte man gett till denna väljargrupp.

Det finns ett mörkertal när det gäller pensionärer som inte tar ut bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd som de är berättigade till. Riksrevisionen har konstaterat att det finns ett stort underutnyttjande av dessa förmåner. Det finns anledning att anta att en del av detta beror på att informationen inte nått fram till pensionärerna samt på att regelverket – och därmed ansökningsförfarandet – upplevs som så pass svårt att en del avstår att ansöka på grund av det, vilket även Inspektionen för socialförsäkringar påpekat. Detta tycker jag är bekymmersamt, samtidigt som jag noterar att regeringen kommer att följa den ekonomiska

utvecklingen för pensionärerna och ha särskilt fokus på mörkertalets storlek och betydelse.

Regeringen har också ett förslag om att ett nytt mål för utgiftsområdet införs med innebörden att kunskapen om livsinkomstens betydelse för den framtida pensionen ska öka.

För att pensionssystemet ska vara långsiktigt stabilt krävs dels breda politiska överenskommelser, dels ett finansiellt hållbart system. Regeringen har ett starkt fokus på åtgärder som både förlänger arbetslivet och leder till fler arbetade timmar i ekonomin.

Vi i Miljöpartiet ser för vår del ingen motsättning mellan vår ambition om en förkortad normalarbetstid, flexibel arbetstid och möjlighet till friår – vilka alla är åtgärder som leder till att fler över huvud taget orkar arbeta till nuvarande normalpensionsålder – och ambitionen att få fler arbetade timmar i ekonomin.

Genom regeringens och våra progressiva förslag för att skapa fler arbeten kommer många fler som i dag är arbetslösa att få jobb. Detta tillsammans med en flexibel pensionsålder ger totalt fler arbetade timmar i ekonomin och förutsättningar för ett finansiellt stabilt pensionssystem.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 3.

Anf. 50 WIWI-ANNE JOHANSSON (V):

Herr talman! ”Pensionärerna i uppror – mot SD”, kunde vi nyligen läsa i en artikel i Aftonbladet. Fyra organisationer som företräder nästan en miljon äldre ifrågasatte i skarpa ordalag hur partiet kunde överväga att fälla regeringens budget, en budget med förslag om ett första steg till en sänkning av skatten för de sämst ställda pensionärerna, den så kallade pensionärsskatten, samt förslag om att höja bostadstillägget till pensionärer.

Men pensionärernas uppror mot SD – och den borgerliga Alliansen, får man väl också säga – klingade ohört. Trots att SD i valrörelsen lovade bättre villkor för pensionärerna har nu regeringens budget, med just bättre villkor för pensionärer, fallit. Det är verkligen beklämmande, men inte särskilt förvånande.

Vi hörde nyligen Linus Bylund från Sverigedemokraterna i sitt anförande berätta en saga om Gunvor och Sven. Det känns som att man inte är riktigt förankrad i verkligheten när man tror att man har två budgetar att arbeta med. Det är inte på det sättet. Sverigedemokraterna har röstat för Alliansens budget. Där finns inga åtgärder som gör någonting bättre för pensionärerna. Sedan kan man väl inte ur tomtens säck dra fram en annan politik att driva samtidigt. Det fungerar inte. Så tyvärr, alla pensionärer i Sverige, det blir ingen förbättring, och det är det Alliansen och Sverigedemokraterna som har sett till.

Jag beklagar alla de mer än 200 000 pensionärer som är under EU:s fattigdomsgräns på 10 800 kronor i månaden, och av dem är 140 000 kvinnor. Jag beklagar att de inte får en julkapp som de såväl hade behövt med några hundralappar mer varje månad.

Vi ville göra förbättringar för att börja återta den skatteflykta som den tidigare regeringens alla fem jobbskatteavdrag har skapat. Men det fanns ingen vilja hos vare sig sverigedemokrater eller Alliansen, och det visste vi sedan tidigare. Man får vara klar över och säga vad det hela handlar om på riktigt och inte köra med dubbla budskap.

I övrigt vet vi att kvinnor i genomsnitt har lägre pensioner än män. Rätten att arbeta heltid liksom barnomsorg under obekväm arbetstid är frågor som är viktiga och som vi måste driva för att kvinnors pensioner ska öka.

Den enskilt största faktorn för en god och jämställd pension finns i nästa betänkande. Jag menar då föräldraförsäkringen. När vi har ett pensionssystem som räknar en livsinkomst, det vill säga 40 års jobb, straffar det sig förstås att jobba deltid. Det gör man kanske för att det inte finns heltid att få eller för att arbetspassen är sådana att ingen orkar jobba på ett schema på heltid. Det är viktigt att ändra på.

En individualiserad föräldraförsäkring skulle stärka kvinnors ställning på arbetsmarknaden och i slutänden ge en bättre pension. Ett första steg mot det finns i regeringens budgetproposition. Det var en tredje pappamånad, men det blir förstås ingenting av med det. Det kommer inte att bli ett mer jämställt Sverige på grund av att vi får en helt annan politik.

Fru talman! Viktigast för att få en bra pension är förstås att ha ett jobb över huvud taget och en tillsvidareanställning i 40 år med det här systemet med en bra lön och en individualiserad föräldraförsäkring. Vänsterpartiet var det parti som pekade på att den stora pensionsuppgörelsen skulle leda till att särskilt kvinnor skulle få pensioner som det inte går att leva på.

Vi fick tyvärr rätt i den farhågan. Vi ser att allt fler utslitna kvinnor inom till exempel vård och omsorg döms till ett liv i fattigdom därför att de inte orkar jobba fram till pensionsåldern. Som jag redovisade tidigare är de så sjuka, dåliga och slitna att de ofta tar ut pension i förtid och betalar det slitsamma livet med att få en ännu sämre pension.

Pensionärer är den grupp som tillsammans med arbetslösa och sjuka förlorat mest på den borgerliga regeringens politik och betalar högre skatt på inkomst än löntagare. Sverige är det enda landet i världen som har högre skatt på äldre.

Fru talman! Jag vill till sist kort nämna en motion från allmänna motionstiden som rör pensionssystemet som vi i Vänsterpartiet menar måste bli stabilt och förutsägbart också för den enskilda människan och inte bara för systemet i sig. Därför menar vi att den automatiska balanseringen, den så kallade bromsen, bör avskaffas. Pensionerna bör följa löntagarnas löneutveckling i stället för börsutvecklingen, och avgiften till premiepensionssystemet bör tillföras inkomstpensionssystemet.

Det borde vara en självklarhet att de som har byggt upp vår välfärd ska ha rätt till en ekonomiskt tryggad ålderdom. Vissa nödvändiga förändringar måste göras för att åtgärda de problem vi ser i dagens system. Jag tycker inte att bara Pensionsgruppen är det forum som ska göra det. Vi bör därför tillsätta en parlamentarisk utredning med uppdrag att skapa ett stabilt pensionssystem.

Fru talman! Slutligen yrkar jag bifall till reservationerna 1, 3 och 5.

Anf. 51 LARS-ARNE STAXÄNG (M):

Fru talman! Vi debatterar nu pensionssystemet, ett område som är en av grundpelarna i den svenska socialförsäkringen. Nästan alla människor

och partier har uppfattningen att vi ska ha bra pensioner. Då är frågan: Har vi det? Och hur kommer det att se ut i framtiden?

Det kommer att vara helt avgörande hur stor sysselsättning som Sverige kommer att ha. För man en politik i landet som medför att tiotusentals jobb försvinner slår detta direkt på pensionssystemet. Därför är det också viktigt att våra ungdomar kommer i arbete så tidigt som möjligt och också att fler jobbar längre än till 65 år. Vi kommer att behöva varje arbetad timme vi kan uppbåda framåt. Där delar jag uppfattningen hos tidigare talare från Socialdemokraterna.

Tittar vi utanför Sverige behöver vi inte leta länge förrän vi hittar pensionssystem som inte är finansierade och som kommer att krascha om det inte tillförs mycket pengar från staten eller någon annan som ofta inte finns i verkligheten. I många stater även här i Europa kommer man att ställas inför svåra avvägningar och prövningar i fråga om det finansiella systemet. I klartext kommer det att handla om kraftiga sänkningar av pensioner och höjda pensionsåldrar. Vi behöver bara gå till Frankrikes socialistiska regering när det gäller pensionsfrågorna.

Hur ser det då ut i Sverige? Ja, den raka sanningen är att vi har ett system som kommer att hålla i många år. Men även här har vi utmaningar och påfrestningar som kan ge sänkta pensioner om vi inte gör något.

Vi ska vara tacksamma mot våra företrädare som på ett bra sätt tog ansvar för kommande generationer genom att i grunden ändra pensionssystemet. Det gamla ATP-systemet hade naturligtvis sina fördelar för den enskilde genom att det lättare gav full pension vid färre arbetade år. Men det hade också kraftiga systemfel i form av att det inte fanns koppling till tillväxten, ingen koppling till livslängden, och heller ingen koppling till arbetade timmar. Därför kan man lite vanvördigt säga att ATP-systemet skickade sin nota till barn och barnbarn.

Fru talman! Det innebär inte att vi inte har utmaningar i vårt nuvarande system. Det är därför som Pensionsgruppen som följer utvecklingen också tagit fram ett antal utredningar som alla ska förstärka och förbättra pensionssystemet totalt. Det är en stor styrka att vi kan arbeta över blockgränserna för att det ska resultera i långsiktiga lösningar som håller i många år.

En av de viktigaste utredningarna är den så kallade Pensionsåldersutredningen. Eftersom vi har glädjen att få bli äldre och äldre ökar medellivslängden och har så gjort under många år. Men det riskerar också att sänka pensionerna så kraftigt att många får en för liten pension att leva på.

Därför är det viktigt att hitta en bred överenskommelse för att fler som är friska och vid god vigör också blir kvar i arbetslivet längre än vad som nu är fallet. Det är bra för den enskilde, det är bra för arbetslivet och det är bra för samhället. Men det är också bra för den som inte orkar ända fram eftersom det ger mer resurser i systemen. Det är också viktigt att få fram bra förslag för att förbättra arbetsmiljön. Det delar vi med andra partier, för att fler ska orka arbeta lite längre.

Fru talman! En av delarna i det nya pensionssystemet är premiepensionsdelen. Självklart kan man diskutera och utreda om man kan förenkla och förbättra premiepensionen. Men när man som en del av pensionärsorganisationerna, LO och nu även Socialdemokraterna säger sig vilja av-

skaffa hela premiepensionen och överföra detta till inkomstpensionssystemet för att förstärka detta tror jag inte man riktigt satt in sig i alla konsekvenser av ett sådant beslut.

En av huvudpunkterna av att man ville ha ett sådant här system var förutom valfriheten just en riskdelning mellan det sedvanliga inkomstpensionssystemet och det finansiella systemet. Tittar man i långa perspektiv bakåt i tiden har det finansiella systemet alltid gett mer än andra. I dagarna så kommer årets tilldelning till alla arbetstagare. Till detta har året 2014 hittills varit ett bra börsår. Det gör att systemet säkert kommer att öka med mer än 60 miljarder kronor.

Detta gör att premiepensionssystemet vid årsskiftet 2015, som vi nu har framför oss, förmodligen kommer att ha i storleksordningen ungefär 575 miljarder. Däremot är det bara ungefär 5 miljarder som utbetalas av detta 2014.

Här ligger en del av frågan och problematiken. Premiepensionen kommer i huvudsak att vara riktigt viktig för våra barn och barnbarn. Pensionsmyndigheten har räknat ut att det kan röra sig om 1 000–2 000 kronor i månaden om vi skulle plocka bort premiepensionen och gå över till inkomstpension fullt ut.

Dessutom kommer det att skaka om den finansiella marknaden väldigt mycket om över 500 miljarder flyttas till inkomstpensionssystemet. Det kommer att ge en stor oro som påverkar näringsliv, ekonomi och sysselsättning. Det här vill i alla fall inte jag medverka till. Jag vill därför säga till dem som tycker på det viset: Tänk till, tänk om och tänk rätt!

Fru talman! Här kommer mina frågor till regeringen. Den första frågan till Socialdemokraterna är: Hur tänker ni när det gäller premiepensioner?

Ni är kritiska till Alliansens jobbskatteavdrag, men ändå ska ni ha dem kvar. Ni talar ofta om pensionärsskatt. Jag säger än en gång: Vi har som allians under åtta år sänkt skatterna för pensionärer med hela 16,45 miljarder. Många pensionärer får därmed 800–1 000 kronor lägre skatt i månaden. Det är sanning.

En annan sanning är att det bara är genom arbete och fler arbetade timmar som vi kan förbättra pensionerna. Ni talar inte heller om att ni i ert budgetförslag höjer takbeloppet för högkostnadsskyddet med 224 kronor. Ni drar ned statsbidragen till kommunerna just på detta område, men ni tar också bort statsbidraget för trygghetsboende. Dessutom lägger ni på löneskatt för de pensionärer som jobbar efter 65. Allt detta gör att det blir färre arbetade timmar, och i slutändan påverkar det också pensionerna.

Fru talman! Pensionärer är ingen enhetlig grupp. Det finns människor av olika slag. En del har klarat sig bra med goda tjänstepensionslösningar. Men det finns också pensionärer som har det besvärligt och är ekonomiskt utsatta. De får vända på varenda krona, och de kanske inte heller har möjlighet att jobba fler timmar.

Därför är det viktigt att pensionerna kan hållas intakta och inte sjunka på grund av bromsar och annat. Det är också viktigt att vi ser över ett antal förbättringsförslag inom pensionssystemet för att göra detta starkare. Det är roligt att konstatera att Pensionsmyndigheten räknar med

att åren 2015–2017 och framåt kommer att leverera höjningar på inkomstpensionen.

En annan mycket rolig sak är att vi kan konstatera att Sverige faktiskt är ett av de allra bästa länderna i hela världen för pensionärer, som mår bra och är tillfreds med tillvaron både ekonomiskt och i övrigt.

Fru talman! Jag vill med dessa ord yrka bifall till socialförsäkringsutskottets förslag i betänkande 2013/14:SfU2, utgiftsområde 11, i sin helhet och avslag på motioner och reservationer.

Jag skulle vilja avsluta mitt anförande med detta: Det viktigaste för att vi ska ha kvar hyggliga pensioner i framtiden är att vi säger ja till en fortsatt arbetslinje och stabila statsfinanser.

Anf. 52 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! Jag nämnde i mitt anförande skillnaden mellan män och kvinnor. Om man tittar i PRO:s rapport med statistik från SCB ser man att det pekas på att kvinnliga pensionärer har 6 000 kronor mindre i månaden i genomsnittlig pension. I samma rapport kan man läsa att i Örebro län bor 4 000 kvinnliga pensionärer med pensioner som före skatt och bostadstillägg är mindre än 10 800 kronor i månaden.

Dessa skillnader är resultatet när ett ojämförbart förvärvsliv summeras. Det är kostnaden för att kvinnorna tar ett större ansvar för barn och familj, har lägre löner och i mycket större utsträckning arbetar ofrivillig deltid. För att hitta långsiktiga lösningar för ojämlikheten inom pensionärsgruppen har samarbetsregeringen bestämt att man vill bemöta ojämlikheten på arbetsmarknaden. I den budget som regeringen har levererat hit till riksdagen fanns en rad konkreta reformer på såväl lång som kort sikt som ni nu tillsammans med Sverigedemokraterna har röstat ned.

När jag tar del av er budget saknar jag de konkreta förslagen. Hur ska ojämlikheten på arbetsmarknaden rättas till? Hur är det med de reformer som skulle kunna förbättra jämställdheten och därmed bidra till bättre pensioner? Jag tänkte ge dig möjligheten att använda några minuter till att utveckla detta. Vad är era egna förslag på detta område som är helt avgörande för att förbättra pensionerna för kvinnor?

Anf. 53 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik:

Fru talman! Jag tackar för frågan. Detta är en av de riktigt viktiga sakerna. Det är den stora anledningen till att det är stor skillnad på pensionsområdet, precis som du säger. Det finns bara en väg dit, och det är mer jämställda löner på arbetsmarknaden. Pensionssystemet i sig självt är rent funktionellt rättvist. Men genom att man har tjänat mindre, kanske har varit hemma på deltid och så vidare är det fortfarande stor skillnad.

Detta kan bara arbetsmarknaden hjälpa till med genom att man får ett mer jämställt arbetsliv. Det kan inte pensionssystemet göra på annat sätt än genom att vi har ett alliansförslag som vi har fått igenom och som jag tror kan bli intressant. Det har en mycket större kraft än de förslag som ni har. Vi har nämligen fått med – och ni har gått med på det – förslaget i ett enigt betänkande om att tillsätta en utredning inom ramen för pensionsuppgörelsen. Utredningen ska titta på hur man kan utjämna makars pensionstillgångar. Vi vet inte om det går. Det blir en utredning,

Anf. 54 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! Det finns en enighet i utskottet om att vi behöver se över hur vi kan få ett längre arbetsliv, hur fler människor kan nå pensionsåldern och hur fler kan jobba längre. Men det kan inte vara så att delningen av pension mellan makar är lösningen på den ojämställdhet vi har i samhället.

Det handlar om att säkerställa att kvinnor kommer ut på arbetsmarknaden och att man ökar andelen arbetade timmar. Det handlar om att satsa på kvinnors arbetsmiljö och att förändra föräldraförsäkringen och bryta de mönster som gör att en kvinna i genomsnitt tjänar 3,3 miljoner mindre än jag som man.

Vi har varit tydliga med att vi i vårt förslag har några viktiga reformer för att på kort sikt förbättra detta. Samtidigt föreslår vi insatser som förbättrar för de pensionärer som i dag har det absolut svårast. Det handlar om att höja bostadstillägget för pensionärer och att satsa på äldreomsorg för att ge trygghet åt våra gamla och anhöriga. Men det handlar också om att ta viktiga steg för att ta bort den orättvisa i beskattning som finns mellan den som är pensionär och oss som är mitt i arbetslivet.

Mina frågor är: Vad finns det för konkreta reformer för att bryta ojämställdheten på arbetsmarknaden som är direkt avgörande kopplat till pensionerna? Och vad är rättvisan i att den som har jobbat ett helt liv ska straffas med en högre skatt? Hur många gånger Alliansen än säger att man har sänkt skatten kvarstår orättvisan. En pensionär betalar högre skatt än du och jag på samma belopp. Det kan inte vara rimligt.

Anf. 55 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik:

Fru talman! Jag tar den sista frågan först. För ett par år sedan lät vi utredningstjänsten i riksdagen gå tillbaka ända till 1974 och i princip fram till 2006. Då visade det sig att de borgerliga partierna har kommit med skattesänkingsförslag efter skattesänkingsförslag om pensioner. Inte en enda gång sa Socialdemokraterna ja till detta.

De har också sagt nej vid ett flertal tillfällen när de skattesänkingsförslag som sammanlagt blev 16,45 miljarder under allianstiden har lagts fram. Skattenivån var 16,45 miljarder högre för pensionärer 2006. Det låter på er som något helt annat. Totalt sett är vi ett av de få länder där realpensionerna har kunnat hållas flytande trots den högsta finansiella instabiliteten sedan 30-talet. Annat var det på 90-talet när pensionerna sjönk kraftigt på grund av arbetslösheten. 500 000, en halv miljon, jobb försvann då. Det påverkar pensionerna.

Det viktigaste inför framtiden är att få fler människor i arbete och att vi inte hittar på att vi ska ta tillbaka pengarna från pensionärerna. Det gör ni socialdemokrater i ert förslag. Ni höjer taket ute i kommunerna med 224 kronor för dem som behöver hjälp från kommunen. Ni ger med den ena handen och tar tillbaka med den andra.

Det är vad pensionärerna har kvar i plånboken, som de ska köpa sin mjölk för och betala sin hyra med, som i slutänden avgör hur den enskilde pensionären kommer att få det.

Anf. 56 SOLVEIG ZANDER (C):

Fru talman! När vi blir äldre handlar den ekonomiska tryggheten om att vi får en pension, men det handlar också om vilka utgifter vi har i förhållande till vår inkomst, vår pension. Det handlar även om vem som ser till att pensionen blir högre eller lägre. Jag håller med Lars-Arne Staxäng när han beskriver pensionssystemets fördelar. Fler måste arbeta om vi ska få en högre pension. Det är det viktiga.

I ärlighetens namn måste jag ifrågasätta att Fredrik Lundh Sammeli säger att vi är överens i Pensionsgruppen. Det gläder mig i fråga om tillväxt i systemet som en viktig del. Men vi vet att ett parti som Socialdemokraterna vill ha med i Pensionsgruppen inte står för det när det gäller tillväxt och att man ska jobba längre.

Vi i Alliansen vill höja garantipensionen så fort vi kan och så fort ekonomin tillåter. Det viktiga är att vi, precis som Lars-Arne Staxäng sa, höjde pensionerna med 16 ½ miljard under de år som alliansregeringen satt vid makten. Det är inga småpotatis.

Det låter bra när den nuvarande regeringen slår sig för bröstet och säger att de ska höja pensionen med 50 kronor; 50 kronor kan vara mycket pengar för en pensionär som har väldigt lite. Men sedan säger de också att de ska höja taket för högkostnadsskyddet med 224 kronor i månaden. Då blir det i stället mindre för pensionären. Det är tur för pensionärerna att de nu slapp den åtstramningen i sina inkomster.

För mig, Centerpartiet och Alliansen är jämställdhetsfrågan viktig i sammanhanget. Lars-Arne Staxäng från Moderaterna redogjorde för en del av detta. Alliansen vill medverka till jämställdhet i pensionssystemet och säger att man ska dela pensionen med mannen. Vi vet nämligen att det är under småbarnsåren som ojämlikheterna i inkomsterna tar fart.

Vi centerkvinnor har mer att bidra med i det sammanhanget. Vi har tagit fram ett förslag till jämställda pensioner som går ut på att man ska dela all pension med den som man har barn med. Förutom det ska följsamhetsindexeringen också sänkas från 1,6 till 0,8 procent. Det skulle betyda mycket för äldre kvinnor som får väldigt liten pension. Men vi har 30 förslag till som skulle öka jämställdheten. De tänker vi bidra med till den utredning som Alliansen har föreslagit och som ska titta på hur jämställdhetsfrågan ska lösas eller åtminstone komma en god bit på vägen.

Pensionsgruppen arbetar också med fyra viktiga förslag, oerhört viktiga förslag som skulle leda till att pensionärerna får högre pension. Jag är oerhört besviken på att ministern inte har sett till att Pensionsgruppen har träffats och diskuterat de förslagen för att kunna gå vidare och hjälpa pensionärerna.

Fru talman! Med detta vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

Anf. 57 RICKARD PERSSON (MP) replik:

Fru talman! Solveig Zander säger att ett parti i regeringen inte vill ha tillväxt. Det beror på hur man definierar tillväxt. Alla partier kommer i framtiden att behöva förhålla sig till vilken sorts tillväxt vi ska ha för att lösa de klimatförändringar som vi redan ser effekterna av. Vi måste alla förhålla oss till vilket konsumtionssamhälle vi ska ha och om vi ska för-

slösa ändliga resurser. Vi i Miljöpartiet har påbörjat den diskussionen. När ni andra påbörjar den vet jag inte, men ni kommer att göra det.

Det finns ingen motsättning mellan arbetstidsförkortning och fler arbetade timmar i ekonomin. Miljöpartiet har lagt fram ett progressivt program för gröna jobb, grön sysselsättning och grön tillväxt. Och det ger fler arbetade timmar i ekonomin och effekter på ett stabilt pensionssystem.

Jag vill även påpeka att Miljöpartiet står bakom den pensionsöverenskommelse som finns och slutsatserna i den. Det har vi markerat tydligt.

Anf. 58 SOLVEIG ZANDER (C) replik:

Fru talman! Det går att kombinera tillväxt och klimathänsyn. Centerpartiet har drivit det i åtta år och visat att det är möjligt. Ni i Miljöpartiet säger att det är tveksamt; i era kongresshandlingar skriver ni precis det. Miljöpartiet säger också att man ska förkorta, minska, arbetstiden. Vi vet alla att det är viktigt att vi arbetar mer, att vi arbetar längre och att fler arbetar. Då kan man inte driva en politik som säger att man ska förkorta arbetstiden. Det är inte möjligt.

Miljöpartiet säger att de ställer upp på Pensionsgruppens förslag. Jag kan tro på att de gör det i ord, men i handling och övertygelse gör de verkligen inte det. Jag undrar nu om Miljöpartiet kan svara på hur de ska kunna kombinera sina förslag. Och har deras kongressbeslut inte något värde i detta sammanhang?

Anf. 59 RICKARD PERSSON (MP) replik:

Fru talman! Ledamoten menar att det inte skulle vara möjligt att kombinera arbetstidsförkortning, friår och annat med tillväxt och fler arbetade timmar i ekonomin. Vi menar att det är fullt möjligt. Det handlar om att få människor att orka jobba fram till pensionen över huvud taget, till 65 år. Vi vet hur det ser ut; folk bränns ut i arbetslivet och går i förtida pension och så vidare. Vi har kreativa förslag för att förebygga ohälsa i arbetslivet. Och vi menar att det är fullt möjligt att göra detta.

Om vi skapar jobb för de närmare 400 000 arbetslösa människor som vi har i dag får vi fler arbetade timmar i ekonomin. Det kan kombineras med att somliga, och de som vill, har flexibel arbetstid. Vissa kanske vill ha lite kortare arbetsvecka, vill ha ett friår och så vidare. Det är fullt möjligt med en progressiv arbetsmarknadspolitik, vilket Miljöpartiet har.

Anf. 60 SOLVEIG ZANDER (C) replik:

Fru talman! Här hörde vi att friår är något som Miljöpartiet förordar. Man tror att det ska leda till att fler kommer i jobb och att det blir tillväxt i vårt land. Vi vet att detta är fel. Vi vet att antalet arbetare i vårt land inte är statiskt. Ju fler som arbetar, desto fler arbetstillfällen skapas. Det är ju därför som vi från Alliansen jobbar för att vi ska få fler i arbete, fler företag, fler småföretag som faktiskt vill och kan anställa eller starta företag. Det är därför som det är viktigt att få ett samhälle där företagen har möjlighet att växa.

Men då säger man från Miljöpartiet att friår är något som är viktigt. Sedan säger man att det ska minska ohälsan. Nyss i

socialförsäkringsdebatten diskuterade vi hur man ska få fler att jobba längre och mycket. Då sa ministern, som sitter här, att vi ska jobba för ett hälsosammare yrkesliv. Jag hoppas verkligen att ministern fortsätter att hålla fast vid det. Det betyder att vi ska jobba och få arbetsgivarna att medverka till ett hälsosamt arbetsliv så att människor kan jobba längre.

Det är ju det som är viktigt för pensionerna. Vi får ingen pension om det är färre som arbetar eller om man är hemma och har ett friår. Pensionsrätter som tjänas in får man för att man jobbar.

Fru talman! Jag hävdar fortfarande – och nu har jag fått fakta i målet – att Miljöpartiet inte står bakom Pensionsgruppens överenskommelse. (Applåder)

Anf. 61 BARBRO WESTERHOLM (FP):

Fru talman! I ett nationellt perspektiv är Sverige ett väldigt bra land för åsrika människor att bo i. Det gäller ekonomi, pensioner, vård och omsorg samt boende, men naturligtvis kan bra bli bättre.

Vi ska vara stolta över vårt pensionssystem. Vi lyckades byta system, vilket många andra länder har gått bet på. Systemet bygger på hur mycket vi har arbetat. Det är arbetslivsinkomsten som styr. Därför är jag väldigt nöjd med att vi i dag ska ta beslut om att öppna dörren för åsrika människor som vill och kan fortsätta i arbetslivet högre upp i åldrarna.

Det här är viktigt. Det är inte en ny tanke. Den dök upp redan på 1950-talet då Ivar Lo-Johansson skrev att det borde skapas åldringsjobb eftersom det är så många äldre personer som går in i en meningslös sysslolöshet. Men man lyssnade inte på Ivar Lo-Johansson.

På 70-talet sänktes pensionsåldern från 67 till 65 år. Några år senare gick Socialstyrelsen ut med att man borde låta människor som vill och kan arbeta upp till 70 års ålder, kanske längre. Det skrattade man åt. Det kändes som en brödskevokampanj på den tiden, och det lades en våt filt över den tanken.

Men i början av 2000-talet kom Kjell-Olof Feldt och Bengt Westerberg med Pensionsforum och tanken – liksom Sveriges Pensionärsförbunds tanke – att man ändå borde låta de människor som vill och kan arbeta högre upp i åldrarna. Man såg att det var många som ville fortsätta. Man såg också att de som fortsatte var fria företagare, småföretagare, journalister, författare, illustratörer och skådespelare.

De pjäser som spelas på Stadsteatern i Stockholm med Ingvar Kjellson, 91 år, och Meta Velander, 90 år – de har kanske har hunnit bli ytterligare ett år äldre – går för fulla hus. Carmina Burana spelas på Globen med alla dessa åsrika kvinnor på scenen. Det visar ju att Sverige har en resurs i den åsrika generationen. Därför är jag så glad över det beslut som fattas senare i dag om åsrikas plats i arbetslivet.

Här finns en del attityder att arbeta med om vad dessa människor går för och vilken resurs de utgör.

Jag är också väldigt nöjd med att det nu ska tillsättas en utredning som ska se över möjligheten för par som skiljer sig att dela på pensionen. Det gynnar ju framför allt kvinnor. Som det tidigare sades i debatten finns det 205 000 pensionärer som lever under EU:s fattigdomsgräns. Av dem är 140 000 kvinnor. Detta måste vi göra någonting åt.

I den här gruppen vet jag att det finns kvinnor som lever i en relation med en man som förgriper sig på dem, men de skiljer sig inte trots att de

utsätts för övergrepp. De har inte råd. Därför är det bra att man ska se över om det går att möjliggöra en delning av pensionerna.

För att förbättra situationen för främst dessa kvinnor med mycket låga pensioner måste vi försöka hitta snabba lösningar, men också långsiktiga lösningar. Här har nämnts kvinnors låga löner och så vidare. Jag tror att alla som sitter i den här kammaren och alla som tittar på tv-utsändningen inser att detta tar tid. Vi måste alltså hitta andra lösningar. Då handlar det om inkomstsidan och pensionerna, men det handlar också om utgiftssidan. Jag tänker på socialförsäkringssystemet, tandvård, läkemedel och så vidare. Här fordras det att vi tar på oss tänkarmössan så att det görs en bra avvägning i de utgifter som staten har.

Vi har ju målsättningen att vi ska ha en bra välfärd i Sverige. Men vi kan inte göra allting på en gång, utan det måste ske en avvägning mellan olika önskemål. Här anser jag att Alliansen genom sin budgetmotion, som nu har bifallits, har gjort en bra avvägning mellan de olika behov som finns inom välfärdsområdet.

Fru talman! Med detta yrkar jag bifall till förslagen i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 62 ROLAND UTBULT (KD):

Fru talman! För 100 år sedan bestod den svenska befolkningen till stor del av väldigt många unga och få äldre – eller årsrika, som Barbro Westerholm så träffande uttrycker det. Men nu lever vi längre och det föds färre barn, och den utvecklingen har hållit på över tid. Andelen äldre i befolkningen förväntas öka med 30 procent mellan 2010 och 2050. Enligt SCB betyder det att 2050 kommer en fjärdedel av befolkningen att vara över 65 år. För att långsiktigt säkra pensionssystemets hållbarhet och ge goda förutsättningar till en god utveckling av pensioner är det viktigt – som flera här har sagt – att sysselsättningen ökar i vårt land. När fler kommer i jobb och inkomsterna förbättras gynnas dagens pensionärer, eftersom pensionerna i ålderspensionssystemet bland annat är knutna till hur genomsnittsinkomsten utvecklas.

Genom att fler arbetar förstärks också den svenska ekonomin som i sin tur även gynnar satsningar på skola, vård och omsorg.

Det behöver skapas förutsättningar så att fler löntagare kan arbeta längre. Sedan 2006 är det 90 000 fler personer över 65 år som arbetar än det var tidigare. Vi kristdemokrater vill gärna bidra till att det fortsätter. Vi vill på det sättet överbrygga generationsklyftorna som finns i samhället. Det är utifrån grundsatsen att varje människas unika livserfarenhet och kunskap blir en tillgång.

Pensionssystemet har sin grund i en blocköverskridande överenskommelse mellan allianspartierna och Socialdemokraterna. Systemet är självständigt, fristående från statsbudgeten, och till skillnad från det gamla ATP-systemet baseras ålderspensionen på hela livsinkomsten, vilket naturligtvis uppmuntrar till arbete och egen försörjning. Vi kristdemokrater värnar pensionsöverenskommelsen, och alla förändringar som rör den måste ske i samförstånd mellan de partier som slutit överenskommelsen.

Vi kristdemokrater har hela tiden arbetat för att förbättra ekonomin för pensionärerna, särskilt för dem med de lägsta inkomsterna. Med Kristdemokraterna i alliansregeringen har vi vid fem tillfällen sänkt

skatten för pensionärer med sammanlagt över 16 miljarder, vilket är känt och också har nämnts av flera i debatten. Man kan också uttrycka det så att vi sänkt skatten med 16 000 miljoner; det visar kanske bättre hur mycket pengar det egentligen handlar om. Det har aldrig tidigare gjorts så stora skattesänkningar för pensionärer.

Dessutom har vi höjt bostadstillägget för pensionärer två gånger, senast förra året. En garantipensionär har 2014 ca 1 800 kronor mer i disponibel inkomst varje månad, och en genomsnittlig inkomstpensionär med bostadstillägg har ca 2 000 kronor mer jämfört med 2006. Vi ser också över pensionssystemet för att undvika den stora ryckigheten i pensionernas utveckling. Vi vill som kristdemokrater – jag får tala för vårt parti – så snart det är möjligt sänka skatten för pensionärer så att den hamnar på samma nivå som för löntagare.

Fru talman! Premiepensionen är den del av det allmänna pensionssystemet som den enskilde själv råder över och väljer hur den investeras. Det finns tre huvudsakliga problem som har analyserats och framhållits. Det första är att det finns många olika fonder med väldigt varierande resultat. Det andra är det stora fondutbudet, som är svårt att hantera för de allra flesta sparare. Det tredje är de relativt höga kostnaderna för förvaltning och transaktioner.

Pensionsgruppen har nu enats om att utgångspunkten för de förändringar som ligger närmast i tiden är att det befintliga premiepensionssystemet reformeras i syfte att dels minska kostnaderna, dels skydda pensionssparare som inte kan eller vill välja fonder. Man vill alltså skydda dem från dåliga val. Den förra regeringen, alliansregeringen, fattade i juli i år beslut om att tillsätta en utredning om ett reformerat premiepensionssystem. Uppdraget ska redovisas i september nästa år.

Avslutningsvis, fru talman: Kristdemokraterna vill att den totala intjänade premiepensionen fördelas lika mellan makar som har gemensamma barn under tolv år, såvida inte makarna vill någonting annat. Det skulle kompensera kvinnorna, som i genomsnitt haft lägre lön och i högre grad arbetat deltid samt tagit ett större ansvar för hemarbetet och omsorgen om barnen. Därför är det positivt att utskottet ställer sig bakom förslaget att tillsätta en utredning om det.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motionerna och reservationerna.

Anf. 63 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! I dag kom Rädda Barnens årsrapport om barnfattigdom. Den pekar på en fortsatt hög nivå, en fortsättning på grund av det som skedde under åren med borgerlig regering då arbetslösheten ökade, utförsäkringarna ökade och trygghetsnäten i välfärden brast.

Men det är inte bara barn som lever i fattigdom utan också äldre människor. Antalet personer som hamnar under EU:s fattigdomsgräns slog rekord enligt SCB 2012. Det pekas på att någonting hände efter 2006. Antalet fattigpensionärer ökade och har de senaste åren legat på över 200 000 människor.

Politik handlar också om att blicka framåt, att inte bara titta på det som varit utan verkligen ta nästa steg framåt. Jag kan förvånas över att Kristdemokraterna väljer att säga nej till att höja bostadstillägget för

pensionärer. Vi vet att det är en viktig del. Roland Utbult pekade på att man ser problemet med den orättvisa beskattningen, att pensionärer betalar högre skatt än löntagare, men varför då bidra till att den verkligheten fortsätter? Varför ska det finnas någon trovärdighet i det ni nu säger när ni inte åstadkommit det under de senaste åtta åren? Vad är det som nu ändrar linjen så att pensionärsskatten med ert inflytande skulle tas bort?

Anf. 64 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Fredrik Lundh Sammeli! Jag blir alltid lite stimulerad när någon frågar: Hur kan Kristdemokraterna, med det sociala patos de har, gå med på detta? Det är en bra utgångspunkt. Vi har ett stort socialt engagemang.

Du började med att ta upp barnfattigdomen. Det är sådant som inte händer på kort tid. Den steg ganska drastiskt i början av 2000-talet och planade därefter ut. Sedan har den stigit något och ligger på hyfsat samma nivå. Det är naturligtvis väldigt trist och bedrövligt att många människor, framför allt barn, far illa även i vårt samhälle. Det kan vi aldrig bortse från. Ser man inte problem kan man inte heller göra någonting åt dem.

När det gäller bostadstillägget för pensionärer är vi i Alliansen överens om att vi först måste ha ordning och reda i ekonomin. Vi har sänkt skatten med 16 000 miljoner och dessutom höjt bostadstillägget vid två tillfällen, senast förra året. Nu har vi bestämt oss för att det ska vara ordning och reda i ekonomin i första hand. På sikt vill vi naturligtvis fortsätta att höja både bostadstillägget och andra sådana typer av ersättningar.

Anf. 65 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! Jag välkomnar Kristdemokraterna till linjen att det är viktigt med ordning och reda i statens finanser. Det är inte ansvarsfullt att sänka skatten med 140 miljarder, vilket skett de senaste åtta åren. Det gjorde den regering som Roland Utbult utgjorde ett underlag till. Verkligheten nu är att barnfattigdomen ökar. Det är ett trendbrott som skedde 2007, och det kommer att kräva enorma insatser i form av inte minst arbete och utbildning.

Men också pensionärerna har fått det tuffare. Då handlar det om att hantera ojämställdheten på arbetsmarknaden, och där saknar jag fortfarande svar från Kristdemokraterna men också från det borgerliga samarbetet. Fördelning av pension mellan makar kan inte vara lösningen på ojämställdheten och ojämlikheten i samhället. Den linje som Kristdemokraterna tillsammans med Sverigedemokraterna landar i, att frågan ska utredas, är inte det som löser problemet.

Då handlar det om att säkerställa att vi har ett arbetsliv där män och kvinnor har en naturlig del. Det är inte, som i dag, att driva fram ett kvarhållande av vårdnadsbidraget – en bidragsform som är helt galen. Det handlar om att säkerställa att kvinnor orkar jobba fram till 65 och att det inte finns en löneskillnad på 3,2 miljoner. Men det är också att säkerställa för såväl män som kvinnor att den orättvisa pensionärsskatten avvecklas.

Ni bidrar inte till det steget. Ni kan säga det utåt, men verkligheten här inne är att ni ett år till cementerar orättvisan i skatt mellan pensionärer och andra.

Anf. 66 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Fru talman! När det gäller barnfattigdomen delar jag uppfattningen att det är mycket sorgligt med alla de barn som far illa. Jag känner verkligen starkt för dem, om jag får uttrycka en personlig tanke.

Jag kan ta ett exempel. Vad vi försökte göra var bland annat att införa en fritidspeng som gav barn i familjer med ekonomiska svårigheter möjlighet att delta i en hel del aktiviteter som de annars inte skulle kunna delta i. Det sa ni nej till.

Vi känner nog lika starkt för det här, men vi hittar olika vägar. Barnfattigdomen är bedrövlig. Jag tror att det i grunden handlar om att människor, föräldrar, kommer i arbete så att det finns förutsättningar för barn att utvecklas i skolan. Det är ett stort perspektiv.

När det gäller att dela på pensionen när man blir äldre håller jag med Lars-Arne Staxäng när han uttrycker att det viktiga är att man har jämställda löner under tiden som man arbetar. Där finns det väldigt mycket att göra.

Vi återkommer till vårdnadsbidraget, så jag kanske inte ska ta upp det i den här debatten. Jag håller absolut inte med om att det är en dålig reform, utan jag kommer att argumentera för den så småningom.

Anf. 67 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru talman! Mycket klokt har redan sagts i denna fråga här i dag.

Vi kan konstatera att vi i Sverige är väldigt stolta över vårt pensionssystem och att regeringen är stolt över pensionssystemet. Det är ekonomiskt självbärande. Det bygger på livsinkomstprincipen, och på så sätt garanteras systemet. Samtidigt bidrar systemet, som flera har sagt här i dag, till att upprätthålla en tydlig arbetslinje.

Som flera har sagt är det väldigt bra. Det handlar om att vi då fokuserar på att få fler arbetade timmar i svensk ekonomi, vilket är ett av regeringens mål.

Vi kan också konstatera att vi har stora utmaningar, som flera av de föregående talarna redan har varit inne på.

Vi har i dag en arbetsmarknad med en stor ojämställdhet. Kvinnor tjänar i genomsnitt betydligt mindre än män. Man pratar om en skillnad på ungefär 3,6 miljoner kronor under ett liv. Detta leder enligt PRO:s beräkningar till en pension som i genomsnitt ligger ungefär 6 000 kronor lägre för en kvinna än för en man. Vi kan konstatera att det är särskilt äldre kvinnor som har det svårast.

Vi vet att orsaken till den låga pensionen för nära 30 procent av de kvinnliga pensionärerna var att de inte orkade arbeta längre. Jag vill återkomma till just förutsättningarna på den svenska arbetsmarknaden i dag.

Om vi i framtiden vill ha ett starkt pensionssystem som garanterar goda, bra och stabila pensioner måste vi ta itu med det som är roten. Vi måste ta itu med det ojämställda arbetslivet.

Vi vet att det i stor utsträckning är när man bildar familj som ojämställdheten uppstår. Kvinnor tar ut en mycket större del av

föräldraledigheten. Väldigt många arbetar, och tjänstemannakvinnor väljer att gå ned på deltid i samband med att de bildar familj. Vi vet också att kvinnors karriärer avstannar och att de så viktiga löneskillnaderna på arbetsmarknaden ökar, som flera föregående talare har nämnt.

Det är verkligheten. Det är så det ser ut. Det är klart att vi som politiker har ett ansvar för att lägga fram förslag som gör att vi kan ta itu med det som är roten.

De insatser som vi behöver göra för att åstadkomma ett mer långsiktigt och jämställt arbetsliv är samtidigt åtgärder som det kommer att ta lång tid innan vi ser genomslag för.

Vi har en situation här och nu där äldre kvinnor varje månad upplever att de har det ekonomiskt väldigt tufft. Det som skaver extra mycket är att de kvinnor som i dåtidens samhälle tog ett särskilt ansvar för barnuppfostran och de som tog ett särskilt ansvar för sina äldre också var de som i stor utsträckning arbetade deltid.

Det handlar om att vidta politiska åtgärder som har effekt på lång sikt men också att föreslå saker som har en effekt här och nu.

Som flera har varit inne på handlar det om en höjning av bostadstillägget, som regeringen föreslog men som nu inte blir av.

Det handlar också om att påbörja en avtrappning av den orättfärdiga pensionärsskatten, som innebär att man som pensionär betalar mer skatt än vad man gör som löntagare. Det är inte heller någonting som i nuläget ser ut att bli av.

Det är tråkigt att vi nu inte kommer att kunna genomföra flera av de reformer som hade haft effekt, både på lång sikt och på kort sikt. Jag tror att det här är ett ansvar som vi politiker kommer att ställas till svars för.

Vi står bakom det svenska pensionssystemet. Vi ser fram emot ett fortsatt arbete i Pensionsgruppen kring de här olika viktiga områdena som vi har varit överens om. Det handlar bland annat om hur man åstadkommer ett längre arbetsliv, som flera av er har varit inne på, men också om hur man skapar en arbetsmiljö på svensk arbetsmarknad som gör att kvinnor orkar arbeta till 65. Vi behöver börja i den änden: se till att kvinnor inte slits ut utan orkar hela vägen. När vi har åstadkommit det pratar vi gärna om hur vi dessutom kan åstadkomma förutsättningar för människor att arbeta längre.

Anf. 68 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik:

Fru talman! Först ett tack till statsrådet för talet, och inte minst den viktiga biten om att det är framför allt arbete som gör att vi kommer att kunna ha bra pensioner i framtiden. Börjar vi slira på det är det bara, som någon sa, med tomma tunnor eller tomma lador – då kommer vi inte att kunna upprätthålla bra pensioner.

Vi har ändå utmaningar, precis som statsrådet sa. Det är till exempel hur ni tänker när det gäller premiepensionen.

Tänker ni som vissa pensionärsorganisationer – att man ska försöka skrota modellen och föra tillbaka den till inkomstpensioner? Det är första frågan.

Andra frågan är: Hur tänker ni göra med Pensionsåldersutredningen? Jag hör att ni säger att vi ska förbättra arbetsmiljön för vissa grupper. Jag håller med om det. Det är viktigt för att fler ska orka jobba till 65 och

helst ännu längre. Men det är inget motsatsförhållande mellan det och att sätta igång åtgärder redan nu för att de som orkar ska bidra några år till av sitt yrkesliv och på det viset tillföra fler arbetade timmar.

När det gäller de fattigaste pensionärerna håller jag med om att vi måste sätta in åtgärder och hjälpa dem på olika sätt. Men om vi tittar tillbaka på Alliansens tid och åtta år vid makten ser vi att det framför allt var garantipensionärerna och de som hade den lägsta pensionen som fick den största höjningen. De fick en hel inte månadslön utan månadspension till under den perioden. Till och med den gruppen fick en höjning av sin realpension – men också 340 kronors höjning av bostadstillägget. Det förslag från er som nu ligger på bordet är inte en höjning av själva bostadstillägget, utan det är en höjning av bidragsdelen från 93 till 95 procent.

Anf. 69 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)
replik:

Fru talman! Tack, Lars-Arne Staxäng, för kloka frågor! Vi är helt överens om att det är fler arbetade timmar i svensk ekonomi som vi behöver åstadkomma. Vi behöver öka inte minst kvinnors arbetskraftsdeltagande.

När det gäller premiepensionerna är vi på väg in i en utredning. Jag tror att det var Lars-Arne Staxäng som nämnde det tidigare. Vi ska precis tillsätta en utredare som ska titta på premiepensionssystemet med de utgångspunkter som vi har kommit överens om i pensionsgruppen. Vi står bakom den överenskommelsen och ser fram emot att den utredningen så snart som möjligt ska kunna komma igång och att vi ska kunna fortsätta att ha en konstruktiv dialog i premiepensionsfrågan. Jag hoppas att det är klara besked.

När det gäller Pensionsåldersutredningen är det mycket riktigt så som du säger, Lars-Arne. Det är en central fråga för oss hur vi åstadkommer ett mer hållbart och längre arbetsliv. Samtidigt vet ju Lars-Arne Staxäng precis som jag att det är en fråga som inte är fullt så enkel som den verkar på papperet. Det handlar om hur trygghetssystemen möjligtvis ska följa med en höjd pensionsålder. Det handlar om att fortsätta samtalen som vi har inlett med arbetsmarknadens parter. Jag kan glädja Lars-Arne Staxäng med att de under hösten har uttryckt ett tydligt intresse för att fortsätta och intensifiera sådana diskussioner. Det ser jag fram emot.

Samtidigt behöver vi vara väldigt överens om att satsa på arbetslivet här och nu för kvinnor som befinner sig i det, de kvinnor som nu bidrar till att sjukskrivningarna i Sverige ökar med utgångspunkt inte minst i psykiska diagnoser. Det handlar om hur arbetslivet organiseras i kvinnodominerade miljöer, och det handlar om de förutsättningar och villkor man har. Där behöver vi skaffa oss mer kunskap genom satsningar på och forskning om kvinnors arbetsmiljö, och vi behöver skapa förutsättningar för kvinnor att orka hela vägen.

Anf. 70 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik:

Fru talman! Jag får först tacka för svaret. Det var konkret och bra när det gäller premiepensioner – och lugnande. Skälet till att jag ställde den frågan så konkret var att om vi tar bort premiepensionen drabbar det kommande generationer med ganska stor kraft. Tack för det!

När det gäller Pensionsåldersutredningen tror jag att det är jätteviktigt att vi kommer med förslag rent konkret redan i närtid och inte inväntar till exempel en arbetsmiljöutredning, för då fördröjer vi alltihop. Vi behöver redan i närtid fler människor som arbetar förbi 65. Då bidrar de till samhället, till sin egen pension men också till den stora pott som även hjälper dem som inte orkar ända till 65. Det är inget motsatsförhållande; vi behöver både och.

När det gäller bostadstillägget är det kanske inte alla som har läst detaljerna. Det är ett väldigt komplicerat förslag ni har lagt fram. Ni höjer från 93 till 95 procent av max 5 000. Sedan tar ni tillbaka från de pensionärer som har en förmögenhet och försämrar de reglerna så att de själva betalar 50 miljoner. Det kostar statskassan 150 miljoner, medan utgiftsposten blir 200 miljoner. Det är farligt. De pensionärerna, som kanske har jobbat hela sitt liv, har sin lilla förmögenhet på 100 000 som ett kapital och en trygghet. De ska få lägre bostadstillägg igen. Pensionärerna ska betala sitt eget bostadstillägg. Den typen av olika konstruktioner är inte bra. Fattigpensionärerna behöver varenda krona de faktiskt ska erhålla. Det har alliansregeringen sett till under sina åtta år, och jag hoppas att vi kan fortsätta med det i framtiden.

Anf. 71 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)
replik:

Fru talman! Tack, Lars-Arne Staxäng, för det inlägget! Det känns skönt för mig att konstatera att vi har ett gemensamt engagemang för den grupp av pensionärer som har det sämst ställt, för de har det riktigt tufft. Även där, som vi har sagt tidigare i debatten, har vi en tydlig jämställdhetsproblematik. Det är väldigt många kvinnor som befinner sig i den gruppen.

Jag tar också tacksamt emot engagemanget för att fortsatt hitta åtgärder som vi kan rikta till de här grupperna för att se till att de får en bättre situation. Det tror jag är helt avgörande.

Ett sådant förslag som regeringen lade fram och som skulle ha förbättrat för de pensionärer som har det sämst ställt var att börja ta steg för att ta bort den skillnad i beskattning som vi har mellan löntagare på svensk arbetsmarknad och pensionärer. Det hade varit en betydande åtgärd för de pensionärer som har det sämst ställt.

Anf. 72 BARBRO WESTERHOLM (FP) replik:

Fru talman! Jag vill knyta an till detta med ojämställdheten för kvinnor. De biter ju i gräset när det gäller pensionerna.

I pensionsarbetsgruppen där jag satt försökte vi med barnår, men då måste man ju ha en begränsning för att inte skapa en inlåsningsseffekt.

Vi diskuterade garantipension mycket. Där har ni varit inne på en höjning, men det finns en risk med att höja den för mycket. Då har det inte lönat sig att arbeta. Det är alltså inte någon riktigt bra väg att gå.

Det jag vill höra lite mer om är det här att kvinnor måste orka arbeta längre, speciellt inom vården och omsorgen. För regeringen nu diskussioner med SKL om hur man kan styra om och ha karriärstegar, så att man i 45-årsåldern eller så som undersköterska i ett vård- och omsorgsboende kan växla över till sådant som man kan fortsätta att jobba med fram tills man är 69 eller så? Det är ju arbetslivsinkomsten som är

avgörande – och naturligtvis också tjänstepensionerna. Vi glömmer bort dem ibland i de här diskussionerna.

Anf. 73 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)
replik:

Fru talman! Tack, Barbro Westerholm, för ett klokt inlägg i viktiga frågor! Det engagemanget delar jag verkligen.

Den regering som nu sitter har tydligt uttalat att den är en feministisk regering, att jämställdhetsfrågorna ska genomsyra varje politikområde och att man ska ha det perspektivet med sig.

Just frågan om kvinnors arbetsmiljö är en av de frågor som är högt prioriterade. Det var också därför vi föreslog en fortsättning på den satsning som den förra regeringen inledde på kvinnors arbetsmiljö kopplad till Arbetsmiljöverket. Verket har inlett den satsningen på ett alldeles utmärkt sätt med den granskning som man gjorde av 52 kommuner 2013. Man jämförde arbetsmiljön inom en kommun i en mansdominerad och en kvinnodominerad verksamhet och kunde tydligt se vad det är som skiljer och hur det påverkar förutsättningarna för kvinnor att arbeta längre.

Jag vet att det också pågår diskussioner om hur man kan utveckla arbetslivet. Att kunna ställa om under arbetslivet är en nyckelfråga för att orka arbeta längre. Det behövs starkare incitament för att klara sådana omställningar.

Där är arbetsmarknadens parter oerhört viktiga samtalspartner. I förhandlingarna om det huvudavtal som inte blev av kom de ganska långt när det handlar om till exempel en kompetensstiftelse för att understödja och underlätta omställningen under arbetslivet.

Anf. 74 BARBRO WESTERHOLM (FP) replik:

Fru talman! Tyvärr är det väldigt många arbetsgivare som inte ser värdet av livserfarenhet hos sina medarbetare. Det är väldigt viktigt vilka signaler vi sänder här.

Jag blev bedrövad av den signal som regeringen sände ut om att det skulle bli dyrare att anställa 65-plussare. Det var en direkt signal om att man inte skulle bemöda sig om att bevara åsrikt arbetskraft i arbetslivet.

Jag återkommer till detta med myterna. Det görs ju forskning, inte minst i våra grannländer, med fokus på livserfarenhetens betydelse, inte minst i beslutsfattande och liknande.

Detta med jobben, pensionerna och de åsrikas ekonomi hänger ju ihop. Jag skulle gärna vilja höra hur regeringen har tänkt ta vara på alla de rapporter som nu flyter in hos Diskrimineringsombudsmannen om diskriminering i arbetslivet. Det är inte fall som föranleder domstolsprocesser, men det handlar om attityder, också inom vård, omsorg och andra områden. Dessa rapporter kommer i böcker från DO, men det som står i dem går inte ut till arbetsgivare.

Anf. 75 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)
replik:

Fru talman! Tack, Barbro Westerholm, för att du fortsätter att lyfta fram väldigt intressanta frågor. Det är mycket riktigt som du säger, och Pensionsåldersutredningen pekade också tydligt på åldersdiskriminering-

en på arbetsmarknaden i Sverige och de konsekvenser den får för möjligheten att arbeta längre och att också få ett bra avslut på sitt arbetsliv, där man känner att ens kunskap och kompetens tas till vara.

Vi vet till exempel att ganska många år innan man går i pension tenderar löneutvecklingen att avstanna för äldre arbetskraft på svensk arbetsmarknad – detta säger jag apropå hur arbetsgivare många gånger värderar dem som är äldre. Detta är verkligen sådant som jag tror att vi måste ta itu med och också belysa tydligt. Det är helt orimligt – vi befinner oss i ett Sverige där varje hand kommer att behövas på arbetsmarknaden. Bara välfärdssektorn kommer fram till 2020 att behöva anställa 420 000 nya arbetstagare. Då säger det sig självt att man också måste orka ta vara på den arbetskraft man har och på den kompetens som finns. Kanske måste man som arbetsgivare också våga tänka kreativt på hur man kan hitta lösningar som kan bidra dels till att äldre arbetskraft med sin kompetens kan bidra till att slussa in nya i verksamheten, dels till att de kanske kan få andra och mer spännande arbetsuppgifter i slutet av livet och verkligen låta sin kompetens blomma ut.

Detta tror jag är något vi måste tala mycket mer om i Sverige och sätta mer fokus på, för det är verkligen så att äldre diskrimineras.

När det gäller frågan om att det blir dyrare att anställa personer över 65 handlar det egentligen om en grundsyn på att arbetsinkomster ska beskattas på samma sätt och att man ska betala skatt på den lön som man tjänar. Principen är ungefär densamma som när det gäller att pensionärer inte ska behöva betala mer skatt än de som är i arbetslivet och är löntagare.

Anf. 76 SOLVEIG ZANDER (C) replik:

Fru talman! Jag uppskattar verkligen ministrerns tydlighet om att tillväxt, arbetstillfällen och fler i arbete är väldigt viktigt, liksom att vi arbetar längre upp i åldrarna och att fler kvinnor ska komma ut på arbetsmarknaden. Det är oerhört viktigt att ministern är tydlig på det sättet.

Då måste jag ställa frågan: Håller ministern med om att det är bra med friår, som Miljöpartiet vill ha? Tycker ministern att det stämmer överens med tillväxt när man håller fast vid att det är bra för att få in personer på arbetsmarknaden? Jag är naturligtvis tveksam, men jag undrar vad ministern tycker om detta.

Sedan vet vi att när det gäller beskattning av pensionärer handlar orättvisan om att man betalar lägre skatt när man arbetar. Förr gjorde man avdrag för resor för inkomstens förvärvande när man arbetade. Det är inte möjligt i dag. Man kan säga att jobbskatteavdraget har varit ett sätt att kompensera det.

När vi nu har möjliggjort för pensionärer att få en högre pension genom att vi har bidragit med drygt 16 miljarder äts detta upp av att kommunerna höjer skatten. Då undrar jag: Är ministern beredd att medverka till att förbjuda att kommunerna höjer avgifterna när regering och riksdag försöker möjliggöra för människor att få mer pengar i plånboken?

Anf. 77 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)
replik:

Fru talman! Jag ska börja med detta med friår. Miljöpartiet har sin egen politik som parti, liksom politiken kan skilja mellan partierna i Alliansen när det gäller vad man menar är mer eller mindre verkningfulla åtgärder för att åstadkomma ett gott arbetsliv.

Jag tror att det är viktigt att man deltar. Allt vi har talat om här i dag pekar i den riktningen. Det handlar om det sätt på vilket socialförsäkringarna är konstruerade och hur vårt pensionssystem är konstruerat. Det är väldigt viktigt att man deltar i arbetslivet så mycket man kan och i så stor utsträckning som möjligt.

Å andra sidan skulle jag kunna säga att jag inte är helt förtjust i friår, men jag är inte heller så förtjust i vårdnadsbidrag. Det är ju en åtgärd som leder till att man inte deltar i arbetslivet fullt ut på det sätt man skulle kunna. 92 procent av dem som ansöker om vårdnadsbidrag är kvinnor. Dessutom finns det en profil på vårdnadsbidraget som innebär att det är fler med annan etnisk bakgrund som ansöker om det. Vi vet att inte minst invandrade kvinnor är bland dem som har det svårast att komma in på den svenska arbetsmarknaden.

Där är min grundläggande inställning att man ska delta i arbetslivet så mycket som möjligt, och jag tycker att vi som politiker ska bidra till det.

När det handlar om huruvida vi skulle förbjuda kommunerna att höja skatten är mitt klara besked att vi har stor respekt för det kommunala självstyret i det här fallet. Med utgångspunkt från den situation man har lokalt måste man fatta de beslut som man anser nödvändiga i kommunen.

Anf. 78 SOLVEIG ZANDER (C) replik:

Fru talman! Jag uppskattar att ministern är tydlig med att friår inte är något som ni anammar och tycker är bra utan att det är viktigt att man arbetar.

När det gäller vårdnadsbidraget har vi i Alliansen föreslagit att man ska kompensera det genom att man ska dela pensionsrätten mellan makarna. Det är ett sätt att möjliggöra för kvinnor, som eventuellt utnyttjar vårdnadsbidraget, att få högre pension. Jag har dock inte hört att ni skulle ha något förslag för att motverka friåret, men det är en annan fråga.

Vi har en pensionsgrupp som jag tycker är oerhört viktig. Vi har under 20 år gjort stora framsteg på pensionsområdet. Det är viktigt att vi får fortsätta utveckla pensionerna. De fyra utredningar som vi nu har på bordet är mycket viktiga för våra pensionärer. Det handlar inte minst om detta med balanseringen. Balanseringen drabbar naturligtvis dem med de lägsta inkomsterna allra mest om den går ned. Det är viktigt. De andra tre, om ålder, premiepension och AP-fonder, är också jätteviktiga. Självklart är det så. Därför måste jag fråga: Varför har ministern inte medverkat till att vi har träffats i Pensionsgruppen för att gå vidare med de förslag och de diskussioner som vi har?

Jag hörde att ministern sade att det nu skulle tillsättas en utredare. Jag har i alla fall inte i Pensionsgruppen varit med och diskuterat det. Naturligtvis bygger överenskommelsen på att vi samverkar. Varför har inte ministern kallat Pensionsgruppen?

Anf. 79 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)
replik:

Fru talman! Jag tackar Solveig Zander för att hon ställer den frågan så tydligt att jag får en chans att svara på den.

Först och främst tycker jag att det är väldigt glädjande att konstatera att vi delar åsikten att de frågor som nu ligger på Pensionsgruppens bord är avgörande för Sveriges pensionärer. Jag delar även uppfattningen om just balanseringen. Den pockar på. Där behöver vi ta nästa steg.

Min bild är naturligtvis att jag kallade till ett möte med Pensionsgruppen där vi hade berett alla de här frågorna för att just få till stånd en diskussion om att ta de här frågorna vidare på ett bra sätt. Det mötet avbröts på ett, enligt mitt tycke, ganska olyckligt sätt. Jag hade uttryckt vid flera tillfällen under hösten att vi från min och regeringens sida såg fram emot att fortsätta samarbetet i Pensionsgruppen med full styrka och full kraft och med en full uppslutning bakom pensionsöverenskommelsen och de frågor som vi har på Pensionsgruppens bord.

Jag tar tacksamt emot den hand som jag uppfattar att Solveig Zander nu sträcker ut i fråga om att fortsätta dialogen om hur vi ganska snabbt kan få till stånd ett möte i Pensionsgruppen.

Anf. 80 TERESA CARVALHO (S):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 1 och 3.

Sveriges största utmaning är den vi ser på arbetsmarknaden. Arbetslösheten är inte bara ett problem för den som själv drabbas. Den är ett hinder för vår gemensamma tillväxt och välfärd. Den är också ett hinder för framtiden. Det handlar inte bara om den situation som vi i dag befinner oss i. Samhällsekonomin påverkas men också den enskildes inkomster. Inkomsten påverkas naturligtvis för dagen, men frånvaro från arbetsmarknaden bidrar dessutom till minskade inkomster, minskade pensioner och en mindre dräglig tillvaro på äldre dagar.

I dag har vi en arbetslöshet på närmare 8 procent. Långtidsarbetslösheten har efter finanskrisen och under den borgerliga regeringens tid vid makten bitit sig fast på en alldeles för hög nivå. Lika alarmerande är ungdomsarbetslösheten.

Att det är svårt för unga att komma i arbete innebär naturligtvis konsekvenser för deras pensioner. När etableringsåldern på arbetsmarknaden dessutom har förskjutits och anställningsvillkoren för unga har blivit alltmer otrygga blir det alltmer angeläget att föra med sig ett framtidsperspektiv in i pensionsdebatten. Det är viktigt att diskussionen engagerar dagens unga generation och involverar dem som i dag är i arbetsför ålder.

Fru talman! Regeringen lade fram en budgetproposition som riktade in sig på de fundamentala utmaningarna. Den innehöll satsningar på att fylla kompetensglappet, som i dag hämmar arbetsmarknaden, snabba och aktiva insatser för att unga lättare ska komma i arbete, investeringar i kommunikationer, infrastruktur och en aktiv näringspolitik som skapar fler arbetstillfällen. Ju fler som arbetar, desto mer pengar får vi in i pensionssystemet.

Men som bekant var det ett budgetförslag som röstades ned av riksdagen. Moderaterna, Folkpartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna röstade exempelvis emot många nya utbildningsplatser inom vuxenutbildning, yrkeshögskola och universitet, det som hade varit nödvändigt för att matcha näringslivets efterfrågan på rätt kompetens och för att rusta fler för kraven på dagens arbetsmarknad. I stället får nu den gamla passiva politiken ticka på.

Förslaget innehöll också sänkt pensionärsskatt och höjt bostadstillägg för pensionärer. Det röstade vi socialdemokrater för här i kammaren, för det hade haft direkt och positiv inverkan på många pensionärs inkomster. Det hade också inneburit en starkare grundtrygghet inför framtiden och hade kanske också dämpat pensionsångesten något för morgondagens pensionärer.

Men i och med resultatet av förra veckans budgetomröstning blir det tyvärr inte verklighet. Nu blir de här satsningarna inte av, i alla fall inte den här gången.

Anf. 81 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik:

Fru talman! Tack, Teresa, för ditt anförande! Du tar upp den viktiga frågan om arbetslösheten. Ja, helt rätt, det har en direkt koppling till pensionerna. Vi har kanske lite olika syn, och det har vi haft ända sedan före förra valet och kommer kanske att ha fram till mars. Men det är faktiskt så att sysselsättningen har ökat. Det är hela 350 000 nya arbetstillfällen sedan 2006.

Vi kan däremot gå tillbaka till 1990-talet. Då förlorade vi en halv miljon arbetstillfällen. Detta påverkade pensionerna då. De gick ned kraftigt. Men under de här åtta åren har vi faktiskt kunnat hålla pensionerna realt, vilket gläder mig.

Nu kommer man in på ungdomsarbetslösheten. Den har varit hög om man räknar med alla dem som finns i studiesystemen och så vidare, men den var hög också 2006. Då frågar jag Teresa: Hur kommer ungdomsarbetslösheten att sjunka när ni helt plötsligt höjer arbetsgivaravgiften för unga med mellan 16 och 17 miljarder kronor sammanlagt? Hur kan en arbetsgivare som får en kraftigt höjd arbetsgivaravgift vara mer benägen att anställa unga? Det får jag inte ihop. Vad ni gör är att ni för in ungdomar i olika typer av traineetjänster och konstlade jobb i stället för riktiga jobb. Får de riktiga jobb får de också pensionspoäng och kan få bättre pensioner i framtiden.

Anf. 82 TERESA CARVALHO (S) replik:

Fru talman! Det är glädjande att vi är överens om att arbetslösheten är ett problem och att det inte bara är ett problem för dagen utan också är ett problem på sikt.

Jag får höra här från Moderaterna att det har skapats en massa nya jobb under de senaste åren. Det vore väl katastrofalt om inte fler människor hade kommit i jobb när arbetskraften, befolkningen, i vårt land har ökat. Du kommer inte undan att arbetslösheten ökade under den tid som Moderaterna ledde regeringen, under de senaste åtta åren. Arbetslösheten var högre när den moderatledda regeringen avgick än när den tillträdde.

Vad gäller ungdomsarbetslösheten är jag långt ifrån nöjd med hur situationen ser ut. Jag hoppas att vi kan vara överens om det. Vi har en väldigt lång bit kvar tills ungdomsarbetslösheten har pressats tillbaka till en acceptabel nivå.

Den budget som ni röstade emot, regeringens budget, innehöll satsningar på utbildningskontrakt, på traineejobb och på aktiva och snabba insatser för att fler unga ska komma i jobb. Det röstade ni emot, men ni står fortfarande upp för fas 3 och andra ”pysselsättningar” som uppenbarligen inte hade effekt på arbetslösheten.

Ja, här finns det en skillnad i vår politik. Den tycker jag att vi ska fortsätta att debattera, för jag tror att vi har en lång bit kvar innan vi kan nå varandra på det området. Men med det sagt vill jag avsluta med att säga att det är glädjande att vi i alla fall båda två kan ställa upp på att vi måste få ned arbetslösheten för att också säkra morgondagens pensioner.

Anf. 83 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja hänvisa Teresa Carvalho till EU-landet Frankrike, som under två års tid har fört den socialdemokratiska politik som ni har gått till val på, nämligen med kraftigt höjda avgifter och skatter.

Där har arbetslösheten ökat så att den nu är över 12 procent. Den franske presidenten Hollande har ett nytt bottenrekord: Mindre än 14 procent gillar politiken i Frankrike. Ta varning av hur en felaktig politik kan påverka detta!

Det finns också en annan sak. Finansdepartementet under alliansregeringen räknade på era förslag och kom fram till att det skulle försvinna 80 000 jobb med precis de åtgärder som ni har föreslagit. Skulle det bli sant, eftersom vi står här och pratar om pensioner, skulle svenska pensionärer förlora någonstans mellan 250 och 300 kronor i månaden. Det är mer än de flesta kommer att få i skattesänkning i ert förslag.

Anf. 84 TERESA CARVALHO (S) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är intressant att när jag vill debattera ungdomsarbetslösheten här i Sverige vill Lars-Arne Staxäng hellre debattera Frankrike.

Låt oss återgå till den situation vi har här i Sverige i dag. Låt mig också bemöta påståendet om arbetsgivaravgifterna för unga. Vi har helt olika syn där, och min utgångspunkt när det gäller att vi inte ska ha kvar de sänkta arbetsgivaravgifterna är helt enkelt att vi inte kan se att det har fått någon effekt på arbetslösheten. Under den tid som de sänkta arbetsgivaravgifterna har funnits har arbetslösheten i Sverige ökat.

Vi har väldigt olika syn på frågan om arbetslöshet. Jag vill också poängtera det senaste påståendet från ledamoten Staxäng om att jobb skulle försvinna med regeringens politik som framfördes i budgeten.

Kakan är betydligt större än de russin som Lars-Arne Staxäng plockade ut. Den som inte nöjer sig med att läsa enstaka meningar utan som faktiskt ser till helheten kan också se bedömningen – helt klart, svart på vitt – att det skulle ge en högre sysselsättning och en lägre arbetslöshet.

Det är en politik som jag står fast vid och som jag har valt att rösta för här i kammaren – ett alternativ som Lars-Arne Staxäng har röstat emot.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

§ 6 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU3
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn (prop.
2014/15:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 85 TERESA CARVALHO (S):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 1 och 15.

Barnfamiljer lever många gånger i ett ständigt pusslande, inte minst för att få ekonomin att gå ihop. Över tid kan vi se trender som har påverkat barnfamiljernas ekonomiska situation. Exempelvis har etableringsåldern på arbetsmarknaden förskjutits och anställningsvillkoren för unga blivit alltmer otrygga. Detta gör att det har blivit alltmer angeläget att förstärka den ekonomiska familjepolitiken, som berör nästan 1,3 miljoner barnfamiljshushåll i Sverige.

Våra trygghetssystem och socialförsäkringar finns och har formats med syftet att åstadkomma en solidarisk fördelning, en utjämning av risker och kostnader mellan generationer, mellan dem som arbetar och dem som dessvärre för tillfället inte har ett jobb att gå till, mellan oss som är friska och dem som tyvärr har haft oturen att drabbas av sjukdom, mellan kvinnor och män och mellan hushåll som har och inte har barn.

Fördelningspolitiken är en central och träffsäker del av vår generella välfärdsmodell, och för barnfamiljernas inkomster spelar den en oerhört stor roll.

Fru talman! Vi socialdemokrater röstade i förra veckan för en budgetproposition som skulle ha inneburit mer resurser och ökad trygghet för familjer och barn, dels genom att underhållsstödet, som legat still sedan 2006, skulle öka med 300 kronor per månad och barn, dels genom en höjning av grundnivån i föräldrapenningen till 250 kronor per dag. Inte minst skulle detta gynna studenter och unga som ännu inte hunnit få en trygg etablering på arbetsmarknaden.

Dessvärre var det fler som röstade emot dessa förslag.

Regeringens budgetförslag hade också en tydlig jämställdhetsprofil. En viktig jämställdhetsreform som regeringen där aviserade var en tredje reserverad månad för vardera föräldern i föräldraförsäkringen. Att öka det jämställda uttaget av föräldrapenningen handlar till stor del, men inte enbart, om kvinnors deltagande, lön och villkor på arbetsmarknaden och de konsekvenser det såklart får för pensionerna.

Men det handlar också om pappors rätt. Det handlar om att bryta strukturer som i dag säger att det inte är lika självklart för pappor att vårda sina barn som för mammor. Ytterst handlar det naturligtvis om

barnens bästa, om barnens rätt till sina föräldrar och att skapa jämställda förutsättningar för vår yngsta generation.

Vi vet att män i regel tjänar mer än kvinnor men också att det skeva uttaget av föräldrapenningen faktiskt inte enbart beror på löneskillnaderna. I familjer där kvinnor har högre inkomst är det ändå de som är föräldralediga i störst utsträckning.

Bevisligen har den första och andra reserverade månaden i föräldraförsäkringen påverkat uttagen i rätt riktning, men det är inte tillräckligt. Därför är det både rimligt och angeläget att öronmärka även en tredje månad.

En annan viktig jämställdhetsreform som meddelades i budgetpropositionen är avskaffandet av vårdnadsbidraget. Vårdnadsbidraget har en direkt och negativ inverkan på jämställdheten. Det cementerar stereotypa könsroller och en skev maktfördelning mellan kvinnor och män. Samtidigt går barnen miste om förskolans pedagogiska verksamhet och möjligheten att utvecklas tillsammans med andra barn som den ger.

Att bevarandet av vårdnadsbidraget samlar en majoritet i riksdagen förvånar, förbryllar och förargar mig. Att Folkpartiet, ett liberalt parti som ofta stått upp för jämställdheten, väljer att vandra vårdnadsbidragets väg är särskilt beklagligt. Att även Moderaterna, som så ofta framhåller den så kallade arbetslinjen, slåss för att behålla ett bidrag vars syfte är att uppmuntra människor att inte arbeta är uppseendeväckande.

Jag hoppas ändå att vi inom en snar framtid kan hitta samsyn kring att ersätta vårdnadsbidraget med en politik som i stället främjar jämställdhet och fler i arbete.

Avslutningsvis, fru talman, innehöll regeringens budgetförslag förstärkningar som skulle ha haft positivt kännbara konsekvenser för väldigt många barnfamiljer och för jämställdheten. Tyvärr blir detta inte verklighet, eftersom en majoritet bestående av de fyra borgerliga partierna och Sverigedemokraterna valde att rösta emot höjt underhållsstöd, emot en höjd grundnivå i föräldrapenningen och för att behålla vårdnadsbidraget.

Jag undrar: Vad är ert svar till alla berörda barnfamiljer? Varför nekar ni dem dessa förbättringar?
(Applåder)

Anf. 86 LINUS BYLUND (SD):

Fru talman! Familjen är hjärtats fosterland. Det finns rimligen ingenting som är så viktigt som en trygg familj. Det är viktigt för den enskilde och viktigt för samhället. En trygg familj, alldeles oavsett vilken sorts familj det är, är det fundament uppå vilket samhället vilar.

Politiken kan inte garantera trygga familjer. Det ligger i familjens natur att denna ska vara autonom och fri från politisk klåfingrighet i så hög utsträckning som det är möjligt. De ingående vuxna i familjen har ett eget ansvar att skapa trygghet.

Men det finns delar i denna viktiga trygghet som politikerna har möjlighet att påverka och i bästa fall bidra positivt till. Det handlar om ekonomi, valfrihet och stöd. När det gäller familjernas ekonomi har Sverigedemokraterna en rad förslag som jag skulle vilja redogöra för. Den kanske enskilt viktigaste faktorn för en hållbar privatekonomi är

föräldrapenningen. I vårt budgetförslag satsar vi 442 miljoner mer än de rödgröna och 601 miljoner mer än Alliansen från 2015 och framåt. Vi vill även kraftigt höja underhållsstödet och höja nivån på bostadsbidraget för barnfamiljer med 5 procent. Vidare är det alltför många gravida som i dag nekas graviditetsspenning med följden att de tvingas fortsätta att arbeta heltid med ibland tunga arbetsuppgifter. Vi föreslår därför en översyn av behovsprövningen, och vi vill dessutom tillskjuta resurser för en omedelbar förstärkning av Försäkringskassans budget för detta ändamål.

Fru talman! Vad gäller familjernas valfrihet är det viktigt att familjerna ges det utrymme som behövs för att själva forma en harmonisk tillvaro. Varje familj är unik, och ingen politiker i världen kan bättre veta vad familjen behöver än familjen själv. Därför vill vi göra dagens kvoterade föräldradagar fria, och därför vill vi ta bort den indirekt styrande jämställdhetsbonusen, som i praktiken är att ta från de familjer som har mage att inte ordna sina liv efter politikernas önskemål och ge till dem som vill och kan göra det. Jag ser kvotering och styrmedel för kvotering som klåfingriga ingrepp riktade mot den i mina ögon självklart fria, självständiga och trygga familjen.

Vi vill även utöka antalet dubbeldagar i föräldraförsäkringen samt återinrätta de allmänna kontaktdagarna och införa vårt eget förslag om förskoledagar.

En annan viktig frihet är vårdnadsbidraget. Medan de rödgröna kallar det för kvinnofälla kallar vi det för valfrihet. Om en förälder, pappa eller mamma, vill vara hemma lite längre med sina barn ska man också få möjlighet att vara det. Därför föreslår vi en höjning av dagens nivå om 3 000 kronor till 6 000 kronor.

Förutom satsningar för en hållbar privatekonomi och valfrihet för familjerna anser i alla fall jag att det också är samhällets ansvar att underlätta i de svåraste stunderna och erbjuda stöd till familjerna när så behövs. I vårt budgetförslag satsar vi betydande resurser, 100 miljoner kronor per år, för att förbättra möjligheterna till familjerådgivning. Men vad jag vill ta tillfället i akt att tala lite extra varmt för nu är vårt förslag om inrättandet av en sorgpeng.

Varje år avlider ungefär 900 barn i Sverige, varav cirka hälften i samband med födseln. I de fall detta händer kan modern ta ut 30 dagar av föräldraförsäkringen. Om ett barn däremot avlider senare i livet kan föräldrarna ta ut tio dagar vardera. Dessa dagar kan också kombineras på ett sådant sätt att modern kan ta ut 30 dagar och fadern kan ta ut tio dagar föräldrapenning om barnet dör vid födseln. Om dödsfallet leder till att föräldrarna får nedsatt arbetsförmåga finns naturligtvis möjlighet till sjukpenning. Men Sverigedemokraterna anser inte att föräldrar vid ett barns bortgång, mitt i den värsta av alla tänkbara sorger, ska behöva gå igenom en process med Försäkringskassan för att kunna stanna hemma som sjukskriven. Därför vill vi inrätta vad vi kallar sorgpeng – en extra sorgemånad där föräldrarna inte behöver tänka på något annat än att bearbeta det som har hänt.

Fru talman! Det gör mig besviken att vår motion i detta behjärtansvärda ämne, trots en mycket liten kostnad, inte erhöll större stöd från övriga partier. Detta visar tydligt att man röstar ned våra förslag av princip snarare än på grund av det politiska sakinnehållet. Det är synd.

Jag vet att detta kommer att ändras framöver, men jag vet inte när. Det vet bara ni.

Jag står bakom samtliga reservationer från Sverigedemokraterna, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservation 5.

Anf. 87 TERESA CARVALHO (S) replik:

Fru talman! Det är en helt orimlig argumentation som Sverigedemokraterna försöker ge sig på. Det blir som att försöka smita ut bakvägen från den lekstuga man först har skapat.

Ursprungligen fanns tre alternativ till ramar för statens budget, inklusive för familjepolitiken. Sverigedemokraterna hade först det högsta förslaget finansierat med en människosyn som är väsensskild från min och socialdemokratiens och som dessutom är helt orealistisk om man ska upprätthålla en rättssäker asylprocess och mänskliga rättigheter. Men när det väl gällde valde Sverigedemokraterna att rösta för det budgetalternativ som tvärtom hade lägst stöd till Sveriges barnfamiljer. Ni såg till att höjd grundnivå i föräldrapenningen och höjt underhållsstöd inte blev verklighet. Då visade Sverigedemokraterna att barnfamiljerna och deras inkomster vägde oerhört lätt. Det vägde betydligt tyngre att sätta krokben för den regering som inte vill dansa efter Sverigedemokraternas pipa.

Nu har Sverigedemokraterna mage att stå här i riksdagens kammare och argumentera mot det förslag som de själva röstade igenom. Nu ger Sverigedemokraterna sken av att den politik de gjorde till verklighet är något de egentligen tar avstånd från. Det är ansvarslost.

Det var ni, Linus Bylund, som såg till att den ekonomiska situationen för Sveriges barnfamiljer inte blir bättre från årsskiftet, vilket annars hade blivit verklighet. Det var så ni valde att agera när ni hade möjlighet att välja, när ert eget budgetförslag hade fallit. Vad är ert svar till Sveriges barnfamiljer, som nu inte får en tryggare inkomst?

Anf. 88 LINUS BYLUND (SD) replik:

Fru talman! Skapat lekstuga, hör vi här! Enligt mitt sätt att se tycker jag att man sätter sig på sina höga hästar när man som företrädare för ett regeringsparti pratar om lekstuga. Det är regeringens och statsministerns ansvar att skapa en majoritet för sin politik.

Sverigedemokraterna gick ut tydligt och vädjade om samtal – långt innan budgeten fälldes – adresserat till Stefan Löfven om en rad områden där vi skulle kunna finna en samsyn. Vad jag vet hörde inte Stefan Löfven eller någon annan socialdemokrat av sig över huvud taget.

Fortsätter man att ignorera Sveriges just nu tredje största parti – sannolikt ännu större framöver – kan man inte räkna med att få stöd för sin politik. Det är inte att kräva att någon dansar efter ens pipa att kräva att man samtalar.

Jag kommer vidare att föra vår politik i denna talarstol och i detta utskott oavsett vilken budget som gäller för stunden. Sverigedemokraterna röstade på sin egen budget, och Sverigedemokraterna kommer att förordna sin egen politik.

Anf. 89 TERESA CARVALHO (S) replik:

Fru talman! Politik är på riktigt. Det är allvar. Det vi gör i Sveriges riksdag påverkar människor. Den politik man för i Sveriges riksdag måste man också vara beredd att ta ansvar för när den väl går igenom. Då kan man inte gömma sig bakom att man råkade rösta på något annat ”för stunden”, som Linus Bylund uttryckte det.

Socialdemokraterna kommer aldrig att samarbeta med Sverigedemokraterna eller något annat parti som har sina rötter i vitmaktrörelsen. Det finns mycket vi kan ogilla hos andra partier, men vi respekterar etablerade partier i övrigt i Sveriges riksdag eftersom vi känner oss trygga i att vi och de har en gemensam grundsyn på människor och demokrati.

Det fanns tre alternativ till statens budget, Linus Bylund. Sverigedemokraterna valde när det väl gällde att rösta på det förslag som innehöll lägst stöd till Sveriges barnfamiljer. Ni valde att se till att det inte blev något höjt underhållsstöd eller höjd grundnivå i föräldrapenningen. Det var så ni valde att agera. Nu får ni ta ansvar för ert agerande och stå upp för den politik som ni har gjort verklighet av. Allt annat är ansvarslost.

Ni är fortfarande skyldiga Sveriges barnfamiljer svaret på frågan: Varför var det så viktigt när ert eget budgetalternativ hade fallit att se till att Sveriges barnfamiljer inte fick en bättre inkomst från årsskiftet?

Anf. 90 LINUS BYLUND (SD) replik:

Fru talman! Jag tänkte faktiskt svara på frågan och bemöta den. Vi tycker givetvis inte att det är viktigt att försämla för barnfamiljer, och det tror jag att alla förstår.

Vi valde att rösta på alliansbudgeten för att vi inte har förtroende för den regering som lade fram den andra budgeten. Budgeten är ofinansierad, och regeringen är ofokuserad och klarar inte av att skapa majoritet för sina frågor i kammaren. Det är det enkla svaret.

Anf. 91 RICKARD PERSSON (MP):

Fru talman! En grundläggande strävan för regeringen är att skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor för alla barn. Därför behöver den omfördelande profilen i familjepolitiken förstärkas.

Därför har vi föreslagit att föräldrapenningens grundnivå höjs, vilket stärker ekonomin för barnhushåll med låga inkomster och är fördelningspolitiskt träffsäker.

Vi föreslår också ett höjt underhållsstöd. Andelen ensamstående föräldrar, oftast mammor, som har en ansträngd ekonomisk situation är fortsatt hög, och underhållsstödet har inte höjts sedan 2006.

Vårtnadsbidraget som Alliansen vill behålla cementerar en familjepolitik där kvinnor tar hand om barnen och männen förverkligar sig själva genom arbete. Alternativt kommer familjen fram till att det är mannen som ska arbeta eftersom denne har högst inkomst, vilket är en del av problematiken gällande löneskillnader i samhället mellan män och kvinnor.

Det går också att citera Folkpartiet i denna fråga, vilket jag gärna gör. På sin hemsida skriver de ganska bra varför de är emot vårtnadsbidraget.

Där står: "Vårtnadsbidraget har förstärkt utanförskapet för kvinnor som står långt från arbetsmarknaden. Istället för att försöka komma in eller tillbaka på arbetsmarknaden efter föräldraledighet väljer många att stanna hemma ytterligare en tid med vårtnadsbidrag. Detta har ytterligare försvårat inträdet på arbetsmarknaden, för grupper som redan idag har det svårt."

Jag fortsätter citera även om det blir lite långt, för jag tycker att det är en bra skrivning Folkpartiet har:

"Det finns också fördelar för barnen att gå i förskolan. Förskolan lägger grunden för barns kunskapsutveckling. Där får barn också möjlighet till social träning, lek, gemenskap och lärande. För barn med ett annat modersmål än svenska är tiden i förskolan extra viktig, inte minst för att ge en bra grund inför skolstarten."

Jag kunde inte ha sagt det bättre själv. Därför bör vårtnadsbidraget avskaffas omedelbart.

Jämställdhetsbonusen har inte haft någon märkbar effekt. En reserverad tredje månad i föräldraförsäkringen för vardera föräldern, vilket regeringen föreslår, är mer träffsäkert för ett jämställt föräldraskap och jämställt arbetsliv.

Fru talman! Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets gemensamma reservationer nr 1 och 15.

Anf. 92 WIWI-ANNE JOHANSSON (V):

Herr talman! Fattiga barn i Sverige, finns de? Ja, tyvärr finns de. Det kom nya siffror från Rädda Barnen i dag. Fattiga vuxna betyder förstås också fattiga barn – barn som inte kan åka med på skolresan och som blir ett problem för föräldrarna när vinterkläderna är urvuxna och inga pengar finns för att köpa nya.

Fattigast av alla familjer med barn är de med en ensamstående förälder. De ensamstående mammorna har det allra sämst. En ensamstående förälder är oftast en kvinna. Långt över 80 procent av de ensamstående föräldrarna är kvinnor.

Det är kvinnorna som har huvudansvaret för barnen. Fortfarande tar män som blir föräldrar ut bara drygt 20 procent av föräldraledigheten. Jämställdhetsbonusen är det inte heller så många som har fattat vitsen med. Men den moroten värnar Alliansen och hoppas att göra den tydlig nog så att papporna förstår att de också kan vara hemma med sina barn – om de vill. Det är förhoppningar och morötter till papporna för det som är självklart för mammorna. Jämställdhetsbonusen blir alltså kvar med hjälp av Sverigedemokraterna.

Ensamstående med barn – och här dominerar ensamstående mammor – har det alltså allra sämst ekonomiskt av barnfamiljerna. Riktigt uselt är det för dem som får underhållsstöd. De fattigaste barnen är oftast de där båda föräldrarna är fattiga. Det är inte så svårt att räkna ut.

Underhållsstödet är i dag 1 273 kronor per barn. Det höjdes med en hundralapp för några år sedan. Eftersom detta inte ens räcker till hälften av vad ett barn kostar föreslog regeringen i budgetpropositionen en höjning av underhållsstödet med 300 kronor per barn och månad.

300 kronor är pengar som gör stor skillnad för en ensamstående förälder. Det är mycket pengar. Man kanske inte tror det, men för någon med väldigt lite pengar gör det stor skillnad – jag lovar.

Men det blir tyvärr ingen höjning för de barnfamiljer som allra bäst skulle behöva det. Det beror på att Alliansen och Sverigedemokraterna röstade för att inte ge de allra mest behövande barnfamiljerna det.

Herr talman! Resultatet av den gamla borgerliga regeringens jämställdhetsarbete är klen. Med den låga fart i jämställdhetsarbetet som man hade och genom att nu rösta igenom en fortsättning av detta kommer det att ta evigheter, i alla fall mer än 30 år, innan män och kvinnor delar föräldraledigheten lika. Under tiden diskrimineras kvinnorna på arbetsmarknaden, och männen biter oftast i gräset vid en vårdnadstvist. Det är avigsidorna för de vuxna med dagens föräldraförsäkring och fromma förhoppningar om ett jämställdare liv.

Därför hade en tredje så kallad pappamånad suttit fint som ett steg på vägen mot en helt individualiserad föräldraförsäkring. Men så blir det inte när Alliansen och Sverigedemokraterna gör gemensam sak. Det blir inga steg tagna mot ökad jämställdhet.

Herr talman! Sist vill jag ta upp en motion från allmänna motionstiden som rör just föräldraförsäkringen, som vi vill ha individualiserad. Vi vill utreda hur det ska gå till. Jag beklagar också att det första steget med en tredje pappamånad inte blir av.

Vi har hört många argument för att inte dela föräldraförsäkringen helt lika. Det handlar än om amningen, än om inkomstförluster om pappan ”tvingas” stanna hemma. Men framför allt pratar motståndarna om valfrihet för de enskilda familjerna: Ingen ska lägga sig i vårt familjeliv.

Men Sverige har i dag en av de mest generösa föräldraförsäkringarna i hela världen. Föräldrarna har tillsammans rätt till 480 dagars betald ledighet från arbetet för att ta hand om sina barn. Dessutom går det väldigt bra att pussla med dagarna och dela upp ledigheten mellan sig på det sätt som passar familjen bäst. Det finns inga andra försäkringar som inte är individuella.

Herr talman! Det är inte konserverande och bakåtsträvande vårdnadsbidrag som familjer och barn behöver för ekonomisk trygghet. Det är arbete som behövs, med heltid som norm och deltid som möjlighet och med jämställda villkor för kvinnor och män. Det behövs barnomsorg på obekväm arbetstid och bra förskolor. Vi vill höja grundnivån i föräldraförsäkringen till 250 kronor per dag. Men vi vill ta bort jämställdhetsbonusen och vårdnadsbidraget.

Vi behöver en individualiserad föräldraförsäkring för alla barns bästa och för jämställdheten. Tyvärr blir inget av detta av, på grund av Alliansen med stöd från Sverigedemokraterna.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 1, 6 och 10.

Anf. 93 TINA GHASEMI (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på reservationerna.

Sverige har, tack vare alliansregeringens aktiva reformpolitik under åtta år, en av Europas starkaste ekonomier. Sverige är det enda land i EU där den offentliga skulden minskar mellan 2006 och 2014. Vår starka ekonomi har gjort att vi har kunnat stötta ekonomin under krisåren, medan andra länder har tvingats till nedskärningar och försämrad välfärd. Sverige har i stället haft högst tillväxt bland jämförbara EU-länder sedan

2006, och de disponibla inkomsterna har ökat med omkring 20 procent. Det är näst efter Luxemburg den starkaste utvecklingen i hela EU.

Sedan 2006 har 340 000 fler människor ett jobb att gå till. Samtidigt har närmare 200 000 människor lämnat utanförskapet under Alliansregeringens tid. Sverige har i dag högst sysselsättningsgrad och högst arbetskraftsdeltagande i hela EU. När fler jobbar blir det mer resurser till välfärden. Alliansregeringen kunde därför göra historiskt stora satsningar för att stärka välfärden samt öka kvaliteten och tillgängligheten.

Inte minst gäller det inom området familjepolitik, där vi har kunnat genomföra en rad reformer för att bidra till förbättrade förutsättningar för en god ekonomisk levnadsstandard samt ökad valfrihet och stärkt makt över den egna livssituationen för barnfamiljerna, detta tack vare ordning och reda i de offentliga finanserna och en ansvarsfull och målmedveten politik för att minska utanförskapet.

Den ekonomiska familjepolitiken syftar till att underlätta och skapa bättre förutsättningar för och incitament till ett kombinerat föräldraskap och arbetsliv och samtidigt minska stressen hos småbarnsföräldrar. Den syftar också till att stärka de mest utsatta hushållen rent ekonomiskt.

För att underlätta vardagen för barnfamiljer med små marginaler har alliansregeringen under sin tid höjt grundnivån i föräldrapenningen. Det gjordes så sent som i år, den 1 januari. Det är viktigt att komma ihåg i den debatt som förs i dag.

Vi har också höjt levnadsstandarden för de ekonomiskt mest utsatta hushållen, och det har gjorts förstärkningar, bland annat genom höjningar av flerbarnstillägget i barnbidraget. Vi har också höjt bostadsbidraget för barnfamiljer i två omgångar, och vi har höjt det särskilda bidraget för hemmavarande barn. Vi har också gjort så att bostadsbidrag beviljas för lägre bostadskostnader än tidigare.

Alliansregeringen har satsat på ekonomiskt utsatta familjer i en tid av finanskris, skuldskris och den mest påtagliga finansiella krisen sedan 1930-talet. Detta har varit möjligt tack vare en ansvarsfull politik med ordning och reda.

Vi kommer dock aldrig ifrån att den viktigaste åtgärden för att ge fler barn bättre förutsättningar för en god start i livet är en stark arbetslinje med en politik som leder till att fler föräldrar arbetar. Att vara utan arbete under en längre tid riskerar att leda till ett utanförskap som inte bara handlar om ekonomi.

Sverige har en av världens bästa och mest generösa föräldraförsäkringar och är också ett internationellt föredöme. Försäkringen fyller dessutom 40 år i år. Den var, när den infördes 1974, den första föräldraförsäkringen i världen som innefattade pappor som vårdare. Den var då 180 dagar lång. I dag har förvärvsarbetande kvinnor och män som får barn rätt till sammanlagt 480 dagars ledighet. Det finns många anledningar att lyfta fram och hylla den svenska föräldraförsäkringen.

Föräldrapenningen är en central del av familjepolitiken, och i kombination med bland annat förskola och annan pedagogisk verksamhet medverkar föräldraförsäkringen till att stödja båda föräldrarnas möjligheter att kombinera föräldraskap och förvärvsarbete och att vara hemma med barnen när de är små.

Vi i Alliansen vill uppmuntra till en jämnare fördelning av föräldrapenningsdagarna mellan föräldrarna, vilket också kan bidra till en ökad jämställdhet även på arbetsmarknaden. Ett mer jämställt föräldraskap ser vi som en central del i arbetet med att minska sjukskrivningstalen bland kvinnor och minska löneskillnaden mellan män och kvinnor.

Genom jobbskatteavdraget, som gynnar kvinnor mer än män, genom RUT-avdraget och genom rekordstora jämställdhetssatsningar på nästan 2,6 miljarder sedan 2006 nådde vi under alliansregeringens tid konkreta resultat för ökad jämställdhet.

Sverige är i dag ett av världens mest jämställda länder, men det finns såklart mer som behöver göras. Sverige rankas som fjärde bästa land i världen av Global Gender Gap Report, och svenska kvinnor arbetar näst mest i hela OECD. Svenska pappor tar i dag ut nästan dubbelt så många föräldradagar som för tio år sedan. Trots det har föräldraskapet en dämpande effekt på en jämställd arbetsmarknad.

Den 1 juli 2008 införde Alliansregeringen en jämställdhetsbonus med syftet att ge föräldrar bättre ekonomiska möjligheter och drivkrafter för att fördela föräldraledigheten mer jämlikt samt förbättra förutsättningarna för en ökad jämställdhet på arbetsmarknaden. Under 2012 förenklades och förtydligades detta. Män använder en allt större del av föräldrapenningen, men utvecklingen går fortsatt långsamt. Vi i Alliansen föreslår därför att jämställdhetsbonusen förstärks ytterligare för att öka mäns och kvinnors drivkrafter att fördela föräldrapenningen mer jämnt mellan sig.

Alliansen vill fortsätta att stödja och underlätta för föräldrar i deras vardag genom att förenkla reglerna och förbättra möjligheterna inom familjepolitiken. Därför välkomnar vi att regeringen aviserar att det förenklingsarbete som alliansregeringen påbörjade ska fortsätta med att anmälningsplikten för flerbarnstillägg i vissa situationer tas bort. Vi kompletterar nu detta med ytterligare förenklningar och föreslår att plikten att anmäla vård av sjukt barn samma dag som barnet insjuknar tas bort. Vi vill också öka flexibiliteten och möjligheten för föräldrar att delta i barnens inskolning och göra det möjligt för föräldrar att få föräldrapenning under hela inskolningen i förskolan. Vi vill också att den andra föräldern ska ha rätt till ersättning för att följa med till mödravården.

Herr talman! Med vår politik vill vi bidra till goda förutsättningar för familjernas frihet, ekonomiska trygghet, tid tillsammans, valmöjligheter i barnomsorgen och jämställdhet mellan föräldrarna. Vi tror också att grunden för en mer jämställd arbetsmarknad läggs genom en förbättrad jämställdhetsbonus, möjligheter för fler att gå upp i arbetstid, en politik som underlättar för människors livspussel och reformer som gör det mer lönsamt att arbeta.

(Applåder)

Anf. 94 TERESA CARVALHO (S) replik:

Herr talman! Det gläder mig att höra Moderaterna uttrycka vikten av ett jämställt föräldraskap och ett jämställt samhälle.

Det kanske enskilt viktigaste som vi kan göra för att nå dit är just att få ett jämnare uttag av föräldrapenningen. Jag tycker mig höra att vi är hyfsat överens om det, vilket gläder mig.

De reserverade månaderna för vardera föräldern i föräldraförsäkringen är något som bevisligen har gett effekt för just ett jämnare uttag. Detsamma kan inte fastställas i fråga om jämställdhetsbonusen.

Jag kan konstatera att Försäkringskassan förra året gjorde en undersökning om föräldrarnas kunskaper om jämställdhetsbonusen och hur den har påverkat dem vid fördelningen av uttaget av föräldrapenningen. 18 procent kände inte till bonusen, och tre fjärdedelar av dem som hade kunskap meddelade att jämställdhetsbonusen inte hade påverkat dem att göra en jämnare fördelning av föräldraledigheten.

Nu visar det sig att det finns mer långtgående och strukturella faktorer som påverkar den ojämslida fördelningen i fråga om föräldrapenningen.

Bonus som ett ekonomiskt incitament för detta är dessutom ett ganska tunt plåster på ett betydligt djupare sår. Det konserverar och sanktionerar den ojämslida normen om löneskillnader och olika villkor på arbetsmarknaden snarare än att ta itu med grundorsakerna till problemet. Därför har jag två frågor till Tina Ghasemi.

För det första: Utesluter Moderaterna en tredje reserverad månad i föräldraförsäkringen?

För det andra: Varför tar Moderaterna strid för en bonus som inte har visat sig vara lika träffsäker för att få ett jämnt uttag av föräldrapenningen?

Anf. 95 TINA GHASEMI (M) replik:

Herr talman! Vi tror på uppmuntran och morötter. Det gäller generellt i vår politik.

I vår budget, som har vunnit majoritet i riksdagen, föreslår vi en förstärkning av jämställdhetsbonusen för att kunna bidra till en utökad jämställdhet när föräldrar tar ut föräldrapenningen. Tyvärr avstyrker ni detta. Ni vill avskaffa jämställdhetsbonusen.

Vi tror att det är mycket viktigt att lyssna på barnfamiljerna. Om man frågar svenska barnfamiljer säger en majoritet att deras uppfattning är att de vill kunna styra över sin livssituation.

Vi tror därför att den tredje vägen nu måste vara att ge ekonomiska incitament – morötter – för att faktiskt öka jämställdheten.

Föräldraskapet är viktigt utifrån ett barnperspektiv. Vi tror såklart att båda föräldrarna vill vara med sina barn. Därför tror vi också på valfriheten, det vill säga att föräldrarna faktiskt ska fatta detta beslut själva.

Anf. 96 TERESA CARVALHO (S) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaret, även om jag inte fick svar på alla mina frågor.

Låt mig återigen repetera att tre fjärdedelar av de föräldrar som hade kunskap om jämställdhetsbonusen uppgav att det inte hade påverkat dem att fördela föräldrapenningen mer jämställt.

Jag undrar fortfarande om Moderaterna är beredda att vidta ytterligare åtgärder för att uppnå en jämnare fördelning av föräldrapenningen. Är Moderaterna beredda att gå oss till mötes exempelvis vad gäller den tredje reserverade månaden i föräldraförsäkringen, eller är det bara jämställdhetsbonusen som är ett acceptabelt verktyg, det som alltså inte har visat sig ge effekt på ett jämnare uttag eller på jämställdheten? Om det inte heller framgent kommer att visa sig ha någon inverkan, vad gör Moderaterna då? Är de beredda att vidta andra åtgärder, och i så fall vilka? Eller är det så att Moderaterna då väljer att nöja sig med det som i dag är på jämställdhetsfronten?

Anf. 97 TINA GHASEMI (M) replik:

Herr talman! Nya moderater kommer alltid att pröva politiken. Det finns inga absoluta sanningar som kommer att gälla i 20 år framöver. Vi är alltid beredda att pröva och ompröva vår politik. Därför lägger vi nu fram ett förslag som innebär att vi vill förstärka jämställdhetsbonusen. Den har kanske inte i tillräckligt hög grad haft den effekt som vi har velat att den skulle ha. Men vi vill att den ska ge ännu större effekt. Därför stärker vi den med över 6 000 kronor.

Ert svar på det är att faktiskt avskaffa den helt. Jag kan inte förstå det. När man skapar ett instrument, ett verktyg, för att kunna öka detta uttag och för att det ska bli en ökad jämställdhet hos föräldrarna är ert svar att avskaffa jämställdhetsbonusen helt. Det tycker jag inte är att vara seriös när man talar om jämställdhetspolitik.

Vi tror att jämställdhet också handlar om att ge rätt insatser på rätt ställen. Ett område är arbetsmarknadspolitik. Vi har en politik för ökad jämställdhet. Vi vet också att kvinnor oftast tar ett större ansvar i hemmet. Därför har vi vårt RUT-avdrag, vilket ni var prompt emot i valrörelsen.

Vi har också genomfört fem jobbskatteavdrag som vi vet gynnar kvinnor framför män. Det är ni också tydligt emot.

Anf. 98 FREDRIK CHRISTENSSON (C):

Herr talman! De offentliga trygghetssystemen spelar en otroligt viktig roll för att familjer och barn ska få en god ekonomisk trygghet.

Men det absolut viktigaste för att familjerna ska få en bättre ekonomisk trygghet är att vi fortsätter att bygga en stark arbetslinje, så att det lönar sig att arbeta, där vi sänker trösklarna för dem som står längst från arbetsmarknaden och där företagen får råd att anställa.

Det måste löna sig att skapa jobb i Sverige. Det är helt avgörande för att fler människor ska få ett arbete att gå till och därmed öka den ekonomiska tryggheten för familjerna. Men trygghet för familjer och barn handlar inte bara om ekonomisk trygghet. Den sociala tryggheten är än viktigare.

Samhällets roll bör i första hand inriktas på att skapa goda förutsättningar för familjernas frihet, för ekonomisk trygghet och för jämställdhet mellan föräldrarna. Vår roll är att vara möjliggörare för allt detta för att människor ska hitta en bra balans mellan yrkesliv och familjeliv. Det kan handla om såväl skola och barnomsorg som föräldraförsäkringen, som vi diskuterar här och nu.

Sverige har en mycket generös föräldraförsäkring. Det ska vi vara mycket stolta över. Föräldrar kan vara hemma med sina barn under lång tid, och de kan arbeta deltid under den tid då barnen är små. Men vi ser fortfarande stora problem, och vi ser fortfarande en stor ojämställdhet när det handlar om uttag i föräldraförsäkringen. Även om uttag blir jämnare går det långsamt.

Kollar man dessutom på de så kallade VAB-dagarna går utvecklingen inte ens åt rätt håll. Där står det still. En av de största politiska utmaningarna framöver är att diskutera hur vi kan få ett mer jämställt uttag av VAB-dagarna.

Det vi kan se är att löneskillnaderna mellan män och kvinnor växer just i samband med att de bildar familj och får barn. Därför är det roligt att nu se Alliansens satsningar som kommer att bli verklighet när det handlar om att höja jämställdhetsbonusen för att öka stimulansen, så att fler föräldrar gör jämnare uttag i föräldraförsäkringen. Det ska vi uppmuntra, samtidigt som vi låter friheten finnas kvar för föräldrarna att bestämma själva. Olika familjer har nämligen olika behov, och vi politiker här i riksdagen kan inte bestämma vad som är bäst för alla föräldrar.

Det förslag om möjlighet till ersättning när man ska besöka mödrahälsovården som nu blir verklighet genom den budget som Alliansen har lagt fram är viktigt ur jämställdhetssynpunkt.

Herr talman! Den dagen som jag får möjlighet att bilda familj och får barn vill jag dela ansvaret för barnet eftersom jag vill vara en viktig del i barnets uppväxt och liv. Men det måste vara ett beslut för mig och min familj. Det kan inte vara ett beslut som politikerna här i riksdagen ska fatta. Vår roll här är att skapa goda förutsättningar för familjernas frihet, för den ekonomiska tryggheten och för jämställdhet mellan föräldrarna. Därför är jag mycket glad över de förslag som nu läggs fram om stimulanser för en ökad jämställdhet mellan föräldrarna.

Jag vill därför avsluta med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner och reservationer.
(Applåder)

Anf. 99 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP):

Herr talman! Det är alltid spännande att gå upp i talarstolen en bit in i debatten, för det man ska säga har ofta redan sagts av kloka kolleger.

Som vi har hört är Sverige ett av de mest jämställda länderna i världen. Trots det har vi en bra bit kvar innan vi ser hel jämställdhet mellan män och kvinnor. Som vi hörde socialförsäkringsministern säga här tidigare i dag skiljer det i snitt 3,6 miljoner mellan en mans och en kvinnas snittinkomster under ett helt arbetsliv – och då har vi räknat lågt.

För att bli mer jämställda måste vi se över hur vi delar på förvärvsarbetet, hemsysslorna och barnen. I dag är det ytterst få, även om det finns en och annan stofil kvar, som tror att vi kvinnor är bättre föräldrar än män. Studier visar att ju jämnare uttag av föräldraförsäkringen man gör, desto mer jämställd kommer man att vara längre fram i livet. Båda föräldrarna är lika viktiga för barnen, och därför är det självklart att båda ska ta sitt ansvar och ta hand om barnen.

Vi ser en ökning, även om den går långsamt, mot ett mer jämställt uttag där papporna tar mer av föräldradagarna. 2008 införde vi i

alliansregeringen jämställdhetsbonusen, som skulle stimulera till ett jämnare uttag. Tyvärr var det ett krångligt system. Pengarna kom inte direkt, utan man fick dem i samband med skatteåterbäringen året därpå. Vi insåg att det inte var ett tydligt system, så vi gjorde om det. Numera får man utbetalningen i samband med att man får utbetalningen av föräldraförsäkringen.

Personligen tror jag mer på morötter än på piskor, och jag gillar systemet med jämställdhetsbonus. Tar man ut full jämställdhetsbonus kan man i dag få 13 500 kronor, och vi vill nu öka det till 19 500. Jag hoppas och tror att detta kommer att stimulera föräldrarna till ett ännu jämnare uttag av föräldrapenningen och i förlängningen ett mer jämställt samhälle.

Folkpartiets inställning till vårdnadsbidraget behöver jag inte redogöra för, för det har gjorts ypperligt av Miljöpartiet och Rickard Persson tidigare. Tack för det!

Vi som har haft småbarn vet att de alldeles för ofta, särskilt under de första åren av sina liv, är sjuka. De får virus som sprids och smittas mellan barnen. Som förälder har man i det här landet förmånen att få stanna hemma och vårda barnen – det vi allmänt kallar VAB. Enligt regelverket ska VAB anmälas till Försäkringskassan samma dag som barnet blir sjukt, vilket är lätt att glömma när man har fullt upp med att snya och trösta ledsna och sjuka barn.

Därför välkomnar jag förslaget att ta bort kravet på att man måste anmäla VAB till kassan den första dagen. Vi kan snart i lugn och ro ta hand om barnen – trösta dem och snya dem – och vänta med administrationen tills de har blivit friska.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

(Applåder)

Anf. 100 TERESA CARVALHO (S) replik:

Herr talman! Jämställdheten är ett område där Folkpartiet och Socialdemokraterna har flera närliggande ståndpunkter och där samsyn kan skönjas. Folkpartiet har liksom Socialdemokraterna drivit frågorna om att avskaffa vårdnadsbidraget och att reservera ytterligare en månad för vardera föräldern i föräldraförsäkringen. Det är två viktiga jämställdhetsreformer.

Nu har Folkpartiet aktivt tagit strid för att bevara vårdnadsbidraget – för att hålla fast vid det bidrag vars syfte är att uppmuntra människor att inte arbeta. Vårdnadsbidraget cementerar en familjepolitik där kvinnor förväntas ta hand om barnen och mannen om jobbet. Det cementerar en föräldrad maktstruktur mellan kvinnor och män. Dessutom går barn miste om förskolans pedagogiska verksamhet, och ofta är det de barn som behöver förskolan allra mest som drabbas.

Det förvånar och bekymrar mig att Folkpartiet har kompromissat bort delar av sin jämställdhetspolitik. I anförandet undvek Folkpartiet att redogöra för sin ståndpunkt gällande vårdnadsbidraget, man jag skulle gärna vilja höra ledamoten Emma Carlsson Löfdahl utveckla detta.

Jag undrar också om Folkpartiet kommer att stå upp för jämställdheten och den tredje reserverade månaden i föräldraförsäkringen när det kommer upp för omröstning i riksdagens kammare.

Anf. 101 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP) replik:

Herr talman! Jag är glad att du ställde frågan, Teresa Carvalho, så att vi kan utveckla det. Det här är nämligen en diskussion som har pågått, och man har frågat om Folkpartiet har frångått sin politik.

Svaret är: Nej, det har vi inte. Men precis som ni sitter i en regering tillsammans med Miljöpartiet och förhandlar om många frågor har vi suttit tillsammans med våra alliansvänner i regering. Vi förhandlade fram en budget som vi gick till val på, och det är den budgeten som röstades igenom i kammaren i förra veckan. Där är jag stolt över att vi har fått igenom en höjd jämställdhetsbonus, för det har vi kämpat hårt för.

Att vi däremot inte gillar vårdnadsbidraget är ingen hemlighet, och det står vi fortfarande fast vid.

Anf. 102 TERESA CARVALHO (S) replik:

Herr talman! Jag kan förstå att det är en sak att ni har tvingats göra kompromisser i regeringsställning, men nu sitter inte Folkpartiet längre i regeringen. Med tanke på det tycker jag att det är anmärkningsvärt och olyckligt att man ändå väljer att kompromissa bort sin jämställdhetspolitik – att man väljer en cementerad blockpolitik i stället för att vara med och bidra till jämställdhet och till att driva igenom viktiga jämställdhetsreformer som Folkpartiet uppenbarligen ställer sig bakom.

Det gläder mig ändå att höra att Folkpartiet är tydligt gällande vårdnadsbidraget, men det oroar mig som sagt att Folkpartiet aktivt har tagit strid för att behålla den reform som så tydligt har negativ inverkan på jämställdheten i vårt samhälle.

Jag hoppas dock att ni kommer att stå på er och rösta för att vara med och driva igenom en tredje reserverad månad i föräldraförsäkringen, vilket jag dessvärre inte fick något tydligt svar om alldeles nyss. En cementerad blockpolitik bidrar nämligen till att vi inte kan driva igenom en progressiv jämställdhetspolitik härifrån kammaren. Jag hoppas att Folkpartiet nästa gång chansen ges väljer att hoppa på tåget för att vara med och driva igenom en mer progressiv jämställdhetspolitik. Min avslutande fråga blir därför: Vågar vi hoppas på att Folkpartiet kommer att ansluta nästa gång chansen ges?

Anf. 103 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP) replik:

Herr talman! Vi gick till val som en alliansregering. Vi talade om för väljarna vad man skulle få för alternativ om man röstade på Folkpartiet och Alliansen. Det är det alternativet väljarna har fått. Socialdemokraterna kunde före valet inte redogöra för vad man skulle få för resultat i regeringen om man röstade på er.

Vi står fast vid det vi lovade väljarna, och det var den allianspolitik vi hade förhandlat fram. Det gäller inom alla områden, och det gäller även inom detta område.

Anf. 104 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut och avslag på reservationerna.

På frågan vad som skiljer den nuvarande regeringen från Alliansen är svaret, eller ett av svaren i alla fall, valfrihet – människors valfrihet.

Vänsterregeringen ogillar vårdnadsbidrag, har vi hört här, och valfrihet i barnomsorgen. De ogillar också valfrihet i föräldraförsäkringen. Valfrihet innebär nämligen att människor får fatta sina egna beslut utifrån sin egen situation och sina egna värderingar, och då kan det hända att man hamnar utanför Löfvens och Romsons mall.

Valfriheten tror jag är särskilt viktig för barnfamiljer. De beslut som familjen fattar får sedan en inriktning på många områden i livet. Familjen är på ett sätt den minsta beslutande makten i samhället. Nu finns det politiker, som vi hör här, som vill minska den makten och omyndigförklara föräldrarnas kapacitet att själva bestämma. Det är inte särskilt modernt och inte särskilt progressivt.

En undersökning från Novus från i år visar att åtta av tio föräldrar själva vill bestämma över fördelningen av föräldradagarna. I regeringens budgetproposition nämns en undersökning som Försäkringskassan har gjort 2012. Den visar att en stor majoritet av föräldrarna, 89 procent av kvinnorna och 85 procent av männen, är nöjda med den fördelning som de har gjort av föräldraledigheten. Det är till och med en ökning jämfört med resultatet av en liknande studie från 2003. Jag tycker att det är dags för vänsterregeringen att lyssna på dem som berörs av era förslag som beskär valfriheten.

Kristdemokraterna anser att det inte finns några som är bättre på att bestämma om familjens livspussel än föräldrarna själva. Familjer och barn har olika behov och olika förutsättningar. Ju mer fyrkantiga system som skapas, desto sämre passar de in i olika familjers vardag. Som småbarnsförälder behöver man få ökat handlingsutrymme för att få ihop sitt livspussel, inte tvärtom. Löfvens och Romsons mall fungerar inte för alla familjer.

Familjen är den viktigaste gemenskapen i samhället, och den behövs för att barnen ska få omsorg och fostran i en kärleksfull miljö. Jag vet inte hur många idrottsmän som har prisat sina föräldrar för att de alltid ställde upp och gjorde det möjligt för sonen eller dottern att växa och förverkliga sina drömmar.

Kristdemokratisk familjepolitik handlar alltså om att flytta makten från politikerna till föräldrarna. Staten och kommunerna ska skapa valmöjligheter, inte välja åt familjen. Vi föreslår därför att man öppnar upp för flera val såväl inom föräldraförsäkringen som inom barnomsorgen.

Vi har tillsammans i alliansregeringen bland annat infört ett vårdnadsbidrag som möjliggör för föräldrar att förlänga sin föräldraledighet tills barnet fyller tre år, från att det har fyllt ett år till tre år. År 2013 fanns det 7 500 barn vars föräldrar hade ett vårdnadsbidrag, och det fanns faktiskt i över hundra kommuner. Det första vänsterregeringen ville göra var att ta bort denna möjlighet.

Alliansen vill annorlunda. Vi håller fast vid att föräldrarna är bäst på att besluta hur de vill ordna sin barnomsorg. Vi vill med denna valfrihet och familjernas självbestämmande ge dem makten att vid köksborden bestämma och ge dem möjlighet för mer tid med sina små barn. Därför är det en glädje för mig att Alliansens partier säger ja till vårdnadsbidraget. Innebörden i vårdnadsbidraget är mer tid för barnen. Vem vill motsätta sig detta?

Syftet med föräldraförsäkringen och vårdnadsbidraget är att föräldrarna ska kunna få mer tid med barnen, inte att tvångsstyra kvinnors och mäns grad av förvärvsarbete. Småbarnsåren är under en mycket kort tid av ett långt förvärvsliv. Det måste då bli lättare att kombinera föräldraskap och arbetsliv för både pappor och mammor.

Herr talman! Jag vill till sist säga några ord om underhållsstödet.

Det är inte ovanligt att försäkrade får för mycket utbetalt till följd av att Försäkringskassan har räknat fel. Om mottagaren har handlat i god tro blir han eller hon inte återbetalningsskyldig. Detta gäller i stort sett alla ersättningar som betalas ut av Försäkringskassan, dock med undantag för underhållsstöd och bostadsbidrag. För dessa finns regler om så kallad strikt återbetalningsskyldighet.

Det strikta betalningsansvaret, då mottagaren inte är ansvarig för felet och inte heller har insett eller borde ha insett felaktigheten, är inte motiverat. I synnerhet då det drabbar personer som kan förväntas redan ha en utsatt ekonomisk situation är det angeläget att lagstiftningen ändras.

När Försäkringskassan med generaldirektören i spetsen besökte oss i utskottet svarade generaldirektören på en fråga från mig om att åtgärda orättvisan med det strikta återbetalningskravet, som i första hand drabbar kvinnor som har det här underhållsstödet, att det här skulle prioriteras. Han skulle se till att detta togs upp och åtgärdades. Det var naturligtvis något som glädde mig, herr talman.

Anf. 105 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! I förrgår besökte jag Källan i Fisksätra, en otroligt fin verksamhet. Bakom verksamheten står Stockholms Stadsmission, Svenska kyrkan, S:t Konrads katolska församling och Muslimernas

förening i Nacka. Nu inför julen packades det matkassar och slogs in julklappar till de många behövande som faktiskt året runt söker sig dit – arbetslösa, pensionärer och inte minst barnfamiljer och ensamstående föräldrar. Det är som sagt en otroligt fin verksamhet som man egentligen skulle önska inte behövdes, åtminstone inte med den inriktning som den har i dag. Varje vecka tar ungefär 400 personer del av det som sker på verksamheten Källan i Fisksätra.

Själv växte jag också upp i ett socialt utsatt område. Jag växte upp i Bergsjön i Göteborg. Även på den tiden hade församlingarna och civilsamhället i området en väldigt viktig roll att spela. De kunde tillhandahålla det där extra till familjer vars föräldrar inte hade råd att betala för de där fritidsaktiviteterna eller det där som man hörde att andra barn gjorde på loven.

Det är inte så det ser ut i Fisksätra i dag. Det som verksamheten Källan och många liknande verksamheter runt om i Sverige ägnar sig åt är att se till att människor kan överleva. Det är det vi pratar om här. Vi pratar om att man packar hygienvaror och packar torrvaror i matkassar. Varannan fredag delar de ut 200 kassar. De skulle kunna göra det varje dag, säger de.

Var fjärde ensamstående mamma i Sverige i dag får komplettera med försörjningsstöd för att klara sig under månaden. Det är Sverige 2014. Klyftorna har växt. Som jag sa tidigare har andelen fattiga bland arbetslösa, sjuka och förtidspensionärer tredubblats mellan 2004 och 2012.

Politik är på riktigt. Vi kan göra skillnad. De 300 kronor per månad och barn som nu inte blir av hade kunnat göra att den där ensamstående mamman haft råd att köpa den där vinterjackan till sitt barn. Nu får hon hämta den på verksamheten Källan i stället – om de har någon, vill säga.

Politik är på riktigt. Vi kan göra skillnad. En höjning av garantinivån i föräldraförsäkringen från 225 till 250 kronor låter inte mycket. Men det innebär 750 kronor i månaden för de barnfamiljer som har det sämst ställt. Det är på riktigt.

Något som också är på riktigt, skulle jag vilja säga, är det vi föreslår för att åstadkomma ett mer jämställt Sverige. Vi har stått här i dag och pratat om hur oerhört viktigt det är med fler arbetade timmar i svensk ekonomi. Det har vi alla från olika block slagit fast. Vi har också pratat om hur viktigt det är att vi har en tydlig arbetslinje.

Verkligheten är i dag den att det uppstår stora skillnader när det gäller jämställdhet mellan män och kvinnor när man bildar familj. Som flera har sagt tar kvinnor ut ungefär 75 procent av all föräldraledighet och 67 procent av all vab. Det skiljer ungefär 47 minuter per dag mellan män och kvinnor i det obetalda hemarbetet. Det tenderar i och för sig att öka när man bildar familj. De där 47 minuterna per dag, som innefattar snöskottning och lite annat, innebär under ett arbetsliv att kvinnor gör ungefär sex år mer av obetalt hemarbete. Det är de som tar ut den största delen av föräldraledigheten som också tenderar att ta på sig den större delen av det obetalda hemarbetet. Och detta håller i sig. Väldigt många kvinnor går också ned på deltid efter att ha bildat familj. Det är där vi ser att löneskillnaderna mellan män och kvinnor ökar. Det är där vi ser att möjligheterna till karriär glider isär. Detta är alltså på riktigt.

Det blir för mig oerhört märkligt när det går politisk prestige i frågor, precis som när man diskuterar den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen, som inte har varit effektiv. Under ett antal år har vi haft en jämställdhetsbonus i Sverige. De som har utvärderat den säger, liksom myndigheten som administrerar den, att detta inte ger den effekt som politikerna vill åstadkomma, nämligen ett mer jämställt uttag av föräldraförsäkringen.

Den första vikta månaden i föräldraförsäkringen infördes 1995 på initiativ av en borgerlig regering. Inte minst Folkpartiet var drivande. Sedan införde en socialdemokratisk regering den andra vikta månaden i föräldraförsäkringen. Och vi vet att vikta månader har effekt. Då händer det grejer. Därför är det väldigt märkligt att man i Sveriges riksdag inte kan bli överens om något som har en så tydlig effekt på hur samhället utformas, på jämställdheten i samhället och inte minst på jämställdheten på arbetsmarknaden.

Om kvinnor deltog i arbetslivet i lika hög utsträckning som män, arbetade lika mycket som män, hade lika högt arbetskraftsdeltagande, skulle svensk bnp öka med 358 miljarder per år. Vill vi ha fler arbetade timmar i svensk ekonomi är det här viktiga reformer. Inte minst är det viktigt för de kvinnor och de pensioner som vi pratade om nyss. Det här är nyckelfrågor.

I stället vill man hålla fast vid en jämställdhetsbonus som inte fungerar och ett vårdnadsbidrag som går på tvärs med arbetslinjen. Det har inte att göra med vad man bestämmer vid köksbordet. Det finns ingen annan socialförsäkring i Sverige som har den utformning med överlåtelse rätt som föräldraförsäkringen har. Skulle vi ha utformat en föräldraförsäkring i dag hade den inte sett ut på det här viset. Det kan jag nästan garantera. Det här behöver vi ta ansvar för.

(Applåder)

Anf. 106 TINA GHASEMI (M) replik:

Herr talman! Jag vill inleda med att tacka statsrådet för att hon är här i dag. Det är en lång debatt som rör många utgiftsområden. Jag vill berömma statsrådet för att hon tar debatten i kammaren med oss ledamöter.

Du tog upp många delar, statsrådet. Jag tänkte fokusera på och lyfta fram en av dem. Du nämnde underhållsbidraget. Om föräldrar inte kommer överens om underhållsbidrag kan barn få underhållsstöd från Försäkringskassan. På er låter det nästan som att det här är ett bidrag från staten. Men den betalningsskyldige föräldern ska betala tillbaka hela eller delar av beloppet. För att påminna om fakta i sak handlar det alltså inte om att staten ger ett rent bidrag, utan staten kommer sedan att begära in pengar av den betalningsskyldige föräldern.

Ni lyfter fram det här med 300 kronor. Det är som att ge ett lillfinger på högra handen men sedan äta upp hela vänsterhanden. Samtidigt som ni förespråkar 300 kronor ytterligare i underhållsstöd slopar ni nämligen den så kallade fritidspengen, som alliansregeringen införde och som uppgår till 3 000 kronor. Fritidspengen är riktad till skolbarn i ekonomiskt utsatta hushåll och är till för att barnen ska kunna delta i fritidsaktiviteter, som dans, fotboll eller simskola. Ni rödgröna vill i er budget slopa det här från årsskiftet, med stöd av Vänsterpartiet.

Jag tycker att diskussionen blir oerhört motsägelsefull. Ni kritiserar alliansbudgeten för att vi har 300 kronor mindre i underhållsstöd, samtidigt som ni slopar ett bidrag på 3 000 kronor direkt riktat till fritidsaktiviteter för de mest utsatta barnen.

Anf. 107 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)
replik:

Herr talman! Jag tackar för inlägget. Det gläder mig som sagt att det uppenbarligen finns ett stort engagemang för den situation som många ensamstående mammor och pappor har.

Det finns föräldrar som är beroende av underhållsstödet. Det är pengar till föräldrar som verkligen lever på marginalen. 300 kronor är 300 kronor, men i många fall är det fråga om familjer med flera barn, inte minst familjer med annan etnisk bakgrund. För dem kan dessa 300 kronor per barn och månad innebära en väldigt stor skillnad.

Jag tror att vi framöver måste titta ganska noga på den situation vi har i Sverige. Vi har i dag till exempel på bordet en rapport från Rädda Barnen som belyser att det är oerhört tufft på olika sätt för många i miljonprogramsområdena nu. Fattigdomen för barn växer. Vi kommer säkerligen att behöva vidta många olika åtgärder för att förbättra situationen för dem som har det absolut sämst.

Anf. 108 TINA GHASEMI (M) replik:

Herr talman! Jag säger inte emot statsrådet Strandhäll när det kommer till underhållsstödet. Det är säkert en väldigt viktig åtgärd. Men medan ni står i talarstolen och kritiserar Alliansen för att vi inte har ett höjt underhållsstöd i den här budgeten ger vi med vår politik 3 000 kronor till en fritidspeng.

Med andra ord innebär det att ni ger 2 700 kronor mindre, eftersom ni vill avskaffa fritidspengen i er budget. Det föreslår ni från årsskiftet. När ni förespråkar ett underhållsstöd men inte en fritidspeng blir argumentationen väldigt märklig. Därför menar jag att man får vara väldigt försiktig när man debatterar hur man förhåller sig till saker och ting.

Anf. 109 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)
replik:

Herr talman! Du talar om fritidspeng, Tina Ghasemi. Menar du 3 000 kronor per barn och månad? Jag tänker på din jämförelse där. Du får nog förtydliga det för mig.

(TINA GHASEMI (M): Jag har ingen replik kvar, så jag kan inte göra det.)

Du får återkomma till det sedan, för jag fick inte riktigt ihop det.

När vi talar om underhållsstödet är det utformat på ett sådant sätt att det kan gå till det familjen har behov av. Det kan till exempel vara mat, en vinterjacka, termobyxor, eller om man ska ha någon fritidsaktivitet för den delen till fritidsaktiviteter.

Fritidspengen som den är konstruerad, vad jag förstår, är vikt för att gå just till fritidsaktiviteter. För mig är det två väldigt olika saker som vi talar om när man ställer dem emot varandra.

Jag för min del står och talar om familjer som inte får ihop till mat i månaden eller till kläder till barnen. Det är kanske en prioritet för väldigt många.

Det är min absoluta uppfattning att man också ska ha råd till fritidsaktiviteter och att barn även i dessa områden ska fullt ut ha rätt att delta i samhället på lika villkor. För mig talar vi om lite olika saker här.

Anf. 110 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr talman! Tack än en gång, ministern, för att ni är med i alla debatterna här i dag.

Ministern sa tidigare att de flesta som använder vårdnadsbidraget är kvinnor med etnisk bakgrund, och det var liksom ett problem. Jag ställer frågan till socialförsäkringsministern: På vilket sätt gör det de föräldrarna till sämre föräldrar? Är de inte lika viktiga för sina barn som andra föräldrar?

Detta handlar om en tid från ett år tills barnet fyller tre år. Jag betror föräldrarna, oavsett vilken etnisk bakgrund eller vilket sammanhang de kommer ifrån, att kunna bestämma själva. Jag tror att de personer som kommer till oss, invandrarkvinnor, också kan fatta lika bra beslut som andra föräldrar som har vuxit upp och blivit föräldrar här i Sverige. Jag undrar: Vad är problemet?

Anf. 111 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S) replik:

Herr talman! Jag till tacka Roland Utbult för att han ställer frågan så att jag får en möjlighet att tydliggöra detta.

Som det ser ut i dag med vårdnadsbidraget i de utvärderingar som är gjorda kan man se att det finns en överrepresentation bland familjer som står längre från arbetsmarknaden. Av dem som ansöker om vårdnadsbidrag är det en kvinna på 92 procent av ansökningarna.

När det gäller delen som handlar om att det finns en viss överrepresentation av kvinnor med annan etnisk bakgrund och den problematik som eventuellt skulle kunna finnas med det relaterar det till att det tyvärr är så att det är en grupp som har ännu svårare att komma in på svensk arbetsmarknad.

I de fallen är det kontraproduktivt om de dessutom hamnar i en situation där de uppbär ett vårdnadsbidrag som kanske isolerar dem från möjligheten att komma in på svensk arbetsmarknad och ta del av aktiva insatser för att komma in på arbetsmarknaden under de år som de är hemma med ett vårdnadsbidrag.

Dessutom kanske barnen som finns i de familjerna hade behövt komma i kontakt med svensk förskola för att lära sig språket och sedermera ha med sig det i en snabbare integration in i det svenska samhället.

Det är inget misstroende på något sätt mot någon. Däremot har vi en situation där detta är grupper som står ännu längre från arbetsmarknaden och som har ännu svårare att komma in.

Anf. 112 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr talman! Tack, socialförsäkringsministern, för svaret och för förtydligandet. Jag tror att ministern har rätt känsla för detta. Jag är inte orolig på så sätt. Jag ville bara få det förtydligat att våra invandrarföräldrar som kommer har minst lika bra kapacitet att bestämma som våra infödda föräldrar, om jag kallar dem så.

Sedan skulle jag vilja att ministern hjälper mig med en sak. Det gäller något som ledamoten Teresa Carvalho sade. Det fungerar så med replikrätten att jag som hela tiden kommer sist på talarlistan inte har chans att ta replik på dem som är före. Teresa hade jag tyvärr inte chans att ta replik på. Jag får alltid vänta till sist, och sedan kastar sig alla förhoppningsvis över mig.

Teresa Carvalho hade ett anförande här. Hon sade att vårdnadsbidraget håller borta kvinnor från arbete. Det gör egentligen också föräldraförsäkringen i så fall. Du får ledigt från arbetet för att vara hemma med hjälp av vårdnadsbidraget. Poängen med båda reformerna är att man ska vara hemma med sina barn. Det är väl ingen som vill skrota föräldraförsäkringen.

Du talar här om att det är väldigt många kvinnor som har vårdnadsbidrag, och det är sant. Men det finns också män som har det. Precis som med föräldraförsäkringen så hoppas vi att det ska vara fler män som tar del av det.

Jag skulle vilja att du hjälper mig. Föräldrarna är de som kan bestämma detta bäst. Vad är problemet med att föräldrarna får sitt självbestämmande och sin egenmakt i frågan om vårdnadsbidraget?

Anf. 113 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)
replik:

Herr talman! Om man ska vara riktigt noga har vi i dag i Sverige en individualiserad föräldraförsäkring. Den är individualiserad med en överlåtelse rätt. Det är den enda socialförsäkring som är konstruerad på det viset.

Det innebär att såväl mammor som pappor har rätt till sina dagar. Vi har ett ojämställt samhälle där det finns en strukturell ojämställdhet som till exempel innebär att kvinnor ofta har lägre löner när de kommer in på arbetsmarknaden. Det gör att de i samtalet vid köksbordet kanske inte har direkt jämställda förutsättningar när de sätter sig ned och talar.

Det är kanske ofta så att kvinnan är den som har den lägre lönen. Det blir därmed mer ekonomiskt fördelaktigt för familjen ifall det är kvinnan som är hemma. Inte minst i LO-familjer är detta kanske en problematik.

Som Roland Utbult själv sade tror också vi att det är oerhört viktigt att såväl mammor som pappor är hemma, inte minst med tanke på barnens rätt. Man har rätt till båda sina föräldrar även när man är liten och att man har både en far och en mor som är villiga att ta del av ansvaret.

Faktum är att för de flesta barn är det i genomsnitt så att kvinnor tar ut 80 procent av all föräldraledighet. Tycker vi att det är rimligt 2014 med de konsekvenser som vi också har målat upp att det får för kvinnors arbetsliv i övrigt och inte minst för kvinnors pensioner?

Anf. 114 PATRIK ENGSTRÖM (S):

Herr talman! När man kommer sist på talarlistan är det mycket som redan är sagt. Men jag tänkte försöka säga någonting i alla fall, nämligen följande:

Politik handlar mycket om att vilja, och politik handlar mycket om att prioritera. SD valde att stödja de borgerliga partiernas budgetalternativ i stället för sitt eget. Det innebär tyvärr att anslagen i utgiftsområde 12 blir 784 miljoner lägre än med regeringens budgetalternativ. Detta får naturligtvis konsekvenser.

I dag debatterar vi vad vi vill göra och om vi ska satsa mer eller mindre på barnfamiljerna. Jag är övertygad om att debatten kommer att fortsätta i den kommande valrörelsen. Vi i S, MP och V är beredda att satsa på barnen.

För det första: Vi vill höja föräldrapenningen på grundnivå från 225 till 250 kronor per dag. Skälen till det är uppenbara. En höjd grundnivå når framför allt unga föräldrar som inte har hunnit etablera sig på arbetsmarknaden eller dem som av andra skäl inte uppfyller kraven på att få föräldrapenning på sjukpenningnivå. Dessa hushåll löper högre risk för ekonomisk utsatthet.

En höjd grundnivå kommer att öka hushållens ekonomiska standard med ca 750 kronor per månad om 30 ersättningsdagar tas ut. Højningen stärker helt enkelt ekonomin för barnfamiljshushåll med låga inkomster, och det är fördelningspolitiskt träffsäkert.

För det andra: Vi vill höja underhållsstödsbeloppet med 300 kronor per månad och barn. Skälen är också här uppenbara. Ensamstående föräldrar har en knappare ekonomi än föräldrar som är gifta eller sambor. Detta gäller särskilt ensamstående mammor.

Dagens underhållsstöd täcker inte hälften av normalkostnaden för barnet när hänsyn har tagits till barnbidraget. Detta gäller särskilt de äldre barnen. Att höja underhållsstödsbeloppet är fördelningspolitiskt träffsäkert.

Jag vet inte om det är en tillfällighet, men underhållsstödets belopp har inte höjts sedan 2006. Det är åtta år sedan. Den senaste højningen gjordes av en socialdemokratisk regering, så det kanske inte är någon tillfällighet. Nivån för underhållsstödet är helt enkelt inte en prioriterad fråga för de borgerliga partierna.

Herr talman! Vi vill se en omfördelade profil på familjepolitiken. En grundläggande strävan för oss är att skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor för alla barn. Det är därför vi vill höja föräldrapenningen på grundnivå, och det är därför vi vill höja underhållsstödsbeloppet. Vi anvisar 83 909 miljoner kronor för utgiftsområde 12 för 2015, vilket är 784 miljoner mer än de borgerliga partierna.

Jag yrkar bifall till S, MP:s och V:s reservationer under punkt 1 och 10 och ställer mig bakom våra särskilda yttranden.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU4
Utgiftsområde 8 Migration (prop. 2014/15:1 delvis)
föredrogs.

Migration

Anf. 115 CARINA OHLSSON (S):

Herr talman! Nu ska vi debattera socialförsäkringsutskottets fjärde betänkande för dagen. Det handlar om migration. Utskottet tillstyrker regeringens budgetproposition om förslag om anslag för utgiftsområdet. Därför yrkar jag och Socialdemokraterna bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Herr talman! Snart går vi på julleidighet. Många av oss, kanske alla, kommer då som jag att fira jul ihop med nära och kära. Även om den politiska situationen är rörigare än brukligt här i riksdagen kanske man lyckas glömma det i några timmar eller under några dagar. Men även om situationen är rörig är den inte jämförbar med hur det ser ut i många länder som befinner sig i krig och konflikt.

Vi vet att 54 miljoner människor befinner sig på flykt i världen. Det är viktigt, när vi tänker på detta, att Sverige har och ska ha en human asylpolitik och vara en fristad för den som flyr förföljelse, krig och förtryck. Allt fler söker skydd undan krig och förföljelse. Antalet flyktingar och fördrivna i världen är det högsta sedan andra världskriget.

En betydande orsak till detta är den eskalerande konflikten i Mellanöstern, som har drivit miljontals människor på flykt. Hittills har närmare 3 ½ miljon syrier flytt till Libanon, Jordanien, Irak och Turkiet. Samtidigt pågår flera andra allvarliga konflikter i världen som tvingar många människor att fly, i första hand inom landet eller till något angränsande land. Under 2014 har också antalet asylsökande eritreaner ökat, och för 2015 gör regeringen en bedömning som säger att fler än hälften av antalet asylsökande till Sverige kommer att komma från Syrien och Eritrea.

Precis nu i dagarna har vi kunnat se en fotoutställning här i riksdagen. Det är flyktingar som har kommit till Edsbyn som är porträtterade. Vi kan läsa vad till exempel Marame från Syrien säger: Jag trodde att alla mina drömmar dog under kriget i Syrien. Men här och nu har jag börjat drömma igen. Ghebriela från Eritrea säger: När min son går ut vet jag att han kommer tillbaka.

Detta är fantastiska ord från någon som har varit i en sådan situation. Det speglar också människors kraft att komma tillbaka och fortsätta att drömma om och hoppas på livets förutsättningar och framtid.

Sammantaget görs bedömningen att antalet asylsökande liksom antalet personer som ansöker om uppehållstillstånd som anhöriga till någon som beviljats uppehållstillstånd som skyddsbehövande kommer att fortsätta ligga på en mycket hög nivå under 2015 och framåt. Därför måste alla Sveriges kommuner ta ett solidariskt ansvar för mottagandet.

Boendeplaneringen inom asylmottagandet utmanas därmed. Därför understryker ett enigt utskott vikten av att Migrationsverket ska ges möjlighet att driva boende i egen regi i syfte att säkerställa tillräcklig kapacitet. Myndighetsorganisationen vid mottagande av nyanlända behöver också ses över.

Översynen ska leda till förslag som säkerställer att kommunernas mottagande av nyanlända invandrare motsvarar behovet. På så sätt kan dagens situation där många tvingas vänta alldeles för länge på en kommunplats undvikas. Den ska också leda till förbättrade planeringsförutsättningar för kommunal verksamhet.

Vi vet att Migrationsverket kommer att expandera. Under 2015 kommer verket att ha över 5 500 anställda. Man kommer också att finnas på fler orter i landet. Redan nu arbetar de anställda sjudagarsvecka och även i skift.

För att Sverige ska kunna fortsätta bedriva en human och rättssäker asylpolitik och för att upprätthålla långsiktigheten måste asylprocessen vara så kort som möjligt med bibehållen rättssäkerhet och också ha ett tydligt avslut. Människor som har beviljats uppehållstillstånd ska så snabbt som möjligt påbörja sin etablering i det svenska samhället.

Därför tillkännager riksdagen för regeringen att en offentlig utredning tillsätts som bör lämna förslag på ett system för mottagandet som främjar en snabb etablering. Detta vet jag att också regeringen tycker är angeläget. Det kan till exempel handla om att de asylsökande kan börja lära sig svenska, att barnen får möjlighet till förskola med mera.

Det finns goda exempel, bland annat i min egen region Västra Götaland. Om detta har jag kunnat läsa i min lokaltidning, Nya Lidköpings-Tidningen. Där har funnits rubriker om syriska läkare som utbildas i expressfart. En annan rubrik har varit "Utländska läkare räddar sjukvården".

För två år sedan flydde Maher Abbas och hans familj från Syrien. Nu jobbar han som barnläkare på sjukhuset i Skövde. Hans kommentar till detta är: Det känns skönt att jag kan klara mig själv. Jag behöver inget ekonomiskt stöd och betalar skatt.

För att få än fler goda exempel är det viktigt att förbättra effektiviteten och öka samarbetet mellan Migrationsverket och andra berörda myndigheter såsom domstolar, Sveriges Kommuner och Landsting och även med civilsamhället. Jag vet att detta är på gång, och troligtvis kommer ministern att redogöra för det i sitt anförande senare. Det är viktigt att öka kunskapen om hur processen från asylansökan till etablering eller återvändande fungerar, kontinuerligt följa och analysera utvecklingen och vidta nödvändiga åtgärder.

Som jag sa tidigare är det viktigt att alla kommuner tar sin del av ansvaret för migrationen. Tyvärr är det inte på det sättet i dag. Det är också viktigt att hela EU och Europa tar sin del av ansvaret för en bra etablering för så många som vi behöver ta emot när de flyr från krig, konflikter och tortyr.

(Applåder)

Anf. 116 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! Sverige är ett bra land, och jag är stolt över att kalla mig svensk. Vi lever i frihet, demokrati och välfärd. Men tyvärr är inte allt bra. Det är långt ifrån bra.

År 2012 registrerades hela 19 000 nya pensionärer hos kronofogden. Och vi har 800 000 pensionärer som i dag lever helt eller delvis på garantipension; det innebär i dag 7 000 kronor för en gift pensionär eller drygt 7 800 kronor för den som är ogift.

Antalet vårdplatser i Sverige har minskat. I genomsnitt är antalet disponibla vårdplatser per tusen invånare 2,7. Det är under EU-snittet på 5,3. Norge och Danmark har ca 20 procent fler vårdplatser än Sverige. Och Finland har mer än dubbelt så många vårdplatser som Sverige.

År 2013 personupplärdades 10 procent färre brott än föregående år. Den svenska skolan är i förfall. Och antalet utanförskapsområden ökar. Listan med saker som inte är bra kan tyvärr göras mycket lång. Den kan göras lång på grund av ett kapitalt misslyckande när det gäller prioriteringspolitik. Politik handlar om prioriteringar, oavsett vad övriga partiers ledamöter i denna kammare tycker om det.

Det finns ett område som vare sig de rödgröna eller Alliansen vill omvärdera. Det är invandringspolitiken. Nyligen släppte Migrationsverket sin uppdaterade kostnads- och verksamhetsprognos. Av den framgick det att prognoserna revideras upp kraftigt. Kostnaderna väntas öka ytterligare, med 17 miljarder kronor. Det är utöver de enorma summor som regeringen redan har budgeterat för. Det är minsann ingen som ifrågasätter det, förutom Sverigedemokraterna. Vi är de enda som vågar diskutera frågan om prioriteringar öppet.

Vi anser inte och kommer aldrig att anse att Ulla, Sven-Erik eller Gudrun ska vanvårdas på sina äldreboenden för att pengarna i stället pumpas in i en totalt havererad massinvandringspolitik. I grunden handlar det om enkel matematik. Den borde i alla fall vara enkel för de allra flesta. Ju fler som kommer hit, desto högre kostnader får vi och desto mindre pengar blir det kvar till trygghet och välfärd. Enligt Migrationsverket antas så många som 187 900 nya personer komma till Sverige under nästa år. Då handlar det endast om flyktingar, anhöriginvandrare och arbetskraftsinvandrare.

Sverige är och ska vara ett öppet land. Det står jag bakom. Men när invandringen till ett litet land på drygt nio miljoner människor börjar närma sig 200 000 per år har det gått för långt. Vår inställning är ett tydligt och bestämt nej till fortsatt massinvandring till Sverige. Sverigedemokraterna vill skapa en invandringspolitik som är human, effektiv, konsekvent och rättssäker. Vi vill göra den mer ansvarsfull genom att begränsa invandringen i förhållande till vad Sverige som land klarar av, precis som våra grannländer har gjort. Vi vill göra flyktingpolitiken effektiv genom att för mindre pengar kunna hjälpa fler i närområdet.

Våra viktigaste förslag är för det första skärpt asylinvandring. Det kan vi uppnå genom att efterleva Dublinförordningen och begränsa flyktinginvandringen till en mindre mängd flyktingar som uppfyller kraven i FN:s flyktingkonvention samt ett antal kvotflyktingar.

För det andra måste vi införa strikta försörjningskrav för anhöriginvandrare. Naturligtvis ska individer som har kommit till Sverige kunna återförenas med sina familjer. Det är en självklarhet. Men då ska den här boende invandraren ansvara för försörjningen. Det är ett fullt rimligt krav tycker vi. Det tycker sannolikt de allra flesta, förutom ni övriga i kammaren.

För det tredje måste vi ändra arbetskraftsinvandringen och göra den behovsprövad. Det är inte rättvist att Sveriges nära 400 000 arbetslösa inte bara ska behöva konkurrera med varandra om de jobb som finns utan även med billig lågkvalificerad arbetskraft från andra länder. Vi har

tidigare lämnat förslag på ett blåkortssystem som garanterar att de som kommer hit varken konkurrerar ut inhemsk arbetskraft eller blir en belastning för samhället genom låga löner. Tillsammans kan vi på riktigt bromsa den oresonliga utveckling som vi nu ser i prognoserna.

Det finns även en annan aspekt av nuvarande invandringspolitik som jag vill passa på att lyfta upp i denna debatt. Det handlar om kommunerna. Det är inte nog med att statens finanser urholkas; utvecklingen är liknande för kommunerna runt om i vårt land.

I en pilotstudie som Migrationsverket och SKL har gjort konstateras det att kostnaderna för invandringen vida överstiger de ersättningar som kommunerna får från staten. Ersättningen för kostnader för förskolan är så låg som 55 procent av kommunernas ökade kostnader. För skolan ligger den på ca 80 procent.

Inom nästan samtliga politikområden talas det varmt om det kommunala självstyret. Men i detta fall tvingas kommunerna lägga sig platt. Trots att de själva har bäst insikt i vilka förutsättningar som finns i kommunerna förutsätts det i dag att alla kommuner ska ta ansvar. Det är ett ansvar som de aldrig har bett om och som de i många fall inte klarar av. Sverigedemokraterna förespråkar ett riktigt kommunalt självbestämmande, även i detta fall.

I regeringens budget utgör de sammanlagda kostnaderna för utgiftsområde 8 för 2015–2018 hela 65,3 miljarder. Om man lägger till den starkt länkade kostnaden för utgiftsområde 13 Integration uppgår summan till 151,6 miljarder. Om man lägger till Migrationsverkets ytterligare behov på 17 miljarder ges 168,6 miljarder. Och då är välfärdskostnaderna fortfarande inte medräknade.

Ni ser att dagens situation inte håller. Det förstår vem som helst. I vårt budgetförslag har vi skurit ned kraftigt på dessa anslag och prioriterar i stället en återuppbyggd välfärd för både unga och gamla.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag vara tydlig med att jag och Sverigedemokraterna står bakom samtliga SD-reservationer i betänkandet men för tids vinnande yrkar jag enbart bifall till reservation 1.

(Applåder)

Anf. 117 CARINA OHLSSON (S) replik:

Herr talman! Jag har mycket svårt att förstå den logik som Markus Wiechel använde sig av i talarstolen när det gäller äldreomsorgen och pensionärernas situation efter att Markus Wiechel aktivt har tagit ställning för en budget som innehåller lägre anslag på dessa områden. Markus Wiechel tog också upp förskola med mera, och där är det samma sak. Markus har röstat för en budget som har ett lägre anslag på de områdena.

När ramarna antogs här i kammaren röstade alla åtta partier på samma budgetram. Men sedan förstår jag inte logiken. Markus hävdar att man har två förslag och väljer vilket som man debatterar vid olika tillfällen. Jag skulle gärna vilja ha klarhet i detta. Jag brukar beteckna mig själv som normalbegåvad, men det här övergår mitt förstånd. Jag förstår inte hur man kan debattera två budgetar samtidigt och också välja i vilket sammanhang som man ska hävda den ena budgeten framför den andra. Här skulle jag gärna vilja ha ett klargörande.

Ni hade ju kunnat ta ställning på ett helt annat sätt för att säkra och trygga äldreomsorg, sänka skatten för pensionärer, mer pengar till förskola och skola – det som du pratar om som välfärdens förutsättningar. När väljer ni det ena eller det andra?

Anf. 118 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Carina Ohlsson! Vi har röstat för Sverigedemokraternas budget. Det är Sverigedemokraternas budget som vi står bakom.

Vi är invalda i Sveriges riksdag för att ta ansvar, och vi vill företräda en politik som skapar en positiv samhällsutveckling. Det går före en eventuell praxis som de andra partierna har skapat.

Vårt ansvar här i Sveriges riksdag är att föra en politik för Sveriges bästa, och det gör vi genom att gå emot massinvandring, vilket övriga partier förespråkar. Det är massinvandringen som orsakar väldigt många problem.

Anf. 119 CARINA OHLSSON (S) replik:

Herr talman! Då undrar jag om Markus Wiechel har varit ute och sett hur verksamheterna ser ut när det handlar om äldreomsorg, förskola och det exempel från Västra Götalandsregionen som jag tog upp om läkarbristen. Man har nu varit ute och sökt efter läkare och anordnat ett valideringssystem och undervisning i "sjukvårdssvenska". Det spelar ingen roll om det är läkare från Holland, Spanien, Syrien och så vidare.

När det gäller de samhällsekonomiska konsekvenserna nämnde jag i talarstolen exemplet om Maher Abbas. Han är alltså utbildad barnläkare och kunde börja jobba efter ett och ett halvt år. Markus Wiechel kan kanske räkna ut hur mycket detta sparar, om man nu ska se människor som siffror. Markus Wiechel sade ju att det inte går att förena, men vi ser ju tydligt att det går.

Jag tog upp exempel om barnomsorg, förskola och äldreomsorg, medan Markus tog upp exempel på det som är traditionellt svenska namn. Det är ganska vanligt att de anställda inom äldreomsorgen har namn som Jasmine, Abbas, Helena, Fatima. Det är inte traditionellt svenska namn, men det finns en förkärlek för att lyfta fram – det har vi ju hört hela dagen här – fosterland och annat. Man säger att man står för alla medborgare, men hur drar man då gränsen för vad som är medborgare? Hur ser man på lönsamheten? Och hur ser man på om den personalen skulle tas bort från verksamheterna?

Anf. 120 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Till att börja med är det väldigt populärt bland företrädare för såväl övriga oppositionen som för regeringen – som Carina Ohlsson företräder – att lyfta fram alla de positiva följderna av den invandringspolitik som i dag förs i Sverige. Man lyfter också fram högkvalificerad arbetskraft såsom läkare, som vi faktiskt är i stort behov av i dag.

Som jag sade i mitt anförande är Sverigedemokraterna för den sortens invandring. Enligt blåkortsdirektivet som vi har föreslagit här i Sveriges riksdag ska personer som vi är i behov av fortsatt kunna komma till

Sverige och bidra. Det är en självklarhet för oss. Jag ser inte riktigt hur man kan blanda in detta i kritiken mot vår invandringspolitik.

Sedan kan jag passa på att säga att när det gäller verksamhetsbesök har jag och även andra sverigedemokrater besökt flera verksamheter och sett vilka insatser många människor som har kommit till Sverige gör, men det har ingenting att göra med de problem som skapas på grund av att det är alldeles för många som kommer hit och belastar systemen. Det var det som jag lyfte fram i mitt anförande, vilken belastning det är för samhället i stort. Skulle det bara handla om de människor som kommer hit och bidrar väldigt mycket till Sverige skulle det inte vara något problem. Men det är ett problem, och det ser i stort sett alla utom vissa politiker i denna kammare.

Anf. 121 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Asylrätten, rätten att söka och få internationellt skydd undan förföljelse, kom till efter andra världskriget och Förintelsen. Miljontals människor miste sina liv i nazisternas koncentrationsläger, och vi lovade varandra att vi inte skulle låta det hända igen. Vi skulle inte vända bort blicken när människor riskerar att utsättas för den mest fruktansvärda behandling som går att föreställa sig, utan vi skulle skapa internationella regler för skydd. Genèvekonventionen kom till 1951 och dess tilläggsprotokoll 1967.

Människor har rätt till en fristad undan förföljelse och vi ska behandla dem som tvingas fly på samma sätt som vi själva skulle vilja bli behandlade om vi var tvungna att fly. De löften som vi gav varandra när vi skrev under de här konventionerna provas nu.

Inte sedan andra världskriget har så många människor varit på flykt i världen som nu. Människor flyr undan diktaturen i Eritrea, krig i Somalia, minoritetsförtryck i Burma eller Myanmar, inbördeskriget i Syrien och norra Irak. Det är när asylrätten ifrågasätts som det är som viktigast att stå upp för den. Det är när många människor tvingas på flykt som medmänsklighet behövs som mest.

Och tyvärr är det just när asylrätten behövs som bäst som röster höjs för att vi ska göra mindre och rädda färre. Borgerliga ledarsidor vill minska ”volymerna”, precis som om begreppet volym vore en synonym till begreppet människa. Inte för att de ifrågasätter behovet av skydd för asylsökande från Syrien, för det råder inget tvivel om den fruktansvärda situation som de har flytt ifrån, utan för att de tycker att vi ska sätta en gräns för hur många vi ska försöka rädda.

Inbördeskriget i Syrien har pågått i över tre års tid. Över tio miljoner syrier har tvingats lämna sina hem. Tre miljoner har lyckats lämna landet och de allra flesta av dem bor i flyktingläger i krigets närhet i grannländer som Turkiet, Libanon och Jordanien.

Jag besökte ett flyktingläger precis på gränsen mellan Syrien och Turkiet i våras och såg den misär som livet i ett flyktingläger är. Det fungerade så klart okej för stunden och gav ett tillfälligt skydd, men det var knappast en permanent lösning för de många tusen personer som bodde där. På sjukhuset i närheten av lägret vred sig ett litet barn i smärta efter att ha träffats av granatsplitter.

En månad efter att jag besökt det smällde en bomb där som dödade och skadade ett tiotal syriska flyktingar på väg ut ur Syrien. Människor

ska inte tvingas leva och dö i flyktingläger i länder som är betydligt sämre rustade än de rika länderna i EU för att ge flyktingar ett gott mottagande och trygg fristad.

Några få lyckas ta sig från krigets Syrien till Europa och Sverige. Det är inte lätt eftersom det inte finns några lagliga sätt för asylsökande att ta sig till Europa. Om du antas söka asyl får du inte visum och är därför utlämnad till flyktingsmugglare. Flyktingar måste betala mycket pengar och ge sig ut på farliga resor över Medelhavet med livet som insats.

Hittills i år har över 3 000 personer dött på sin flykt till Europa. Medelhavet håller på att förvandlas till en kyrkogård. Det är en situation som går att förändra. Att människor dör på sin flykt till Europa är ingen naturlag. Vi kan ta vårt ansvar för människor på flykt genom att skapa lagliga vägar in för asylsökande, och gör vi inte det är vi delansvariga till att människor mister sina liv i jakten på frihet.

Jan Egeland, generalsekreterare för Norska Flyktinghjälpen, menar att den förvärrade situationen och det hårdnade klimatet vi nu ser i Syriens grannländer är orsakade av europeiska länders strategi att säga att de i stället ska hjälpa på plats. Det har lett till att Syriens grannländer känner att det räcker och stänger gränserna för de flyktingar som är kvar i Syrien.

Egeland menar att ”det som behövs är att andra, förutom grannländerna tar emot många, många fler syriska flyktingar. Annars får vi leva med att vi stått och sett på medan människor vi hade kunnat rädda istället dör.” Det är just det som det handlar om. Ska vi stå och se på medan människor som vi hade kunnat rädda dör? Ska de som kommer efter oss tänka tillbaka på vår tid och se att vi var en del av förtrycket eller ska de se att vi tog strid för människovärdet, för varje människas rätt till liv?

Olle Wästberg citerade 2012 Raoul Wallenberg, som lyckades rädda 100 000 judar undan en säker död, bland annat genom att dela ut svenska skyddspass under andra världskriget. Så här sa Wallenberg 1945 om varför han tog oerhörda risker för att rädda andra: ”För mig finns inget annat val. Jag har åtagit mig denna uppgift och jag skulle aldrig kunna återvända till Stockholm utan att veta med mig att jag gjort allt som står i mänsklig makt för att rädda så många judar som möjligt.”

Vi har all anledning att känna en enorm stolthet över det som Raoul Wallenberg åstadkom. Hur vi agerar nu kommer att avgöra hur de som kommer efter oss ser på oss och på vår tid. Varje människoliv räknas.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 122 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att säga att jag har stor respekt för Maria Ferm. Hon drivs av en strävan att hjälpa utsatta människor, och det är tydligt att hon har ett starkt engagemang gällande de här frågorna.

Det har jag också. Skälet till att jag över huvud taget engagerade mig politiskt var för att hjälpa utsatta människor att få det bättre, framför allt de som har det mycket svårt. Maria Ferm har, precis som jag, besökt flyktingläger runt om i världen. Tusentals människor befinner sig i läger för att de inte har något val. Av den anledningen förstår jag inte hur hon kan stå bakom regeringens politik och regeringens prioriteringar, när regeringen prioriterar de förhållandevis få människor som har det

förhållandevis bra och har lyckats ta sig till Sverige, framför människorna i krisdrabbade länders närområden och i flyktinglägren. Jag förstår det inte.

Tidigare i år deltog jag och andra från Sverigedemokraterna i en delegation till Jordanien. Vi besökte flyktinglägret al-Zaatari. Där träffade vi bland annat ordföranden för Jordaniens utrikesutskott. Han gjorde väldigt klart för oss att brist på plats finns inte, brist på vilja att hjälpa människorna finns inte. Det som krävs är mer resurser, mer pengar, för att klara av det åtagande som det innebär att ta hand om alla de människor som flyr.

Av den anledningen är min mycket enkla fråga: Hur kan Maria Ferm stå bakom regeringens prioriteringar som innebär att man prioriterar förhållandevis få som tar sig hit framför miljontals människor som inte kan ta sig från sina hemländer?

Anf. 123 MARIA FERM (MP) replik:

Herr talman! Det Sverige kan och bör göra är att prioritera både och, att bidra med katastrofhjälp i närområden, i krigets närhet, men såklart också stå upp för asylrätten för dem som lyckas ta sig till Sverige och Europa. Självfallet ska vi även arbeta för att skapa lagliga vägar in i Sverige och Europa för asylsökande.

Ett stort problem är att många blir kvar i flyktingläger i närheten av kriget. Det finns flera anledningar till att det är ett problem, bland annat att det är farligt. Jag tog i mitt anförande upp att det finns stora problem med att vara kvar i närheten av krig. Dels sker ofta attacker mot flyktingläger, dels kan flyktingläger bli goda rekryteringsbaser; man vill dra in människor i kriget. Dessutom lever människor i fruktansvärd misär. Det gör att konflikter riskerar att sprida sig och bli värre. Man har kunnat se att om många människor bor kvar i flyktingläger i närheten av krig kan konflikterna eskalera, förlängas och spridas till större områden.

Det finns alltså många anledningar till att vidarebosättning är viktigt och till att UNHCR och andra organisationer nu vädjar särskilt till de europeiska länderna att ta ett mycket större ansvar, för man ser att situationen annars kommer att förvärras och förlängas, och fler människor kommer att dö.

Anf. 124 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Maria Ferm säger att man ska prioritera både och, men Miljöpartiet har bevisat att det inte går genom att göra avräkningar på 21 procent i biståndsbudgeten för nästa år. Sverige ligger i ett europeiskt perspektiv extremt högt när det kommer till avräkningar i biståndsbudgeten. Det är tydligt att miljöpartiregeringen helt enkelt inte kan prioritera både och.

När det gäller lagliga vägar finns i dag lagliga vägar genom FN. Kvotflyktingssystemet är jättebra. Det är personer som inte haft något annat val som flytt, som kommit till ett läger och som är tvungna att vidarebosättas. Det är ett system som Sverigedemokraterna står bakom. Vi vill ta emot FN:s kvotflyktingar, för det är människor som helt enkelt inte haft möjlighet att ta sig hela vägen till Sverige.

Maria Ferm talar om den dåliga standard som råder i flyktinglägren. Ja, det är dålig standard, men varför ska man då ta pengar från lägren,

från närområdena, så att det blir ännu värre? Det är akut brist på mat och andra grundläggande förnödenheter i dessa områden. Det är akut brist på hjälp till människor som inte har något annat val än att vara i närområdet. Det är där den absoluta majoriteten av alla flyktingar finns, över 50 miljoner människor runt om i världen. De få som lyckats ta sig till Sverige har redan tagit sig i säkerhet för att sedan söka sig vidare. Det är inte dem vi ska lägga pengar på. Det är inte dem som regeringen ska lägga över 8 miljarder på, vilket sker i dag, utan pengarna ska satsas i närområdet.

Det finns en fundamental skillnad mellan Sverigedemokraternas prioriteringar och övriga riksdagspartiers prioriteringar när man fullständigt struntar i de absolut hårdast drabbade flyktingarna.

Anf. 125 MARIA FERM (MP) replik:

Herr talman! Det stämmer att det finns en fundamental skillnad mellan de prioriteringar som Sverigedemokraterna gör och de prioriteringar som andra partier gör, även om också de ser väldigt olika ut.

Sverigedemokraterna vill lägga resurserna på att skicka tillbaka de personer som lyckats ta sig till Sverige. De som kämpat för sina liv, som riskerat sina liv när de satt sig i undermåliga båtar för att ta sig över Medelhavet och trots allt lyckats komma hit och äntligen fått känna vad trygghet innebär, dem vill Sverigedemokraterna prioritera att skicka tillbaka. Det är där de vill lägga resurserna. Det tycker vi är en helt felaktig prioritering.

Vi tycker att det också är en felaktig prioritering att EU lägger oerhört stora resurser på att stänga ute människor snarare än på att satsa på livräddning och på att skapa lagliga vägar in för asylsökande.

I dag går stora resurser till att bygga upp en mur runt Europa och till att försöka förhindra att människor över huvud taget lyckas ta sig in. Det är såklart resurser som man i större utsträckning hade kunnat lägga på katastrofhjälp eller på att förbättra flyktingmottagandet runt om i Europa. En av många framtidsfrågor är att säkerställa ett gott mottagande i alla Europas länder, att säkerställa att alla bidrar solidariskt till ett bättre flyktingmottagande än det som vi ser i dag.

Anf. 126 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Som vi redan har hört andra före mig säga står vi nu mitt i den värsta flyktingkatastrof som världen har skådat sedan andra världskriget. I Syrien, på tröskeln till Europa, fortsätter det blodiga inbördeskriget. I Irak genomför Islamiska staten vad Amnesty betecknar som en etnisk rensning. I Eritrea pågår omfattande övergrepp mot civilbefolkningen, och det farliga och osäkra läget i Afghanistan, Sudan och Somalia fortsätter.

Skriken från slakthusen i Syrien och Irak tränger då och då igenom till oss från tv-skärmen. Jag vill påminna om att det i grunden är dessa människors okränkbara mänskliga rättighet, rätten att söka skydd undan krig och förföljelse, vi i dag pratar om. Att stänga av tv:n och vända världen ryggen är inte ett alternativ.

Sverige är alltid en del av världen, också när krigets fasor rasar eller diktaturer pressar oppositionen på flykt. Sverige har lovat att följa

internationella konventioner om att respektera asylrätten, och vi har historiskt tagit detta ansvar på allvar. Därför är de danska judarnas historia sammanvävd med vår, därför är oppositionella från Chile och Iran nu en del av oss och därför är Balkankriget också en del av svensk historia.

Om vi ska kunna känna stolthet när vi ser tillbaka på den tid vi är i nu behöver vi hitta politiska lösningar på de mycket konkreta, praktiska utmaningar som den stora flyktingkatastrof vi nu befinner oss i bjuder på. Vänsterpartiet går gärna före med dessa konkreta, praktiska lösningar.

Först och främst behöver vi, precis som Maria Ferm framhöll, ständigt arbeta för att värna asylrätten, såväl i Sverige som i Europa och världen, och därunder skapa lagliga vägar att söka asyl för den som behöver det.

Men vi behöver också göra andra saker. Vi måste se till att staten ansvarar för planering och genomförande av mottagandet. Det är tydligt att det inte alls fungerar att lämna över detta till marknadens alla skojare som just nu hyr ut skjul och kojor i hela Sverige. Därför har Vänsterpartiet tagit fram konkreta förslag för hur Migrationsverket ska kunna förfoga över anläggningsboenden. Vi är väldigt glada och stolta över att regeringen har tagit med det i sin budget.

Det är uppenbart att det behövs snabba modulboenden om vi inte ska begränsa mottagandet till de kommuner som har tomma boenden eller som har sådana möjligheter. Dessutom behöver alla kommuner bli skyldiga enligt lag att ta emot nyanlända. Precis som man inte kan välja bort skola eller äldreomsorg i en kommun ska man inte kunna välja bort flyktingmottagande. Det är ett gemensamt ansvar som ska delas av oss alla.

Vi behöver dessutom se till att asylsökande får språkundervisning från första dagen samt en självklar möjlighet att arbeta under asyltiden om man som sökande hittar en sådan möjlighet. Vi behöver skapa bättre sfi och snabb och effektiv validering så att de nyanländas kunskaper kan tas till vara eller kompletteras. Allt detta kommer vi att diskutera mycket mer på måndag när vi debatterar integration och jämställdhet.

Herr talman! Vänsterpartiet visar tydligt att det finns lösningar. Och det absolut viktigaste för att skapa inkludering är en helt annan bostads-, utbildnings- och arbetsmarknadspolitik än den Alliansen har erbjudit de senaste åtta åren. Vi måste bygga bra, billiga bostäder i blandade former, vi måste skapa likvärdiga skolor som inte segregerar och sorterar och vi måste ha en politik för full sysselsättning som gäller alla oavsett varifrån man kommer. En lyckad inkludering förutsätter en stark generell välfärd av hög kvalitet tillsammans med kamp mot rasism och diskriminering.

Med den rödgröna budget som Vänsterpartiet förhandlade fram med regeringen tog vi några första, viktiga steg för att skapa ett sådant Sverige – ett tryggt samhälle med lika villkor och rättigheter som rymmer oss alla, oavsett om vi är födda i Kiruna, Kigali, Karlstad eller Kabul.

Det är denna budget som borgerligheten valde att rösta ned tillsammans med Sverigedemokraterna. SD har nu gjort klart att de är beredda att ta vår gemensamma framtid som gisslan enbart för att driva igenom sitt hat mot invandrare. De är inte intresserade av att göra livet

bättre för vanligt folk – de röstar för borgerlig politik och skyller sedan på flyktingar.

När det nu skickas upp borgerliga testballonger från liberala ledarsidor och från moderat håll om att begränsa anhöriginvandringen, eller att lösa så kallade integrationsproblem med lägre löner för vissa grupper, spelar man ett högt spel.

För det första göder man Sverigedemokraternas falska problemformulering, där alla samhällsproblem ses genom en förvrängd och enögd kikare som enbart fokuserar på invandring.

För det andra är det uppenbart att man är beredd att använda den allvarliga flyktingkatastrofen som ett slagträ mot arbetsmarknaden för att pressa löner och arbetsvillkor. Det finns knappast ett bättre sätt att mata rasismen än att använda flyktingar och arbetskraftsinvandrare som lönepressare.

Jag hoppas att borgerligheten och framför allt Moderaterna ser vilket vägval de just nu står inför.

Som ni vet har det alltid funnits några som har sagt att det här med flyktingmottagande inte funkar, som har sagt att vi inte har råd, att det inte finns plats eller att just dessa människor i behov av skydd inte alls passar in. De tyckte det när Europas judar sökte skydd. De tyckte det när kriget i Bosnien drev människor på flykt.

Men det finns också alla vi andra – de allra flesta faktiskt – som är beredda att hitta lösningar och bygga ett samhälle på gemenskap. Jag hoppas att vi inte ska låta det där lilla, fega gänget bestämma över vår framtid.

Med detta, herr talman, ställer jag mig bakom det särskilda yttrandet från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet samt reservation nr 7.

Anf. 127 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Det vi debatterar i dag handlar om regeringens största satsning. Det handlar om ett område som man är villig att lägga näst intill obegränsat med resurser på. Med anledning av Migrationsverkets senaste prognos krävs dessutom ytterligare 17 miljarder för den här massinvandringsspolitiken. Det är pengar som regeringen inte har budgeterat för, och inte heller oppositionen.

Det skulle vara väldigt intressant att höra varifrån Christina Höj Larsen och andra företrädare för hennes parti tycker att dessa pengar ska tas.

Är det den hårt slitande sjuksköterskan som ska betala genom höjd skatt på lönen? Är det läraren som ska förlora ännu en medarbetare på grund av de nedskärningar som krävs inom välfärden och inom skolan? Eller är det företagaren som har jobbat sju dagar i veckan mer eller mindre dygnet runt för att få ihop och kunna starta ett framgångsrikt företag som ska behöva betala ökade arbetsgivaravgifter?

Min väldigt tydliga, konkreta fråga till Christina Höj Larsen är: Var ska pengarna tas för att bekosta den här massinvandringen?

Anf. 128 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna är tvångsmässigt intresserade av var människor är födda och vilken gud de tillber. Däremot struntar de

helt i hur livet ser ut för en ensamstående mamma som jobbar i vården – den person som Markus Wiechel just nämnde – för en långtidsarbetslös eller för en fattig garantipensionär.

Hur ska vi annars tolka det när SD nyss fällde en budget som gynnar just de människor du talar om, Markus Wiechel?

Du fällde en budget som gör att till exempel en ensamstående undersköterska får 300 kronor mer i månaden i underhållsstöd per barn, gratis läkemedel till barnen och lägre avgift för kulturskolan. Sådant som förbättrar vardagen, verkligheten, på riktigt röstade du mot.

Du fällde en budget som sänker inkomstskatten för de fattigaste pensionärerna och höjer bostadstillägget. Sådant som gör skillnad i vardagen röstade du mot.

Du röstade mot ett efterlängtat slopande av stupstocken i sjukförsäkringen, mot att ta bort den ovärdiga fas 3 för arbetslösa och mot en bank-skatt.

Vi finansierar gemensam välfärd genom att vi hjälps åt. Ni röstar konsekvent för en borgerlig politik och skyller sedan på flyktingar. Det är ingenting annat än hyckleri, och jag förstår inte hur någon ska vilja lyssna på er efter att ha sett just detta.

Anf. 129 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Jag tycker att det här är anmärkningsvärt av en företrädare för ett parti som förespråkar att man tar pengar från biståndet för att bekosta asylmottagningen i Sverige. På vilket sätt är det värt att prioritera dem som har råd att ta sig till Sverige framför de miljontals stackars människor som har det svårt runt om i världen? Att man dessutom har mage att påstå att vi skulle göra skillnad på hudfärg eller på varifrån man kommer är befängt.

Herr talman! Jag fick fortfarande inte svar från Christina Höj Larsen på varifrån de här pengarna ska tas. Det är 17 miljarder det handlar om. Man kan inte bara trolla fram dem, och vem som helst vet att pengar inte växer på träd. Varifrån kommer de?

Anf. 130 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Medan vi andra diskuterar konkreta lösningar för hur vi ska hantera en svår situation väljer SD att låtsas som om de här människorna bara försvinner. De gör inte det. De är här, de har rätt att söka asyl och vi ska hantera det på bästa möjliga sätt. Vi har lite olika förslag. Vänsterpartiet har lagt fram väldigt konkreta förslag för hur vi ska hantera det.

Ett viktigt sådant förslag är att alla kommuner ska hjälpas åt att ta emot. Som det är just nu är det väldigt ojämnt fördelat. Vissa kommuner har mycket svårt att hantera det, för där finns det bostäder men inte arbete. Det helt rimliga, vettiga förslaget är att alla kommuner ska hjälpas åt med det.

Vad säger SD då? Jo, vi ser att för dem är det viktigt att vi ska behålla den ojämlika fördelningen. Det är väldigt viktigt. Vi ska för Guds skull se till att kommuner ska kunna säga nej ännu mer. För mig visar det just detta: Ni är helt ointresserade av att lösa problem och göra skillnad på riktigt, för det ni verkligen behöver är att upprätthålla ett samhälle där det finns stora skillnader mellan folk och stora orättvisor för att sedan kunna

skylla detta på invandrare. Det är fullständigt orimligt. Men jag antar att vi andra får fortsätta att diskutera konkret, praktisk politik, och så får ni fortsätta att stå och ropa i skogen.

Anf. 131 MIKAEL CEDERBRATT (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

I alla tider har människor rört sig. Drivkraften har varit densamma: nyfikenhet, att få det bättre eller att överleva.

Utvecklingen har gjort att det nu går att röra sig fortare och längre. Det har naturligtvis inte varit helt friktionsfritt, men det har skapat utveckling. Idéer har fötts, erfarenheter har vunnits, kärleksband har knutits, handeln har utvecklats och människor har fått en fristad. Där människor kan röra på sig har kulturell och ekonomisk tillväxt skapats. Vi vet att samhällen som präglas av öppenhet och tolerans är mer innovativa, och i dagens värld av global konkurrens är Sveriges innovationskraft en viktig faktor för framgång.

Men det är inte konstigt att människor blir lite avvaktande när det kommer nya människor till deras land. Det okända känns alltid lite farligt, men när man väl har bekantat sig en stund brukar den känslan försvinna.

Utredningar har konstaterat att rörlighet skapar tillväxt rent ekonomiskt. När människor flyttar från ett land till ett annat ökar handeln mellan dessa länder. Egentligen är det inte så konstigt utan ganska självklart. Man behärskar språket, har god kunskap om hur man gör affärer i sitt hemland och har kontakter där.

Öppenhet och rörelse av kapital, varor, tjänster och människor har gynnat Sverige. Vår välfärd har skapats av att vi som land varit öppna. Människor har kommit till Sverige när vi själva inte har haft tillräckligt med arbetskraft. Vi har med framgång sålt våra varor och tjänster över hela världen.

Herr talman! Vi har en väl förankrad princip i vår utlänningslagstiftning, och den är att det är skyddsbehovet som är avgörande. Det innebär att vi inte vet hur många som kommer till vårt land utan att vi är beroende av hur omvärlden ser ut.

Vi kan naturligtvis till viss del försöka påverka genom att bistå med hjälp i närområdet – det gör vi – och påverka EU:s medlemsstater att ta emot fler flyktingar. Sverige ska inte göra mindre, utan det är andra länder som ska göra mer.

Det faktum att vi inte fullt ut kan styra mängden skapar naturligtvis många utmaningar för stat, landsting, kommuner och det civila samhället. Därför är det viktigt att lyssna på alla dem som berörs av att människor kommer till vårt land. Det gäller i allra högsta grad våra medborgare men även inom politiken våra kommunala kolleger. Det är de som ska se till att det finns bostäder, fungerande skola och barnomsorg och som genom försörjningsstödet har det yttersta ansvaret för människor.

Vi har alltså en hemläxa att göra. Vi måste bättre kunna ge svar på hur vi löser bostadsbristen. Vi måste bättre kunna ge svar på hur kommunerna får förutsättningar att bättre ta emot våra nyanlända. Vi måste bättre kunna ge svar på hur vi fortare får dessa människor i arbete.

Vi upplever nu att många asylsökande knackar på vår dörr. Men låt oss ha fokus inte på antalet utan på att så fort som möjligt få dem i arbete. Vi behöver det, för inom tio år kommer alla kommuner i Sverige – inklusive Stockholm – att ha ett minskande antal människor i arbetsför ålder, alltså mellan 16 och 64 år.

När jag engagerade mig politiskt i Moderaterna var det för att jag tror på människan, på hennes kraft att i frihet skapa ett gott och bra liv för sig själv och för andra och på ett samhälle där vi kan göra våra egna val men också ta konsekvenserna av valen. Ansvarstagande, flit och hederlighet måste löna sig. Den som håller sig på rätt sida av lagen, studerar och arbetar måste få utdelning. Synen att varje människa är en tillgång måste råda.

Utifrån vår moderata ideologiska grund kan därmed svaret aldrig bli en stängd dörr. Därför väljer vi moderater att sätta människor före siffror. Gör man tvärtom och talar om hur många som får komma måste man också när kvoten är fylld vara beredd att skicka människor i döden eller tillbaka med risk för tortyr och våldtäkt. Det är något som jag inte kan tänka mig att göra.

Vi har några mörka inslag i vår svenska historia. Baltutlämningen 1945 och 1946, då vi utlämnade människor till Ryssland som hade kommit till oss för att söka skydd, är ett. Låt oss aldrig uppleva det igen.

Vi kommer de närmaste åren att stå inför utmaningar på grund av att många asylsökande beräknas komma till Sverige. Men det kan vara bra att veta att vi i Sverige och i Europa inte är de som är mest belastade. Jag tycker att siffrorna på antalet som kommer från Syrien är ganska belysande. EU tar emot 216 000, närområdet 3 ½ miljon, och så finns det 6 ½ miljon internflyktingar.

Herr talman! Vi föreslår i betänkandet att regeringen tillsätter en offentlig utredning för att lämna förslag på ett hållbart och flexibelt system för mottagande av asylsökande och nyanlända som främjar en snabb etablering på arbetsmarknaden.

Vi tycker också att det är viktigt att planeringsförutsättningarna för kommunerna förbättras och att mottagandet fördelas jämnare mellan Sveriges kommuner. Om man agerar rätt kan nyanlända vara en resurs för kommunerna. Vid samtal med kommunala företrädare påtalas ofta hur svåröverskådligt ersättningssystemet är för dem. Vi behöver göra det enklare.

Den beräknade kostnadsutvecklingen på framför allt område 1:2 Mottagande beror naturligtvis på att det kommer många fler människor till Sverige just nu men också på att det i Migrationsverkets mottagningssystem finns människor som inte borde vara där.

Där finns de som fått bifall men ännu inte blivit kommunplacerade och de som fått avslag men inte frivilligt lämnat landet. Eftersom de sitter fast i mottagningssystemet måste Migrationsverket upphandla nya platser, som är fyra gånger dyrare. De som har fått avslag och inte lämnat landet kan på sikt också riskera att rubba förtroendet för hela asylprövningen. Det måste vara skillnad på ett ja och ett nej.

Polisen är den myndighet som har ansvaret att utföra utvisningar av dem som inte frivilligt lämnar landet. Polisen har ett uppdrag att verkställa fler utvisningar, men i stället har man under årets första månader utvisat 17 procent färre än man gjorde 2013. Man borde kanske

överväga om inte polisen ska ha samma roll som den har enligt annan lagstiftning, alltså i samband med LVU eller när psykiatrin eller kronofogden behöver göra saker. Där står polisen för handräckningen. I utlänningslagstiftningen överlämnas hela ärendet till polisen, medan kostnaderna ligger kvar på Migrationsverket. Det finns alltså inget ekonomiskt incitament för polisen att arbeta med denna typ av ärenden.

Anf. 132 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Jag får tacka för ännu ett intressant anförande.

Arbetsförmedlingens prognos pekar på 105 000 fler jobb de närmaste två åren. Det är något som såklart är positivt. Trots de nya jobben sjunker arbetslösheten bara marginellt, med 0,3 procent ungefär. Svaga grupper som har svårt att komma in på arbetsmarknaden glider allt längre ifrån den.

Anledningen till att arbetskraften fortsätter att växa är främst invandringen till Sverige. Sysselsättningsgapet mellan inrikes och utrikes födda är stort. Sysselsättningsgraden för inrikes födda är 79,2 procent. För utrikes födda är den 63,9 procent, och för utomeuropeiskt födda är den 56,8 procent. Min fråga är: Hur ska man lösa det här problemet? Hur ska man få in dessa människor på arbetsmarknaden?

Anf. 133 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Fru talman! Först och främst nämnde jag i mitt anförande att vi faktiskt har behov av arbetskraft inom tio år. Om vi inte får det behovet tillfredsställt kommer vi att ha färre hundralappar att beskatta och mindre pengar till välfärden. Utmaningen är att se till att de människor som kommer till vårt land så fort som möjligt kommer i arbete.

Vi har haft en ordning på integrationssidan som har sina brister, men här tycker jag att Sverigedemokraterna straffar dem som inte har kunnat integrera sig med att kräva att de ska lämna landet. Det är en lite konstig inställning, faktiskt. Utmaningen är i stället att så fort som möjligt få människor i arbete.

Jag har också hört att Sverigedemokraterna här diskuterar utifrån sitt eget budgetförslag. Där minskar ni på ettårsbasis budgeten på det här området med 40 procent. Jag vet inte alls vilken erfarenhet ni har av att leda större organisationer. Jag har lite erfarenhet av det. I det här fallet är väldigt mycket av kostnaderna bundna i löner och lokaler. Det går inte att den 1 januari säga att ett visst antal personer ska lämna Migrationsverket, utan med stor sannolikhet kommer man först efter kanske ett halvår att få färre anställda och på så sätt minska kostnaderna. Jag kan tänka mig att lokalerna också är skrivna i avtal på ett år. Hur tänker ni faktiskt och praktiskt sänka kostnaden med 40 procent?

Detta är intressant, för de pengarna har ni ju lovat bort. Kan jag få en förklaring?

Anf. 134 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Jag vet inte om jag behöver gå igenom vår budget. Vår budget är fullfinansierad. Det kan jag garantera. Vi har samma källor som ni, Mikael Cederbratt.

Migrationsverket har de senaste två åren ökat antalet anställda med ungefär 1 000 personer. Trots det har man stora behov av fler anställda.

Man pratar om att anställa ytterligare 1 000 personer den närmaste tiden. Detta kostar naturligtvis en hel del.

Vi vet att de senaste 15 åren har enbart ungefär 40 procent av dem som kommit till Sverige från utlandet fått jobb. Detta är ett jätteproblem. Ändå verkar vissa företrädare här tro att man kan lösa framtidens problem trots att man inte kan lösa dagens problem.

Vi vet att det är svårt för människor som har flyttat till Sverige från andra länder att komma in på arbetsmarknaden. Man har talat om ett behov av arbetskraft i framtiden. Det talade man om när det gällde 40-talisterna också, men nu har nästan alla 40-talister gått i pension. Samtidigt har vi en skyhög arbetslöshet. Jag förstår inte riktigt vad man har för argument när man säger att vi har ett behov framöver. När vi inte kan lösa dagens problem, hur ska vi då kunna lösa framtidens?

Jag upprepar min korta fråga: Hur ska vi lösa problemet? Hur ska fler utlandsfödda människor komma in på den svenska arbetsmarknaden framöver? Man har uppenbarligen inte lyckats lösa det de senaste åtta åren som Alliansen har suttit vid makten.

Anf. 135 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Fru talman! Markus Wiechel frågar vad vi ska göra och säger att det inte har lyckats, och eftersom vi inte lyckas nu kommer vi inte att kunna lyckas i framtiden. Det är en fantastisk framtidstro, måste jag säga! Det är en av de bättre varianterna på det jag har hört på länge.

Av de 340 000 var de flesta nyanlända. De har ökat sysselsättningen.

Ni talar mycket om hur många Migrationsverket ska anställa. När jag och några kolleger var i Norrköping och besökte Migrationsverket fick vi reda på att de på huvudkontoret inte har haft något enda besök från Sverigedemokraterna. Hade det inte varit ganska begåvat att åka dit och snacka med dem innan man utsätter dem för 40 procents besparing? Det är ett tips.

Vi får tydligen ingen genomgång av Sverigedemokraternas budget. Det är nog lika bra.
(Applåder)

Anf. 136 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Jag var mycket glad över att höra Mikael Cederbratts förtydligande i anförandet, där han sade att vi inte ska tala om siffror och antal och att vi inte talar om människor på det viset. Det gläder mig, för det har kommit påfallande många signaler från moderat håll om motsatsen den senaste tiden. Jag uppskattar att Mikael Cederbratt inte går i den fällan.

Däremot är jag nyfiken på en motion som väckts från moderat håll och som gäller att det ska finnas färre undantag vid anhöriginvandring. Vi vet att det finns undantag i dag, och de gäller främst när barn är en del av den familj som ska återförenas och anhöriginvandra.

Som jag förstår det vill Moderaterna inte heller skärpa kraven när det gäller just barn. Då undrar jag vad det egentligen är man vill säga med en sådan motion. Vad är det man menar när man säger att vi måste skärpa kraven vid anhöriginvandring?

I denna tid framstår detta som inget annat än signalpolitik – en signal som jag faktiskt tycker att Moderaterna borde vara förutan. Jag är alltså

Anf. 137 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Fru talman! Christina Høj Larsen är glad över att jag inte ställer mig på siffersidan. Det har Moderaterna egentligen aldrig gjort som parti, vad jag vet. Vi har alltid sett till skyddsbehovet främst.

Sedan ska man ibland vara lite självkritisk. Vi har inte kunnat ge tillräckligt bra svar på hur vi ska förbättra integrationen. Här har vi vår hemläxa att göra.

Som en del i integrationen ligger försörjningskravet. Vi i Alliansen kom fram till detta mellan 2006 och 2010. Jag tror att det infördes 2009 eller 2010. Skälet är inte att vi vill hindra någon från att komma hit, utan det handlar om att hindra någon från att komma hit under förhållanden som gör att integrationen blir sämre. Det är den stora skillnaden.

Resultatet av detta visar att det inte är särskilt många som berörs. Därför var vår enkla moderata hållning att vi måste kolla på detta. Det är inte mer komplicerat än så.

Anf. 138 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Som sagt: När vi nu ser att majoriteten av dem som undantas från försörjningskravet faktiskt är barn och att Moderaterna inte vill ändra på förhållanden kring barn återstår det bara för mig att tro att det är en signal och att man vill säga: Nu måste vi ta i med hårdhandskarna. Nu måste vi ställa krav och så vidare.

För mig är det fullständigt obegripligt att man tror att det skulle gynna människors möjligheter till delaktighet i ett samhälle om de inte har sin familj hos sig. Jag tror att vi alla vet att med en längtan efter sin familj – i dessa fall handlar det till och med om en oro för att familjen kommer att förolyckas, dö eller svälta – har man inte de bästa möjligheterna att fungera bra i sin vardag. Det borde vara alldeles självklart.

För mig kvarstår misstanken att det här är en symbolpolitik som för det första kommer att vara verkningslös eftersom Moderaterna egentligen inte vill göra någonting när det gäller barn. För det andra är det väldigt dåligt för människors möjlighet till delaktighet och inkludering i ett samhälle om de tvingas leva borta från sin familj.

Anf. 139 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Fru talman! Det verkar inte som om det jag sade riktigt gick hem, och det kan jag egentligen inte hjälpa. Jag vidmakthåller fortfarande att Alliansen införde det här av det skälet att man trodde att det skulle förbättra integrationen. Barnen skulle kanske slippa att i en överfull lägenhet försöka tillgodogöra sig sina läxor och liknande. Då tyckte vi från moderat håll, eftersom vi tycker att det är viktigt att vi nu inte fokuserar på siffror utan på integration, att vi skulle titta på allting som eventuellt kan förbättra integrationen.

Anf. 140 JOHANNA JÖNSSON (C):

Fru talman! Häromdagen fick jag ett meddelande på Facebook från min kenyanske expojskvän. Han berättade att hans lilla företag i Nairobi inte går särskilt bra. Han undrade lite hur arbetsmarknaden ser ut i Sverige och om han kanske skulle komma hit och söka jobb i stället.

Så här är det. Världen i dag är inte densamma som den en gång var. Vi driver företag, pluggar, jobbar, kommunicerar och blir kära över de uppritade statsgränserna. Globaliseringen och den fantastiska tekniska utvecklingen har gjort att människor flyttar runt som aldrig förr. Folk runt om i världen har rätt bra koll och kan numera enkelt jämföra sina egna livsvillkor med andras. Det är mer regel än undantag att man har vänner eller släktingar som bor i andra länder. Och det är ofta hos dem man söker skydd om man behöver fly.

Det senaste året har ungefär 3 400 människor drunknat när de vattenvägen försökt ta sig in i EU – och det är bara dem man hittat. Hur många som dör i tysthet ute på våra hav och aldrig hittas är omöjligt att säga. Det är många andra som dör, som betalat människosmugglare stora summor för att i dagar sitta instängda i bensintankar, fastbundna under lastbilar eller instängda utan mat och vatten i fraktcontainrar. Så är det för att vi i EU bygger murar och taggtrådsstängsel och tar ifrån flyende människor möjligheten att komma hit på ett säkert och lagligt sätt.

I Somalia, Afghanistan, Eritrea och många andra länder har förtrycket och stridigheterna pågått länge. I Syrien mördar regimen sina egna medborgare. Och ingen har nog missat Daeshs, IS, vidrigheter. Så här ser det ut i världen i dag. Det är verkligheten som vi behöver förhålla oss till. Varje samtal om migration måste börja precis där.

Här i Sverige pratar vi nu om att ungefär 95 000 människor beräknas söka asyl under nästa år. Jämfört med andra EU-länder är det en hög siffra, och även historiskt är det exceptionellt. Dessutom sitter det just nu ungefär 13 000 personer med uppehållstillstånd på asylboenden och väntar på kommunplaceringar. Samtidigt fortsätter Migrationsverkets system att fyllas på med nästan 2 000 personer i veckan. Man undersöker nu möjligheterna att placera människor i tält – jag har sagt det förut, men det är på riktigt. Det främsta hindret för att öka kommunplaceringarna är att det saknas bostäder.

Att människor sitter fast på asylboenden trots att de fått uppehållstillstånd är också en viktig anledning till att det nu poppar upp nya asylboenden runt om i landet. Ofta sker det med så kort varsel att det i princip är omöjligt att fixa mottagandet på ett bra sätt. Kommunerna har ansvar för att fixa skolplatser till barnen. Landstingen ska fixa med hälsoundersökningar. Och i samarbete med ideella krafter behöver man också förbereda grannarna på att de kommer att få nya grannar. Många kommuner har dessutom höga ambitioner när det kommer till att fixa praktikplatser och få in människor i föreningar, men även det kräver att man har rätt förutsättningar.

Det här är enorma utmaningar på många platser, inte minst där det har öppnats stora boenden mitt ute i skogen långt från närmaste samhälle. Föreställ dig själv hur det måste kännas för den enskilda människan, som i många månader sitter sysslös på ett trångt asylboende! De allra flesta vill faktiskt komma igång direkt med språk och jobb, men det här är ett stort hinder.

Det finns mycket att säga om hur de här utmaningarna ska lösas. Både i det lilla och i det stora finns det saker som behöver rättas till. Systemen är fel. I den här budgeten tar vi några steg i rätt riktning. Vi föreslår flera förändringar som ska göra det enklare och billigare att bygga bostäder, driva företag och anställa. Vi tillför mer resurser för att korta handläggningstiderna för validering av kunskap, och vi gör det lättare att individanpassa sfi. Men eftersom vi ska ha en debatt om integration på måndag skulle jag nu vilja fokusera på de saker som hör hemma på just det här utgiftsområdet, alltså migration.

Gällande svårigheterna att hitta boende till alla som söker asyl ger vi Migrationsverket möjlighet att driva anläggningsboenden i egen regi, något som tidigare inte har varit tillåtet. Det är bra och kan förhoppningsvis leda till en bättre dialog med många kommuner och även ideella organisationer – jag träffade Svenska kyrkan på förmiddagen. Men det behöver även följas av ökade krav i upphandlingarna så att det blir högre kvalitet och fler aktiviteter för de boende. Man ska inte behöva sitta sysslolös.

Vi tillsätter också en utredning för att hitta sätt att öka mottagandet i kommunerna och på så vis få till en jämnare fördelning. Här är det väldigt viktigt att fokus blir på hur vi kan förändra systemen för att stötta kommunerna. För oss i Centerpartiet är inte ytterligare tvång ett alternativ i det här läget. Det är även viktigt att kostnaderna ses över så att det inte blir för betungande för kommunerna.

De här förändringarna är bra. Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga motioner. Men i ärlighetens namn är det inte i närheten av tillräckligt. Vi behöver snabbt göra mycket mer. Jag är glad över att det nu känns som att fler och fler börjar förstå hur akut situationen är. Men alldeles oavsett kan vi politiker inte göra allt. För att det här ska gå behöver vi alla hjälpas åt att välkomna våra nya grannar – och det måste gå. Alternativet är nämligen inte att människor lever lyckliga liv i sina hemländer. Förslagen om att radikalt minska invandringen och ”hjälpa folk på plats” är helt orealistiska i den situation vi befinner oss i, av många olika anledningar.

Vi kan inte stoppa globaliseringen, och vi kan inte stoppa utvecklingen. Den är redan här. Alternativet, om vi inte välkomnar våra nya grannar, är i stället att motsättningarna ökar. Det är motsättningar som redan i dag gör att moskéer och synagogor attackeras, som gör att fattiga EU-migranter, poliser och meningsmotståndare utsätts för våld och som gör att otryggheten sprider sig.

Jag vet med all säkerhet att det är en utveckling som jag kommer att göra allt jag kan för att motverka. Frågan är vem man vill vara i det här när man ser sig själv i spegeln. Vill man vara den som bara duckade? Vill man vara den som satt hemma i soffan och gnällde eller den som eldade på hatet? Eller vill man vara en av dem som kavlade upp ärmarna och faktiskt löste situationen? Jag vet vem jag vill vara.

(Applåder)

Anf. 141 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Johanna Jönsson talade om båtflyktingar, bland annat, och den misär som de drabbas av. Jag vet att Maria Ferm också var uppe och talade om det.

Av den anledningen kunde jag inte riktigt hålla mig från att gå upp hit och ställa den väldigt enkla frågan: Hur kan man stå bakom en politik där man uppmuntrar, snarare än motarbetar, människor att göra de här resorna, som är livsfarliga? Det är en desperation som ligger bakom att de sätter sig i sådana båtar. Det är personer som känner att de verkligen vill ta sig hit och som riskerar sina liv på resan.

Det finns lagliga vägar i dag genom FN, exempelvis, för att ta sig till Sverige eller ett annat europeiskt land. Varför ska man då inte försöka upprätthålla en rättssäker process där människor kan ta sig hit på laglig väg, genom FN, snarare än att uppmuntra människor att göra sådana riskabla resor?

Anf. 142 JOHANNA JÖNSSON (C) replik:

Fru talman! Nu skriver vi även i den här budgeten att vi vill öka antalet kvotflyktingar. Jag tycker att det är väldigt bra, och jag tycker att vi ska öka det antalet betydligt. Vi vill också ha fler legala vägar in i EU. Vi vill inte alls att det ska gå till på det sätt som det gör i dag.

Som jag sa träffade jag i dag på förmiddagen Svenska kyrkan. De pratade dels om humanitära visum, dels om att eventuellt lyfta bort visumkravet från Syrien. Det är sådant som skulle göra att människor som har pengar och möjligheter faktiskt kan köpa en flygbiljett, utöver kvotflyktingssystemet. Jag har inte sett några sådana förslag från Sverigedemokraterna, men det kanske är någonting som även Markus Wiechel står bakom – att vi ska öka antalet kvotflyktingar och hitta fler sätt för människor att ta sig hit.

Som jag förstår det av Markus Wiechels anförande och er budgetmotion är ni ganska kritiska och vill minska antalet anhöriginvandrare även till flyktingar. Men många av dem har ju asylskäl, och det är en säker väg in att kunna komma som anhöriginvandrare.

Där undrar jag lite. Om Markus Wiechel nu verkligen bryr sig om att människor ska kunna komma hit på lagliga, säkra vägar vore det väl också någonting som ni borde stå bakom?

Anf. 143 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Vi står bakom en human och effektiv flyktingpolitik. Det är just därför vi lägger våra resurser i närområdet, för det är där de miljontals människorna befinner sig. Det är omöjligt att hjälpa de flesta av dem genom att ha fler öppna vägar till Sverige. Det är ingen lösning att människor kommer hit. Vi hjälper några stycken som genom FN behöver vidarebosättas. Det är en sak, och det står vi som sagt var bakom.

I dag finns dock över 50 miljoner flyktingar runt om i världen. De kan inte ta sig därifrån. I stället för att det ska vara en ohållbar situation i flyktinglägren gäller det att satsa pengarna där så att lägren blir bättre och man därigenom kan hjälpa fler. Som jag nämnde tidigare har jag själv träffat ordföranden för Jordaniens utrikesutskott, som nämnde att viljan att hjälpa finns och platsen finns. Det som behövs är resurser, så det är egentligen inget problem.

I dag är det Sverige som har en extrem migrationspolitik ur ett internationellt perspektiv. Sverigedemokraterna har en normal

invandringspolitik sett från bland annat våra grannländers perspektiv. Att kalla vår politik för extrem är egentligen väldigt märkligt. Det är ju Sveriges politik i stort som är extrem.

Det är omöjligt att hjälpa den stora massan av människor som behöver hjälp genom att de ska kunna komma till Sverige. Av den anledningen skulle jag vilja veta om det inte är läge att börja se över om vi kan upprätthålla Dublinförordningen bättre och se till att människor faktiskt får söka asyl i första ankomstland i stället för att alla människor ska komma hit och vi drar ned på biståndet. Det är väldigt märkliga prioriteringar.

Anf. 144 JOHANNA JÖNSSON (C) replik:

Fru talman! Först och främst upprätthålls Dublinförordningen relativt bra i dag. Jag var hos Migrationsverket senast förra veckan, och de sa att Italien nu har börjat ta fingeravtryck på ett helt annat sätt än vad de har gjort tidigare, till exempel. Det har redan blivit lite bättre.

Markus Wiechel pratar om att människor ska stanna i närområdet. Jag vet inte om han lyssnade på Maria Ferm när hon talade tidigare. Det är ju så det ser ut i närområdet. Människor får inte ens komma in.

Jag hörde en liknelse häromdagen som jag tyckte var ganska bra. Om det brinner i ett hus måste människor kunna ta sig därifrån. Om någon då släpper in några stycken i trädgården och säger att här kan ni vara, och så börjar det bli vinter och kallt och du då bor i ett slott där människorna kommer och knackar på, då vill du inte släppa in dem, utan du vill först tvångsskicka dem tillbaka och sedan kasta smulor in i elden så att de har något att äta.

Jag förstår det inte över huvud taget. Det är helt orimligt.

Vad gäller kostnader påpekade Mikael Cederbratt tydligt tidigare att ni ju inte har en finansierad budget. Ni har inget svar på hur ni ska hantera de 13 000 som redan har uppehållstillstånd och som sitter på våra boenden i dag. Ska de få stanna? Ska de åka hem? Ska deras anhöriga få komma?

Vad ska ni göra med de 11 000 som har verkställighetshinder och sitter på asylboenden? De har ingenstans att åka.

Hur ska ni kunna sparka personal, säga upp lokaler och minska kostnaderna på det sätt som ni har i er budget? Det är helt orealistiskt, och jag skulle gärna se att Markus Wiechel svarade lite utförligare på det.

Framför allt vet ju Markus Wiechel att man har stängt gränserna. I Libanon är ungefär var fjärde person i dag en flykting från Syrien.

Jag tror inte att du, Markus Wiechel, är särskilt dum. Jag tror att du förstår det här precis, så vad menar du? Ska de vara i Syrien? Ska de vara kvar i det brinnande huset?

Anf. 145 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP):

Fru talman! Det är inte många av oss här i riksdagens kammare som har upplevt krig, förföljelse och förtryck. Det ska vi vara glada för. Vi kan bara försöka förstå vad dessa människor får gå igenom.

På grund av den oroliga situationen i världen är miljontals människor på flykt. Vad vi kan göra här i Sverige är att se till att vi har ett rättssäkert och reglerat asylmottagande. Av alla dem som är på flykt är

det en ytterst liten del som kommer till Sverige för att söka asyl och få sin sak prövad.

Trycket på Migrationsverket är högt, men de gör ett bra arbete utifrån rådande omständigheter. Enligt deras prognos kommer ungefär 83 000 personer att ha sökt asyl i Sverige under 2014. Man gör beräkningar på att det nästa år ligger på ca 100 000, men det är ingen som med säkerhet vet, för man kan inte förutse hur världsläget kommer att se ut.

Detta ställer höga krav på att kommunerna tar sitt ansvar och att man samarbetar mellan olika myndigheter.

Om Libanon, som har fyra miljoner invånare, kan ta emot en miljon människor på flykt kan väl vi i Sverige med nio miljoner invånare ta emot 100 000. Men det krävs att vi alla hjälps åt. Självklart är det ytterst vi politiker som är ansvariga för att det fungerar. Var och en av oss medborgare måste dock ta sitt ansvar och hjälpa våra nya invånare in i landet. Om de ska ha en möjlighet att öva på sitt nya språk svenska måste de också ha en möjlighet att träffa svenskar. Våra frivilligorganisationer, samfund och det övriga civilsamhället gör en jätteinsats som är ovärderlig i sammanhanget.

Integrationen måste gå fortare in i samhället. Våra flyktingar är inte någon massa av människor. De är individer, precis som du och jag. De har samma behov och samma känslor som vi har. De vill komma in i samhället och vara en del av det. Vi måste hjälpa dem så att de lär sig språket, kan validera sina betyg och komma ut på praktik och arbete så fort som möjligt.

Vi har gjort många insatser, men vi måste fortsätta och göra ännu mer så att etableringen går fortare.

Jag är glad över att bo i ett land som har invandring och inte utvandring. Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 146 ROLAND UTBULT (KD):

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionerna.

Jag tänkte göra som Carina Ohlsson från Socialdemokraterna och återge någonting av det jag har sett i utställningen som finns i våningen under plenisalen. Jag kan rekommendera den. Det finns ett hörn där konstklubben brukar hänga sina tavlor. Gå gärna dit och titta! På en av tavlorna står det så här:

De första dagarna i Sverige kände jag mig som en främling. Allting jag tidigare kände var kvar i krigets blödande hemland – mina vänner och all kärlek. Jag var tom och ensam.

Lättnaden kom snabbt. Människor på gatan som sa ”Hej” till mig utan att veta vem jag var – så enkelt. ”Hej” öppnade mitt hjärta. ”Hej” gjorde att jag kände mig välkommen i Edsbyn.

Jag vill lära mig det nya språket för att komma in i deras hjärtan. De har redan en plats i mitt. Jag har drömmar och ambitioner, jag kan och vill jobba. Jag ska göra det!

Så skriver denna kvinna.

När jag läste detta kände jag igen mig från mina år på Räddningsmissionen i Göteborg. Jag jobbade med hemlösa. Jag kom ihåg en hemlös person som tillfrågades om vad han önskade sig av människor som han

mötte. Man skulle kunna tro att det skulle vara pengar eller något annat, men han svarade: Att de säger "Hej". Det var allt han önskade av medmänniskorna.

På mitt arbete i Göteborg handlade det om möten i ögonhöjd, om respekt för varje person. Migration och integration handlar om bemötande – ett värdigt bemötande. Där har vi naturligtvis en del att jobba med i Sverige.

Kristdemokraterna arbetar för en human och rättssäker invandringspolitik. Varje människas absoluta och okränkbara värde är utgångspunkten för våra migrationspolitiska ståndpunkter.

Alla som söker skydd i Sverige har rätt att få sitt skyddsbehov prövat i en rättssäker asylprocess. Den här grundhållningen är förenlig med vår uppslutning runt en reglerad invandring. Vi anser att man i migrationsprocessen måste ta särskild hänsyn till barns situation.

Människovärdet står i fokus för kristdemokratisk invandringspolitik. Våra grundläggande värderingar hämtar vi i den kristna traditionen och den västerländska humanismen som format vårt demokratiska samhälle.

Vi har en situation i dag där 50 miljoner människor är på flykt runt om i världen. Enbart från Syrien är det nio miljoner. Det har flera sagt här i kammaren. Vi har pågående konflikter som drabbar människor med våldsam kraft i Syrien, Irak, Eritrea och andra länder. Människor flyr för sina liv. Vi ser bilder och hör om hur människor får huvudet avskuret och att kvinnor våldtas. Det drabbar muslimer och det drabbar kristna och andra.

80 procent av alla som utsätts för religiös diskriminering i dag är kristna. Att just kristna är illa ute beror bland annat på att kristendomen är den största världsreligionen och att den växer dramatiskt i många länder, vilket inte alla gillar. På många håll går dessutom kristna i spetsen för kampen för mänskliga rättigheter – och det har sitt pris.

Fru talman! Asylrätten är en mänsklig rättighet. Sverige har skrivit under FN:s flyktingkonvention, som bland annat innebär att varje persons asylskäl ska prövas. Flyktingar med asyl- eller skyddsskäl ska ha möjlighet att stanna i vårt land.

För tids vinnande ska jag avsluta med att säga att det är viktigt för oss kristdemokrater att Sverige bedriver en politik som syftar till att hitta lösningar på den långa hanteringstiden för nyanlända, för tillfälliga och undermåliga boenden, för problem att komma in på arbetsmarknaden. Det är olika områden som måste få en lösning. Vi kan som enskilda medmänniskor börja med ett "Hej" när vi möter den som kommer hit för första gången.

Anf. 147 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Fru talman! Tack för en hittills bra debatt med många bra inlägg. Som många har påpekat måste utgångspunkten i en sådan här debatt vara läget i världen.

Många har påpekat att för närvarande befinner sig över 50 miljoner människor på flykt. Det är det högsta antalet sedan andra världskriget. Bara det att sälja sina tillgångar, att rycka upp sig och sina barn från hemlandet, att ge sig i väg hundratals mil till en okänd framtid, är inte något man gör för nöjes skull. Det finns alltid en anledning. De flyr från

fattigdom, förtryck, krig, miljökatastrofer, plundring, våldtäkter och terror. Det är så världen ser ut på många håll.

Den humanitära situationen i världen har dessutom inte förbättrats på senare år. Tvärtom sa FN:s barnfond Unicef häromdagen att 2014 varit ett förödande år för världens barn. Unicefs högste chef Anthony Lake har uttryckt det så här: Barn har dödats i sina klassrum och i sina sovrum. De har blivit föräldralösa, kidnappade, torterade, rekryterade och till och med sålda som slavar. Inte på mycket länge har barn blivit utsatta för en sådan obeskrivlig brutalitet.

Så ser världen ut i vissa delar. 230 miljoner barn lever i länder och områden som härjas av konflikter. Ett sådant område är Syrien, som många har talat mycket om under eftermiddagen. Där befinner sig nu hälften av landets befolkning, tio miljoner människor, på flykt. Sju miljoner finns fortfarande kvar i landet, och drygt tre miljoner har lyckats ta sig ut ur landet. De som har lyckats ta sig ut befinner sig i närområdet, det vill säga Jordanien, Irak, Turkiet och Libanon.

Jag var i veckan i Genève för att tala på UNHCR:s stora konferens för vidarebosättning av en del av de syriska flyktingarna. Jag träffade då representanter för de länder som finns i närområdet. De var stolta över att de har kunnat ta emot så många, men de vittnade samtidigt om hur viktigt det var att få stöd utifrån från biståndsgivare som till exempel Sverige. De var naturligtvis mycket tacksamma för Sveriges stöd, som har varit omfattande under dessa år.

Syftet med konferensen var att få fler länder att ställa upp som mottagarländer för vidarebosättning av syriska flyktingar. I år har hela FN-arbetet letts av Sverige. Det har resulterat i att 50 000 flyktingar har kunnat vidarebosättas till 25 länder. För 2015 och 2016 lovade under konferensen 28 länder att ta emot ytterligare 100 000 syriska flyktingar, vilket måste betraktas som en stor framgång.

UNHCR:s högste chef, FN:s flyktingkommissionär António Guterres, pekade ut två länder som varit särskilt viktiga för att få fler länder att ställa upp och ta ansvar. Det ena var Sverige, och det andra var Tyskland. Själv skulle jag vilja lägga till USA, som vi har haft ett bra samarbete med och som har varit avgörande för att det ska bli resultat.

Min poäng är att Sverige kan spela en roll i dessa internationella sammanhang. Vi gör det i kraft av framför allt tre saker. Det första är vår biståndspolitik. Vårt land har i decennier arbetat för att minska fattigdomen i världen med högre ambitionsnivå än nästan alla andra länder. Sverige är i dag en av de största biståndsgivarna till UNHCR:s arbete i regionen.

Det andra är vår aktiva utrikespolitik. Sverige har tillsammans med övriga EU-länder drivit på för att FN:s säkerhetsråd ska arbeta för politiska lösningar. Utrikesminister Margot Wallström arbetar med detta på EU-nivå och har regelbundet kontakt med FN:s Syriensändebud Staffan de Mistura.

Det tredje är vår flyktingpolitik. Sverige har i decennier tagit emot människor från världens konflikter. Det går långt tillbaka i tiden. Sverige tog emot judar som flydde från nazismen, inte minst genom Raoul Wallenbergs försorg, som påpekats tidigare i debatten, även om det då också fanns högerextrema krafter som sade att judeimporten skulle stoppas. Vi minns den debatten. Vi tog emot dem som under kalla kriget flydde från de kommunistiska diktaturena i öst, till exempel många från Ungern på 50-talet. Vi tog emot latinamerikaner som flydde från militärdiktaturena i Chile och Argentina under 70-talet. Vi tog emot iranier och irakier som flydde från det fruktansvärda kriget mellan dessa länder på 80-talet. Vi tog emot kurder från Turkiet, Syrien, Irak och Iran. Vi tog emot bosnier från Balkankriget under 90-talet. Från Afrika har vi tagit emot många människor från det kollapsade Somalia och från diktaturens Eritrea – för att bara nämna några exempel.

Sverige har en tradition av solidaritet, och det ska vi vara stolta över. Låt mig vara fullständigt kristallklar på den punkten. Sverige ska fortsätta att vara ett land som erbjuder en fristad för människor som flyr undan krig och förtryck. Det kommer vi inte att göra avkall på bara för att världen i dag befinner sig i en situation där fler människor än någonsin är på flykt.

Det är nu solidariteten behövs som mest. Vår uppgift är att försöka se till att fler länder tar ansvar, inte att stänga vår dörr för dem som behöver skydd.

Fru talman! Över 50 miljoner människor befinner sig på flykt. 1 procent av dessa, 500 000 ungefär, kommer till Europa. I EU bor det 500 miljoner människor. Det innebär att antalet flyktingar till EU motsvarar ungefär 1 promille av EU:s befolkning. 1 promille är en på tusen. Det kallar somliga massinvandring.

Har Europa råd att ta emot 500 000 asylsökande? Tänk er att vi bor på en ö där det bor tusen människor. Så kommer det en person i en båt från ett krig. Har vi råd att ta emot honom? Ja, det är klart att vi har. Det kommer en person på ett år. Nästa år kommer det en till. Har vi råd att ta emot honom eller henne? Ja, det är klart att vi har.

Men vi måste dela på ansvaret. Sverige och Tyskland kan inte ta merparten av ansvaret. Det var också mitt budskap på EU:s ministerråd i

förra veckan. Vi kommer att fortsätta att arbeta i EU för att se till att så många länder som möjligt tar ett ansvar.

Jag tror att det på sikt behövs ett system i EU där alla medlemsländer åläggs att ta ett ansvar i förhållande till sin storlek och ekonomiska förmåga. Där är vi inte än, men vi måste röra oss i den riktningen.

Av de flyktingar som tar sig till EU kommer många till Sverige. I år räknar vi med 80 000 asylansökningar. Det är den högsta nivån sedan Balkankrigen för 20 år sedan.

Det är inte 80 000 som får stanna, och det är viktigt att poängtera. Den svenska flyktingpolitiken vilar på en enkel princip. Om man har skyddsbehov får man stanna. Om man inte har skyddsbehov får man inte stanna utan åka hem, antingen frivilligt eller med tvång. Det måste vi också orka stå upp för i debatten.

I år får ca 39 000 flyktingar asyl i Sverige. Det är drygt 60 procent av ansökningarna som beviljas, och den andelen ökar beroende på att antalet syrier ökar. Nästan alla från Syrien får ju uppehållstillstånd.

Klarar Sverige 39 000 flyktingar? De utgör 4 promille av den svenska befolkningen, 1 av 250. Tänk er åter den där ön. Nu bor det 250 människor på den. Då kommer det en person i en båt från fasorna i Syrien. Då blir vi 251. Nästa år kommer det en till. Då är vi 252. Det är klart att vi klarar det.

Men liksom när det gäller fördelningen i EU måste vi fördela ansvaret i Sverige på ett bättre sätt. Det kan inte vara så att bara ett fåtal kommuner tar emot merparten av flyktingarna och deras nära anhöriga. Alla kommuner måste vara beredda att ta ansvar.

Fredrik Reinfeldt höll sitt tal i valrörelsen om att vi skulle öppna våra hjärtan. Jag tyckte om tonen i talet, men jag ska ärligen säga att min första reaktion var: Börja med att öppna Vellinge, Staffanstorps, Täby, Danderyd, Lidingö, Lomma och alla andra moderatstyrda kommuner som i årtal hållit emot och helst inte velat ta emot några flyktingar alls. Det är ofta ganska rika kommuner som borde ha goda förutsättningar att integrera invandrare och ge dem jobb, ett sammanhang och en möjlighet att bli en del av Sverige.

Här hade jag tänkt mig ett angrepp på Moderaterna, men jag har fått skriva om mitt manus. Jag knäppte nämligen på tv:n i går och såg *Rapport*. Tydligt finns det nu ett starkt stöd bland de moderata kommunalråden för att reglerna borde ändras så att alla kommuner behöver ta emot flyktingar. Över 70 procent av de moderata kommunalråden tyckte så.

Det blev jag glatt överraskad av. Dessa kommunalråd har sett precis det jag säger, nämligen att om integrationen ska fungera måste fler kommuner vara med och ta ansvar. Om detta blev politik från Moderaterna och Alliansen skulle vi kunna göra ett genombrott vad gäller möjligheten att integrera invandrare.

Det behövs att fler kommuner tar emot eftersom det just nu sitter nästan 13 000 människor i Migrationsverkets boenden som har fått uppehållstillstånd men som fortfarande inte har fått en kommunplacering. De måste få ett nytt hem i någon kommun.

Jag hoppas att vi ska kunna komma framåt i den frågan. Jag ska inte pressa Moderaterna, eller något annat parti, i frågan i dag, för jag förstår

att ni behöver mer tid att diskutera frågan internt. Jag förstod det på kommentarerna.

Men om vi går i den riktning som kommunalråden, och många andra, vill kommer vi kanske att ha gjort något stort i svensk integrationspolitik. Det behövs eftersom inget tyder på att världsläget kommer att förbättras under de närmaste åren, vilket innebär att människor kommer att söka sig till Sverige för att få skydd undan krig och förföljelse i ganska stor omfattning också de kommande åren. Då måste alla kommuner vara beredda att ta ansvar, också de rikaste kommunerna.

Vi är mycket intresserade av att diskutera detta vidare, inte bara med Moderaterna utan med alla de borgerliga partierna. Vi har redan satt igång en process i Regeringskansliet för att se hur olika modeller för att se till att alla kommuner tar emot skulle kunna se ut. Det kan vara lagstiftning. Det kan vara ekonomiska incitament. Låt oss återkomma till det, men det viktiga är att ta fasta på att det kanske skulle kunna gå att komma överens i denna fråga. Det vore oerhört viktigt.

Jag lyssnade också noga till Mikael Cederbratts anförande, som jag fann mycket sympatiskt. Här finns det möjlighet för samarbete. Det är en central fråga att lösa att se till att alla kommuner tar ansvar.

Fru talman! Sverige ska alltså fortsätta att ta ett stort ansvar för dem som flyr från krig och förtryck. Det klarar vi, men det hänger på att vi fördelar ansvaret på ett bättre sätt. Det hänger också på att mottagningssystemet fungerar, att det är ordning och reda där.

Jag sa till Migrationsverkets generaldirektör Anders Danielsson när jag träffade honom första gången efter regeringsskiftet att vi nog får träffas nästan en gång i månaden de kommande åren – inte för att detaljstyra verksamheten utan för att hålla varandra informerade och för att kunna göra insatser när det behövs. Jag åker till Norrköping på onsdag för att träffa Migrationsverkets ledning, och det ska bli intressant att få en lägesrapport.

Jag är mycket imponerad av vad Migrationsverket gör. Det är ju i praktiken Migrationsverket som ger tusentals människor som flyr från kriget tak över huvudet och mat för dagen. Där har man nu infört sjudagarsvecka och skiftarbete för att klara arbetsuppgiften, och man gör det.

Det är fantastiskt att man klarar uppgiften, men man måste naturligtvis få bättre förutsättningar. En viktig del i det är Migrationsverkets kapacitetsökning där man går från ungefär 3 000 anställda 2013 till 5 500 anställda 2015. Det är en ökning med 2 500 anställda på bara ett par år. Det måste vi genomföra.

Man måste också få en större kostym på andra sätt. Antalet boenden i Migrationsverkets regi måste öka. Det är inte tillfredsställande att så många boenden måste korttidsupphandlas. Det är inte kostnadseffektivt, och det leder också till en snedfördelning över landet. Många mindre kommuner i glesbygd kan plötsligt få flera hundra nya invånare, varav många barn som man snabbt måste ordna skolgång till. Man får ingen framförhållning.

Därför ökar Migrationsverket nu antalet platser kraftigt. Det rör sig om sammanlagt 14 000 platser under 2014–16. Det blir både billigare och minskar behovet av upphandlingar. Vi ser också över möjligheten att vidta andra åtgärder för att förhindra att vissa kommuner som fått många

asylsökande under kort tid ska hamna i en situation där ytterligare platser upphandlas.

Vi är väl medvetna om att situationen är ansträngd i många kommuner. Det gäller både dessa mindre kommuner och de storstadskommuner som får ta emot många asylsökande genom så kallat eget boende, EBO, som skapar trångboddhet och sociala problem.

Utmaningarna är som sagt många, och vi har som regering satt igång ett arbete på flera olika områden för att förbättra mottagandet. Vi har tillsatt en särskild statssekreterargrupp, men låt mig också ta bollen om en offentlig utredning som föreslås i betänkandet.

Jag tror att det finns ett behov av att tillsätta en sådan utredning, och vi kommer så snart riksdagen fattar beslut om det att börja skissa på direktiv till en sådan utredning. Det handlar framför allt om åtgärder på lite längre sikt. Vi måste också lösa saker på kort sikt, men jag tror att en sådan utredning behövs.

Fru talman! Det är så lätt att beskriva migrationsfrågan endast i problemtermer. Det är kostnader, väntetider, svårigheter med bostad, arbete, språk och kulturkrockar.

Visst finns det många problem som vi står mitt uppe i och som vi måste samarbeta kring för att lösa. Men situationen rymmer också många möjligheter. Jag tror att vi måste gå från att betrakta migrationen som enbart en belastning till att också betrakta den som en möjlig motor för tillväxt.

Så är det ju. Man kan inte bara betrakta människor som kostnader. Man måste också betrakta de människor som nu kommit till Sverige som individer. De har visserligen kommit med tomma händer och trauman men också med kompetens, drivkraft och en vilja att bygga upp ett bättre liv här i Sverige.

Jag brukar tänka på det när jag ser Zlatan spela fotboll och när jag hör Loreen sjunga. 2030-talets Zlatan kommer kanske att ha sina rötter i Syrien. Han kanske just nu är på väg hit, i sin mammas mage i en rank båt över Medelhavet. Så kan det mycket väl vara. 2030-talets Loreen kanske också är på väg hit, på farliga vägar från Eritrea. Det vet vi inte heller, men så kan det mycket väl vara.

Men inte bara 2030-talets Zlatan och Loreen utan 2030-talets byggnadsarbetare, vårdpersonal, uppfinnare, företagare, elektriker och så vidare – alla dessa människor – kan mycket väl vara på väg hit just i denna dag. De är barn i dag, men om 15–20 år kommer de att vara med om att bygga vidare på den svenska välfärdsmodellen. Och barn lär sig snabbt.

Jag lyssnade i går på Södertäljes kommunalråd Boel Godner. Hon berättade att barn från andra länder i en del fall, när de kommer in i deras förskolor, kan lära sig svenska på tre fyra veckor. Det är en fantastisk bild av hur snabbt integrationen kan gå.

Utan invandring skulle Sveriges befolkning minska. Och ett samhälle med minskande befolkning är ett stagnerande samhälle. Invandringen ger oss helt enkelt bättre förutsättningar att klara vår gemensamma välfärd när vi lever allt längre.

Då behöver vi inte ens vänta på 2030. Det visar sig att de vuxna som kommer hit har en ganska god utbildning. 24 procent av dem som finns i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag har universitets- eller

högskoleutbildning. Det kan vara läkare, lärare, sjuksköterskor eller ingenjörer – yrkesgrupper som vi verkligen behöver. För oss handlar det då bara om att sätta dessa människor på skolbänken, så att de kan lära sig svenska och få sina betyg validerade.

Därför vill regeringen att tiden under asylprövningen används på ett bättre sätt. Vi säger att utbildningsinsatser måste sättas in tidigare. Vi vill erbjuda asylsökande svenskundervisning i större utsträckning än i dag. Visst innebär det att en del som sedan inte får asyl ändå får lära sig lite svenska. Men det är trots allt bättre än att de får gå sysslösa i kanske flera månader.

Glöm inte heller att bara befolkningsökningen i sig sätter igång en massa ekonomiska processer. Det behöver byggas många nya bostäder, och till varje hus som vi bygger kommer vi att behöva byggnadsarbetare och underleverantörer, det behövs nya skolor, och till dem behövs det lärare och så vidare. Detta sätter igång nya ekonomiska processer.

Allra sist, fru talman: Jag har följt debatten de senaste veckorna och måste säga att det finns ett drag i debatten som oroar mig djupt. Det är när man för debatten på ett sådant sätt att man beskriver människor i termer av ”vi”, svenskarna, och ”de”, flyktingarna.

Detta att dela upp människor i ”vi” och ”de” är en av mänsklighetens äldsta tankar, men det är också en av de allra farligaste. Det är ytterst den tanken som bereder vägen för diskriminering, rasism, etniska konflikter, krig och allra ytterst etnisk rensning och folkmord.

Historien är full av exempel på när politiska ledare har valt att spela på misstro och fördomar för att fördjupa konflikterna i det enda syftet att exploatera dem politiskt för att vinna makt. Hitler gjorde så, Stalin gjorde så, Mussolini gjorde så och Milošević gjorde så – bara för att nämna några.

I den svenska debatten pekas nu ofta muslimer ut som syndabockar för än det ena, än det andra. Till och med i denna riksdag kan man höra ledamöter uttrycka sig om muslimer på ett sätt som inte ligger särskilt långt från hur nazisterna uttryckte sig om judarna på 30-talet.

I en sådan situation är det särskilt viktigt att de som står för humanism och principen om alla människors lika värde säger ifrån. Det är som Martin Luther King sa: Det riktigt tragiska är inte de onda människornas brutalitet utan de goda människornas tystnad.

Därför måste vi säga ifrån så fort politiska ledare börjar lägga skulden för olika samhällsproblem på en viss folkgrupp eller resonera i termer av att vissa människor inte hör hemma i Sverige.

Fru talman! Om tre månader går Sverige till val igen. Låt oss använda den tiden till att försöka lösa de migrationspolitiska utmaningarna i stället för att göra detta politikområde till en bricka i ett partipolitiskt spel.

Med det vill jag också tacka riksdagen för en välvillig behandling av regeringens budgetförslag i denna del.

(Applåder)

(forts. § 10)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.54 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

§ 8 Beslut om ärende som slutdebatterats den 11 december

UU1 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

237 för utskottet

42 för res.

13 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 70 M, 21 MP, 18 C, 2 V, 15 FP, 14 KD

För res.: 41 SD, 1 V

Avstod: 13 V

Frånvarande: 16 S, 14 M, 8 SD, 4 MP, 4 C, 5 V, 4 FP, 2 KD

Jonas Gunnarsson (S) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SfU1 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Punkt 2 (Allmänna frågor)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 3 (Trygghetssystemen för företagare)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 4 (Tidsgränser i sjukförsäkringen)

1. utskottet

2. res. 3 (S, MP, V)

Votering:

156 för utskottet

136 för res. 3

1 avstod

56 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 69 M, 41 SD, 18 C, 14 FP, 14 KD
För res. 3: 98 S, 1 M, 21 MP, 16 V
Avstod: 1 FP
Frånvarande: 15 S, 14 M, 8 SD, 4 MP, 4 C, 5 V, 4 FP, 2 KD
Jonas Jacobsson Gjörtlér (M) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 6 (Vård av närstående)

1. utskottet
2. res. 5 (SD)
Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 8 (Rehabilitering)

1. utskottet
2. res. 6 (SD)
Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 9 (Sanktionsavgift)

1. utskottet
2. res. 8 (SD)
Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 10 (Sjuk- och aktivitetsersättning)

1. utskottet
2. res. 9 (SD)
Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 11 (Arbetsskadeförsäkringen)

1. utskottet
2. res. 10 (SD)
Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 13 (Försäkringskassan)

1. utskottet
2. res. 11 (SD)
Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU2 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Punkt 4 (Garantipension och bostadstillägg till pensionärer)

1. utskottet
2. res. 1 (S, MP, V)
3. res. 2 (SD)
Förberedande votering:
135 för res. 1
41 för res. 2

117 avstod
56 frånvarande
Kammaren biträdde res. 1.
Huvudvotering:
117 för utskottet
135 för res. 1
41 avstod
56 frånvarande
Kammaren biföll res 1.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 70 M, 18 C, 15 FP, 14 KD

För res. 1: 98 S, 21 MP, 16 V

Avstod: 41 SD

Frånvarande: 15 S, 14 M, 8 SD, 4 MP, 4 C, 5 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 6 (Fördelning av pension mellan makar)

1. utskottet

2. res. 3 (S, MP, V)

Votering:

158 för utskottet

135 för res. 3

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 70 M, 41 SD, 18 C, 15 FP, 14 KD

För res. 3: 98 S, 21 MP, 16 V

Frånvarande: 15 S, 14 M, 8 SD, 4 MP, 4 C, 5 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 7 (Pensionssystemet i övrigt)

1. utskottet

2. res. 5 (V)

Votering:

233 för utskottet

16 för res. 5

43 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 69 M, 1 SD, 19 MP, 18 C, 15 FP, 14 KD

För res. 4: 16 V

Avstod: 1 S, 1 M, 40 SD, 1 MP

Frånvarande: 15 S, 14 M, 8 SD, 5 MP, 4 C, 5 V, 4 FP, 2 KD

Lars-Arne Staxäng (M) och Niclas Malmberg (MP) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU3 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Punkt 1 (Mål för utgiftsområde 12 och regeringens resultatredovisning)

1. utskottet

2. res. 1 (S, MP, V)

Votering:

158 för utskottet

135 för res. 1

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 70 M, 41 SD, 18 C, 15 FP, 14 KD

För res. 1: 98 S, 21 MP, 16 V

Frånvarande: 15 S, 14 M, 8 SD, 4 MP, 4 C, 5 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 6 (Reserverade dagar i föräldrapenningen)

1. utskottet

2. res. 5 (SD)

3. res. 6 (V)

Förberedande votering:

41 för res. 5

16 för res. 6

235 avstod

57 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Huvudvotering:

Kammaren biföll utskottets förslag genom uppresning.

Punkt 15 (Vårnadsbidrag)

1. utskottet

2. res. 10 (S, MP, V)

Votering:

158 för utskottet

135 för res. 10

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 70 M, 41 SD, 18 C, 15 FP, 14 KD

För res. 10: 98 S, 21 MP, 16 V

Frånvarande: 15 S, 14 M, 8 SD, 4 MP, 4 C, 5 V, 4 FP, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Migration

§ 10 (forts. från § 7) **Migration** (forts. SfU4)

Anf. 148 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Det har hänt mycket sedan debatten och ministerns anförande, men det var egentligen inga större överraskningar som levererades där. Jag fick i alla fall inga större överraskningar av det Morgan Johansson sa. Det talades mycket om hur UNHCR gläds åt det höga stöd Sverige ger åt flyktingar i närområdena, och det talades om vilket ansvar vi i Sverige tar när det gäller att ta emot väldigt många människor. Det talades också om hur fler länder behöver ta ett ansvar, som Morgan Johansson uttryckte det.

När jag lyssnade på det kunde jag inte låta bli att gå tillbaka och tänka på vad en av Morgan Johanssons ministerkolleger, Åsa Romson, sa före valet. Hon var väldigt noga med att kritisera den dåvarande regeringen för de avräkningar den regeringen gjorde i biståndsbudgeten. Då låg avräkningarna på ungefär 13 procent av biståndet. Den här regeringen

har föreslagit 21 procent i avräkningar under nästa år, vilket är väldigt högt ur ett internationellt perspektiv.

Min fråga till Morgan Johansson är dels hur ministern avser att upprätthålla Dublinförordningen, med tanke på den kraftiga mottagning vi har i Sverige, dels om vi verkligen har råd att lägga pengar både på ett effektivt och generöst bistånd och på en massinvandring till Sverige.

Anf. 149 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Jag börjar med frågan om Dublinförordningen. Jag träffade de andra migrationsministrarna i förra veckan, på ett ministerrådsmöte. Jag hade då också ett kortare samtal med den italienska ordföranden för ministerrådet, och vi ska återkomma på telefon under nästa vecka. Det beror naturligtvis på att vi från svensk sida har all anledning att markera att det är viktigt att Italien lever upp till de åtaganden man har tagit på sig när det gäller till exempel att se till att sköta flyktingmottagningen på ett korrekt sätt. Det kommer vi naturligtvis att fortsätta med. Dublinförordningen är en grundläggande del i asylmottagningen.

När det sedan gäller biståndet har Sverige i årtionden varit ett av de länder som har gett mest bistånd. Vi är också en av de stora bidragsgivarna till UNHCR. De jag träffade i närområdet – Jordanien, Libanon och så vidare – är oerhört tacksamma för det stöd vi ger. Det var det de framförde. Ingen av dem framförde att Sverige måste stänga sina gränser för flyktingar. Ingen av dem krävde det.

Det är dock precis det Sverigedemokraterna hela tiden försöker spela upp som något slags motsättning, det vill säga motsättningen mellan att å ena sidan ta emot flyktingar och å andra sidan ge bistånd. Det finns väl över huvud taget ingen motsättning i det? Motsättningen ryms tvärtom i om man går omkring och tror att antalet invandrare eller flyktingmottagandet skulle minska om man höjer biståndet. Så ser det inte alls ut; behovet är mycket större.

Enda skälet för er att driva bistandsfrågan, Marcus Wiechel, är att ni vill kunna använda den som en ursäkt för att sedan stänga gränser och kasta ut kvinnor och barn, tillbaka till kriget. Dessutom har ni mage att kalla det solidaritet. Det är inte solidaritet, fru talman.

Anf. 150 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Jag tar för givet att migrationsministern förstår att Sverigedemokraterna inte vill stänga några gränser och än mindre slänga tillbaka människor till krig eller tortyr. Det skulle vi aldrig någonsin förespråka och har heller aldrig gjort.

Det vi förespråkar är en politik som i likhet med våra grannländers tar emot invandrare i förhållande till vad landet klarar av. Våra grannländer har en betydligt lägre invandring än Sverige. De för en sverigedemokratisk politik. Vilka regler är det de bryter mot? Vilka människor är det som de slänger ut till krig? Det skulle jag verkligen vilja ha ett svar på.

Jag har, som jag nämnt tidigare i dag, tillsammans med en delegation från Sverigedemokraterna varit i Jordanien och träffat bland annat ordföranden för Jordaniens utrikesutskott men också flera

flyktingfamiljer i och utanför flyktingläger. Något som många av dem hade gemensamt var att de ville vara i närområdet. De ville vara nära hemmet, de ville ta sig tillbaka, men de kunde inte. De var tvungna att fly från sina hem, och det är nog få människor som gör det frivilligt.

Problemet med de stängda gränserna i närområdena är att de här länderna inte får tillräckligt mycket stöd. De vill ta det här ansvaret. De vill hjälpa till att hjälpa människor som är på flykt, men de har inte den möjligheten. De har landet och de har viljan, men de har inte resurserna.

Det är de här länderna som den socialdemokratiskt ledda regeringen vill ta ännu mer pengar ifrån för att några få som redan har sökt sig till trygghet ska kunna söka sig vidare till Sverige.

Anf. 151 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Vad pratar Sverigedemokraterna om nu, att vi vill ta pengar från de här länderna? Vi har ju tillskjutit nästan 1,4 miljarder under de senaste åren just till de här länderna för att hjälpa dem. Jag tror att siffran varje år är över 400 miljoner.

UNHCR säger att Sverige är ett av de länder som bidrar allra mest, och så kommer Sverigedemokraterna och pratar om att vi vill ta pengar. Så är det naturligtvis inte.

Problemet med er sverigedemokrater är att ni hela tiden försöker spela på den här motsättningen. Ni går omkring och tror att med biståndsmedel skulle antalet flyktingar till Sverige minska, men behovet är ju, som jag tror att Markus Wiechel egentligen förstår, så ohyggligt mycket större.

Vi kan räkna med att vi i Sverige i år har 28 000 asylansökningar från Syrien. Inte ens den mest kallhamrade sverigedemokrat kan komma och påstå att dessa inte är några riktiga flyktingar. Eller är det så?

I er budget finansierar ni ju era reformer just med en dramatisk minskning av flyktingmottagandet. Jag kan inte tolka det på något annat sätt än att ni vill kasta människor tillbaka ut till krig eller kanske tillbaka till de flyktingläger som vi väl är överens om inte är en värdig uppväxtmiljö.

Ni finansierar er budget genom kraftiga nedskärningar på flyktingmottagandet. Jag kan inte tolka det på något annat sätt än att ni vill kasta tillbaka människor ut i krig och elände.

Anf. 152 JOHANNA JÖNSSON (C) replik:

Fru talman! Jag lyssnade på Morgan Johanssons inlägg här tidigare och tycker att det var väldigt bra. Vi är ense om mycket just vad gäller migrationen, framför allt att vi ska fortsätta att erbjuda en fristad till alla flyktingar som kommer.

Du tog också upp, Morgan Johansson, precis som jag gjorde i mitt anförande, att ungefär 13 000 sitter fast på våra flyktingboenden. Ni bjöd tidigare in till ett möte om det. Vi hade inte möjlighet att vara med från Centerpartiets sida, och jag har försökt få till ett alternativt datum men inte fått något svar alls på det. Jag tycker att det är lite synd, för jag hade jättegärna velat diskutera den här frågan. Den är viktig för oss, och den är också viktig för många av våra kommunpolitiker runt om i landet.

Jag hörde att du har pratat lite mer åt straffavgiftshållet – du har sagt det i medierna, som jag har uppfattat det, men medierna vinklar ju saker som de vill – och även lite åt tvångshållet. Det var inte jättetydligt vad det är du tänker dig. Jag skulle gärna se att du utvecklade det lite.

Det finns nämligen en massa kommuner som inte är jätterika och som har ett lågt mottagande, alltså alla är ju inte Vellinge. Det finns kommuner som hänvisar till bostadsbristen. Jag undrar hur du tänker dig med dem, om vi ska tvinga dem eller om vi ska hjälpa dem att få igång bostadsbyggandet. Många efterfrågar också pengar till att till exempel renovera lokaler som redan finns för att komma igång. Jag undrar lite hur du ser på tvång kontra att hjälpa och stötta.

Jag har också en fråga på kort sikt. Nu står arbetet väldigt stilla. Och som jag sade, och som du också vet, har Migrationsverket sagt att de tittar på tåltlösningar nu under vintern. Det är något som vi inte vill se, gissar jag, så jag undrar vad du gör just nu för att vi ska kunna undvika det.

Jag undrar också hur du ser på upphandlingskraven och det som jag sade om kvalitet och aktiviteter på boendena.

Anf. 153 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Jag börjar i den ena änden och detta med de korta upphandlingarna. I mitt anförande sade jag att 2014–2016 bygger Migrationsverket ut sin kapacitet med 14 000 platser. Bara nu före jul är det nästan 3 000 platser som man har öppnat på tre ställen. Det är en del av lösningen, och jag tror att det är viktigt att man fortsätter att göra detta. Dels ökar det kommunernas framförhållning, dels minskar behovet av de korta upphandlingarna som både är dyra och problematiska på det sättet att det är svårt att styra vilka kommuner de ska komma till.

Jag är glad för tonen från Centern nu när det gäller möjligheten till samarbete. Vi skrev ju i regeringsförklaringen att alla kommuner måste vara beredda att ta ett ansvar. Jag tror att om vi börjar där, om vi åtminstone är överens om den utgångspunkten, kan vi väl sedan fundera över vilken teknik vi ska använda oss av. Det finns lite olika vägar att gå.

En väg är att gå den danska vägen. I Danmark fördelar man ut de asylsökande som har kommit och som fått uppehållstillstånd till amten. Sedan fördelar amten, alltså deras län, vidare till sina kommuner. Om de inte kan komma överens inom varje amt är det staten som bestämmer: Ni tar emot 100, ni tar emot 50, ni tar emot 10. Det är den danska modellen.

En annan modell är att i stället jobba med ekonomiska incitament, det vill säga att säga: Om ni inte tar emot får ni i alla fall vara beredda att betala för de andra kommunerna som tar emot.

Jag är intresserad av att höra vad som kommer från oppositionspartierna. På något sätt måste vi se till att det blir en jämnare spridning. Men låt oss sätta oss ned. Jag kommer gärna att försöka hitta ett nytt tillfälle att sätta mig ned med företrädare för en bred majoritet i riksdagen för att gå igenom de här frågorna en gång till.

Anf. 154 JOHANNA JÖNSSON (C) replik:

Fru talman! Nu känner jag att det blev lite upprepning av det som sades tidigare. Jag frågade just hur man ska stötta. Modellen i Danmark

är att tvångsplacera ut till kommuner som menar att de inte har några bostäder, att de inte har någonstans att placera folk, fast de vill ta emot.

Jag pratade häromdagen med en av våra kommunrepresentanter i en kommun där de verkligen har en genuin vilja att ta emot, men de kommer inte igång med byggandet och framför allt inte tillräckligt fort.

Jag känner fortfarande att jag skulle vilja ha svar på detta. Vad ska vi göra för att stötta de kommuner som faktiskt vill ta emot? Alla är inte rika kommuner. Påför man en straffavgift kommer de rika kommunerna kanske inte att komma igång med byggandet för det. Och det är ju bostäder de hänvisar till. Det visade inte minst samordnarna i sin rapport. Hur ska vi komma igång med detta snabbt?

Ministern pratade om de 14 000 platserna. Jag blir lite osäker. Som jag förstått det finns de 14 000 platserna också i upphandlade asylboenden runt om i landet, i olika vandrarhem och på hotellanläggningar. Även om de inte kommer att poppa upp så där jättefort är det samma situation. Man måste ordna skolor till barnen. Man måste fixa hälsoundersökningar. Det är samma problem som annars. Jag blir lite osäker på hur ministern kan mena att det skulle vara ett sätt att undvika att det poppar upp asylboenden snabbt runt om i landet. Det handlar om att vi måste få ut folk från asylboendena, så att de kan komma igång i kommuner, få jobb och praktikplatser och börja lära sig svenska, så att det inte behöver öppnas jättemånga nya asylboenden överallt hela tiden med kort varsel. Jag hängde inte riktigt med där.

Det är klart att vi måste prata. Det här måste lösas, punkt slut. Så enkelt är det. Allting annat är helt förkastligt. De här människorna är här i dag, och de ska inte bo i tält.

Anf. 155 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Det är alldeles rätt. Som sagt uppskattar jag den öppning som finns. Det var därför vi bjöd in alla för ungefär en månad sedan. Moderaterna och Kristdemokraterna kom, men Centern och Folkpartiet hade inte möjlighet att komma. Vad jag förstod var det av praktiska skäl snarare än som något slags markering. Det tycker jag är viktigt, för vi behöver fortsätta med det samarbete som funnits kring migrationspolitiken.

Det handlar inte bara om att ta emot människor. Det handlar också om att kunna ta hand om dem när de kommer hit och se till att de får en bra start. Då handlar det nog om både morot och piska. Vi ska med hjälp av ekonomiska incitament eller något slags lagstiftning se till att alla kommuner tar emot; någon av de vägarna ska vi ta. Men sedan handlar det också om att i större utsträckning stötta kommuner som tar emot, som Johanna Jönsson är inne på, så att de kan tillskapa de goda miljöer som vi behöver.

Låt oss titta på de olika system som finns. Vi har startat en statssekreterargrupp med deltagande av bland annat en statssekreterare från Näringsdepartementet, som har bostadspolitiken. Vi förstår också att vi måste sätta igång ett byggande på ett annat sätt än tidigare. Men de här frågorna löser man bäst i samförstånd. Tillsammans måste vi gå igenom hurdan situationen är.

De 14 000 platserna gäller upphandlade långtidsboenden, inte den typ av korttidsupphandlade boenden som man i dag tvingas till. Jag vet att det förs en diskussion om huruvida man ska äga egna fastigheter och så vidare. Den möjligheten har man inte i dag, men det vill vi också gärna titta på.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 15 december.)

§ 11 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Skrivelse
2014/15:35 Meddelande om kommande förslag om ändring i reglerna om uttag i näringsverksamhet

§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 11 december

2014/15:126 Förbud mot det hitresta tiggeriet

av *Richard Jomshof* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:127 Osäkerhet om infrastruktursatsningarna i Blekinge

av *Annicka Engblom* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:128 Krafttag mot jihadister

av *Richard Jomshof* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 16.33.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med § 5 anf. 50 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med § 6 anf. 91,
av förste vice talmannen därefter till och med § 7 anf. 131 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 3 Ärenden för bordläggning.....	2
§ 4 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	2
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU1	2
Anf. 1 PHIA ANDERSSON (S).....	2
Anf. 2 LINUS BYLUND (SD).....	3
Anf. 3 PHIA ANDERSSON (S) replik	4
Anf. 4 LINUS BYLUND (SD) replik	5
Anf. 5 PHIA ANDERSSON (S) replik	5
Anf. 6 LINUS BYLUND (SD) replik	5
Anf. 7 RICKARD PERSSON (MP).....	5
Anf. 8 LINUS BYLUND (SD) replik	7
Anf. 9 RICKARD PERSSON (MP) replik.....	7
Anf. 10 LINUS BYLUND (SD) replik	7
Anf. 11 RICKARD PERSSON (MP) replik.....	7
Anf. 12 WIWI-ANNE JOHANSSON (V)	7
Anf. 13 LINUS BYLUND (SD) replik	9
Anf. 14 WIWI-ANNE JOHANSSON (V) replik	9
Anf. 15 LINUS BYLUND (SD) replik	9
Anf. 16 WIWI-ANNE JOHANSSON (V) replik	10
Anf. 17 LOTTA FINSTORP (M).....	10
Anf. 18 SOLVEIG ZANDER (C)	10
Anf. 19 PHIA ANDERSSON (S) replik	11
Anf. 20 SOLVEIG ZANDER (C) replik.....	11
Anf. 21 PHIA ANDERSSON (S) replik	12
Anf. 22 SOLVEIG ZANDER (C) replik.....	12
Anf. 23 WIWI-ANNE JOHANSSON (V) replik	13
Anf. 24 SOLVEIG ZANDER (C) replik	13
Anf. 25 WIWI-ANNE JOHANSSON (V) replik	13
Anf. 26 SOLVEIG ZANDER (C) replik.....	14
Anf. 27 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP).....	14
Anf. 28 WIWI-ANNE JOHANSSON (V) replik	15
Anf. 29 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP) replik	16
Anf. 30 WIWI-ANNE JOHANSSON (V) replik	16
Anf. 31 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP) replik	16
Anf. 32 ROLAND UTBULT (KD).....	16
Anf. 33 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	18
Anf. 34 SOLVEIG ZANDER (C) replik.....	19
Anf. 35 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S) replik	20
Anf. 36 SOLVEIG ZANDER (C) replik.....	20
Anf. 37 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S) replik	21
Anf. 38 ROLAND UTBULT (KD) replik.....	21

Anf. 39 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S) replik	22
Anf. 40 ROLAND UTBULT (KD) replik	22
Anf. 41 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S) replik	22
Anf. 42 MATHIAS TEGNÉR (S)	23
(Beslut fattades under § 9.)	23
§ 5 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	24
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU2	24
Anf. 43 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S)	24
Anf. 44 LINUS BYLUND (SD)	25
Anf. 45 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	26
Anf. 46 LINUS BYLUND (SD) replik	27
Anf. 47 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	27
Anf. 48 LINUS BYLUND (SD) replik	27
Anf. 49 RICKARD PERSSON (MP)	28
Anf. 50 WIWI-ANNE JOHANSSON (V)	28
Anf. 51 LARS-ARNE STAXÄNG (M)	30
Anf. 52 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	32
Anf. 53 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik	33
Anf. 54 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	33
Anf. 55 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik	33
Anf. 56 SOLVEIG ZANDER (C)	34
Anf. 57 RICKARD PERSSON (MP) replik	35
Anf. 58 SOLVEIG ZANDER (C) replik	35
Anf. 59 RICKARD PERSSON (MP) replik	35
Anf. 60 SOLVEIG ZANDER (C) replik	36
Anf. 61 BARBRO WESTERHOLM (FP)	36
Anf. 62 ROLAND UTBULT (KD)	37
Anf. 63 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	38
Anf. 64 ROLAND UTBULT (KD) replik	39
Anf. 65 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	39
Anf. 66 ROLAND UTBULT (KD) replik	40
Anf. 67 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	40
Anf. 68 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik	41
Anf. 69 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S) replik	42
Anf. 70 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik	43
Anf. 71 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S) replik	43
Anf. 72 BARBRO WESTERHOLM (FP) replik	43
Anf. 73 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S) replik	44
Anf. 74 BARBRO WESTERHOLM (FP) replik	44
Anf. 75 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S) replik	45
Anf. 76 SOLVEIG ZANDER (C) replik	45
Anf. 77 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S) replik	46
Anf. 78 SOLVEIG ZANDER (C) replik	46

Anf. 79 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S) replik	47
Anf. 80 TERESA CARVALHO (S).....	47
Anf. 81 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik.....	48
Anf. 82 TERESA CARVALHO (S) replik	48
Anf. 83 LARS-ARNE STAXÄNG (M) replik.....	49
Anf. 84 TERESA CARVALHO (S) replik	49
(Beslut fattades under § 9.).....	49
§ 6 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.....	50
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU3	50
Anf. 85 TERESA CARVALHO (S).....	50
Anf. 86 LINUS BYLUND (SD).....	51
Anf. 87 TERESA CARVALHO (S) replik	52
Anf. 88 LINUS BYLUND (SD) replik	53
Anf. 89 TERESA CARVALHO (S) replik	53
Anf. 90 LINUS BYLUND (SD) replik	54
Anf. 91 RICKARD PERSSON (MP).....	54
Anf. 92 WIWI-ANNE JOHANSSON (V)	55
Anf. 93 TINA GHASEMI (M).....	56
Anf. 94 TERESA CARVALHO (S) replik	58
Anf. 95 TINA GHASEMI (M) replik.....	59
Anf. 96 TERESA CARVALHO (S) replik	59
Anf. 97 TINA GHASEMI (M) replik.....	59
Anf. 98 FREDRIK CHRISTENSSON (C).....	60
Anf. 99 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP).....	61
Anf. 100 TERESA CARVALHO (S) replik	62
Anf. 101 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP) replik	62
Anf. 102 TERESA CARVALHO (S) replik	62
Anf. 103 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP) replik	63
Anf. 104 ROLAND UTBULT (KD).....	63
Anf. 105 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	64
Anf. 106 TINA GHASEMI (M) replik.....	66
Anf. 107 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S) replik	67
Anf. 108 TINA GHASEMI (M) replik.....	67
Anf. 109 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S) replik	67
Anf. 110 ROLAND UTBULT (KD) replik.....	68
Anf. 111 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S) replik	68
Anf. 112 ROLAND UTBULT (KD) replik.....	69
Anf. 113 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S) replik	69
Anf. 114 PATRIK ENGSTRÖM (S).....	70
(Beslut fattades under § 9.).....	70
§ 7 Migration	71
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU4	71
Anf. 115 CARINA OHLSSON (S)	71
Anf. 116 MARKUS WIECHEL (SD).....	72
Anf. 117 CARINA OHLSSON (S) replik.....	74

Anf. 118	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	75
Anf. 119	CARINA OHLSSON (S) replik.....	75
Anf. 120	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	75
Anf. 121	MARIA FERM (MP)	76
Anf. 122	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	77
Anf. 123	MARIA FERM (MP) replik.....	78
Anf. 124	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	78
Anf. 125	MARIA FERM (MP) replik.....	79
Anf. 126	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	79
Anf. 127	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	81
Anf. 128	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik.....	81
Anf. 129	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	82
Anf. 130	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik.....	82
Anf. 131	MIKAEL CEDERBRATT (M)	82
Anf. 132	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	84
Anf. 133	MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	85
Anf. 134	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	85
Anf. 135	MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	86
Anf. 136	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik.....	86
Anf. 137	MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	86
Anf. 138	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik.....	87
Anf. 139	MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	87
Anf. 140	JOHANNA JÖNSSON (C)	87
Anf. 141	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	89
Anf. 142	JOHANNA JÖNSSON (C) replik.....	89
Anf. 143	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	90
Anf. 144	JOHANNA JÖNSSON (C) replik.....	90
Anf. 145	EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP).....	91
Anf. 146	ROLAND UTBULT (KD)	92
Anf. 147	Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	93
	(forts. § 10)	98
	Ajournering	98
	Återupptagna förhandlingar	98
	§ 8 Beslut om ärende som slutdebatterats den 11 december	99
	UU1 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan	99
	§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	99
	SfU1 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning.....	99
	SfU2 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	100
	SfU3 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	101
	§ 10 (forts. från § 7) Migration (forts. SfU4)	102
	Anf. 148 MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	102
	Anf. 149 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	103
	Anf. 150 MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	103
	Anf. 151 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	104

Anf. 152 JOHANNA JÖNSSON (C) replik.....	104
Anf. 153 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	105
Anf. 154 JOHANNA JÖNSSON (C) replik.....	105
Anf. 155 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	106
(Beslut skulle fattas den 15 december.).....	106
§ 11 Bordläggning	107
§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar	107
§ 13 Kammaren åtskildes kl. 16.33.....	107